

SINTEZA
obiecțiilor și propunerilor la proiectul
de lege pentru modificarea unor acte normative
(prevenirea și combaterea traficului de ființe umane⁴ și protejarea victimelor acestuia)

nr. unic 818/MJ/2025

Conținutul articolelor/punctelor din proiectul prezentat spre avizare și coordonare	Participanții la avizare, consultare publică, expertizare	Nr. crt.	Conținutul obiecției, propunerii, recomandării, concluziei	Argumentarea autorului proiectului
AVIZARE ȘI CONSULTARE PUBLICĂ				
	Centrul de Armonizare a Legislației	1.	Concluzia declarației de compatibilitate: Clauza de armonizare a proiectului se va expune în următoarea redacție: „Prezenta Lege transpune parțial (transpune: art. 2 (1) și (3), art. 4 (3) lit. b) și (4), art. 11 (1), (2) și (6), art. 11a (1), art. 12 (3), art. 13 (3), art. 14 (1), (2) și (3) și art. 18a (1)) Directiva 2011/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2011 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia, precum și de înlocuire a Deciziei-cadru 2002/629/JAI a Consiliului, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 101 din 15 aprilie 2011, CELEX: 32011L0036, astfel cum a fost modificată ultim oară prin Directiva (UE) 2024/1712 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iunie 2024”	Ajustat

⁴ Traficul de ființe umane = TFU

	Ministerul Finanțelor	2.	Pornind de la prevederile articolului 30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, susținem necesitatea revizuirii capitolului 4.2 "Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative" prin reflectarea clară a impactului financiar al propunerilor de modificare a actului normativ prenotat, care implică cheltuieli financiare suplimentare din bugetul de stat (ținând cont de extinderea termenului de instituționalizare a victimelor TFU, evidența acestora de către CNAS, etc). În această ordine de idei, atragem atenția că impactul urmează a fi analizat în complex cu evaluarea posibilelor riscuri, inclusiv financiare, asupra bugetului de stat și bugetului FAOAM. Aferent celor menționate, considerăm oportun completarea Notei de fundamentare cu informații privind numărul victimelor ale traficului de ființe umane și traficului de copii înregistrat pentru ultimii ani, precum și costurile suportate de către autoritățile publice implicate aceste procese.	Impactul financiar nu poate fi apreciat la moment deoarece lipsesc datele necesare pentru efectuarea calculelor. În partea ce vizează numărul de informații ale persoanelor TFU și traficului de copii, conform datelor din Raportul național de realizare a politicii de prevenire și combatere a TFU pentru anul 2024, aprobat de Comitetul Național pentru Combaterea Traficului de Ființe Umane (www.antitrafic.gov.md), în perioada 2020-2024 în cadrul cauzelor penale instrumetate pe infracțiuni de trafic de ființe umane și trafic de copii, au fost identificate: 2020: 116 adulți, 23 copii (139); 2021: 335 adulți, 22 copii (357); 2022: 107 adulți, 44 copii (151); 2023: 144 adulți, 25 copii (169); 2024: 89 adulți, 30 copii (119).
Art. I – Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală				
Articolul 4 se modifică după cum urmează: la alineatul (4) după litera r) se completează cu litera s) cu următorul conținut: „s) victimele traficului de ființe umane sau traficului de copii.”; la alineatul (6) după textul „lit. o)” se	Compania Națională de Asigurări în Medicină	3.	La art. I din proiectul de lege pentru modificarea art. 4 din Legea nr.1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, prin care se propune includerea victimelor traficului de ființe umane sau traficului de copii în categoria persoanelor pentru care Guvernul are calitatea de asigurat, se impune o analiză aprofundată din perspectiva cadrului juridic existent, a principiilor de funcționare a sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală (în continuare - AOAM) și a specificului medical	Se acceptă Art. I a fost exclus din proiect, iar Legea nr. 241/2005 a fost completată corespunzător

completează cu textul „și s),”; la alineatul (9) litera c) după textul „la alin. (4) lit. i)– k)” se completează cu textul „și s), ”.		al persoanelor vizate. Sistemul AOAM reprezintă un mecanism contributiv, solidar și predictibil, conceput pentru gestionarea unitară a fondurilor AOAM și prestarea serviciilor medicale în baza unui statut juridic clar și stabil al beneficiarilor. Din această perspectivă, includerea unei noi categorii de persoane asigurate de Guvern trebuie fundamentată nu doar pe rațiuni de protecție socială etc., ci și pe criterii de aplicabilitate practică și sustenabilitate financiară. În cazul victimelor traficului de ființe umane, situația juridică este una complexă și variabilă — aceste persoane pot fi cetățeni ai Republicii Moldova, dar și străini, apatrizi sau minori neînsoțiți, iar perioada de identificare, asistență și reabilitare diferă în funcție de circumstanțele fiecărui caz. Or, sistemul informatic al AOAM, bazat pe identificatori stabili și reguli uniforme de eligibilitate, nu este proiectat să acorde statutul de persoană asigurată unor beneficiari identificați prin mecanisme extrasectoriale, cum ar fi rețeaua de protecție a victimelor ori date care urmează a fi prezentate. În consecință, o astfel de modificare ar presupune intervenții tehnice și procedurale costisitoare, cu aplicabilitate dificilă în practică. De asemenea, cadrul normativ special deja existent – Legea nr. 241/2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane – reglementează exhaustiv competențele instituționale în domeniu. Astfel, potrivit art. 10 alin. (4) din legea prenotată, Ministerul Sănătății elaborează programe de acordare a asistenței medicale, inclusiv psihiatrice, și desemnează	
---	--	--	--

			instituțiile medico-sanitare care acordă această asistență victimelor. Prin urmare, se conturează că soluția juridică nu constă în integrarea acestor persoane într-un regim general și standardizat, ci în consolidarea mecanismului special deja instituit, prin elaborarea și aprobarea unei liste distincte/necesare/sensibile de servicii medicale adaptate nevoilor reale ale victimelor. În același timp, trebuie avut în vedere că includerea victimelor traficului de ființe umane în sistemul AOAM, chiar dacă pornește de la intenția de a le oferi protecție sporită, nu garantează o aplicare eficientă în plan practic. Sistemul AOAM este conceput ca un mecanism contributiv și automatizat, bazat pe identificatori stabili și pe reguli uniforme de eligibilitate, fiind destinat gestionării unui volum mare de beneficiari cu statut juridic clar. În practică, statutul de „victimă” are un caracter temporar, individualizat și, adesea, dificil de probat în termene scurte, ceea ce face imposibilă integrarea automată a acestor persoane într-un sistem informatic rigid și standardizat. Mai mult, în cazul victimelor străine, lipsite de acte sau de rezidență legală, atribuirea statutului de persoană asigurată ar ridica obstacole administrative și tehnice considerabile, neexistând în prezent un modul digital capabil să integreze asemenea categorii. Pe lângă dificultățile de ordin tehnic, intervenția legislativă propusă ar genera suprapuneri între cadrul general al asigurării medicale și cel special consacrat de Legea nr. 241/2005. Conform principiului lex specialis derogat legi generali, domeniul protecției și	
--	--	--	--	--

			reabilitării victimelor traficului de ființe umane trebuie reglementat și aplicat prin instrumente specifice, administrate de autoritatea de resort – Ministerul Sănătății –, care deține competența legală de a elabora programe, de a desemna instituțiile prestatoare și de a aproba pachetele de servicii dedicate. Extinderea formală a Legii nr. 1585/1998 către această categorie ar crea un paralelism normativ, cu riscul dispersării responsabilităților și al pierderii coerenței instituționale între MS, CNAM și structurile de protecție socială. De asemenea, se impune o interpretare a actelor europene invocate drept fundament. Directiva 2011/36/UE privind prevenirea și combaterea traficului de persoane, precum și Directiva (UE) 2024/1712 nu instituie obligația statelor membre de a include victimele traficului în regimurile generale de asigurări sociale sau medicale, ci consacră dreptul acestora la acces la servicii de îngrijire și sprijin adecvat și specializat, proporțional cu nevoile individuale. Astfel, transpunerea acestor instrumente presupune dezvoltarea unor mecanisme flexibile și personalizate de asistență, nu extinderea formală a sistemelor contributive. În acest sens, menținerea cadrului special prevăzut de Legea nr. 241/2005 corespunde nu doar spiritului directivelor, ci și principiului eficienței protecției, asigurând o intervenție orientată spre reabilitare și reintegrare, nu simpla asimilare administrativă în sistemul AOAM, adică de persoane cu statut de asigurat. La fel, trebuie subliniat că, copiii – inclusiv cei care pot deveni victime ale	
--	--	--	---	--

			traficului – beneficiază deja de asigurare din contul Guvernului, potrivit art. 4 alin. (4) lit. a) din Legea nr. 1585/1998. Prin urmare, introducerea unei subcategorii separate pentru copiii victime nu aduce un beneficiu juridic suplimentar, ci doar o redundanță legislativă care ar putea afecta claritatea normei. Totodată, argumentul potrivit căruia includerea în AOAM ar elimina barierele birocratice și financiare este parțial și incomplet. Accesul la întregul pachet de servicii al Programului unic nu este echivalent cu satisfacerea nevoilor reale ale victimelor, deoarece multe dintre acestea – terapie psihologică complexă, reabilitare fizică și psihosocială, tratamente pentru traume sexuale sau pentru infecții cu transmitere sexuală – pot să nu fie cuprinse în mod curent în AOAM și necesită resurse specializate, multidisciplinare și confidențiale. În consecință, o includere generală ar dilua caracterul individualizat al intervenției și ar transforma măsura într-un act formal, fără efecte reale asupra stării de sănătate și recuperării victimelor. Mai mult, având în vedere structura actuală a fondurilor AOAM, orice extindere a categoriilor asigurate de Guvern trebuie privită prin prisma principiului sustenabilității financiare. Datele recente arată că peste 63% dintre persoanele asigurate sunt deja acoperite din bugetul de stat, însă transferurile corespunzătoare reprezintă doar 44,1% din totalul fondurilor, diferența fiind compensată prin contribuțiile persoanelor angajate. Formula de transfer prevăzută la art. 9 din Legea nr. 1593/2002 nu reflectă costul real al serviciilor, ci doar o	
--	--	--	--	--

			indexare nominală, ceea ce accentuează dezechilibrul structural al sistemului. În aceste condiții, extinderea suplimentară a listei de beneficiari ar amplifica presiunea bugetară și ar putea afecta calitatea generală a serviciilor medicale, dacă nu este însoțită de o reformă a mecanismului de finanțare. În același timp, este important de subliniat că legislația actuală oferă deja garanții suficiente pentru accesul la îngrijiri medicale de urgență și tratamente esențiale. Art. 5 alin. (4) din Legea nr. 1585/1998 prevede expres că toate persoanele, inclusiv cele neasigurate, beneficiază de asistență medicală urgentă, de tratamente pentru maladii social-condiționate și de servicii obstetricale, finanțate din fondurile AOAM. Prin urmare, nevoile de bază sunt acoperite, iar intervențiile suplimentare trebuie dezvoltate prin programe țintite, nu prin modificarea structurii generale a asigurărilor obligatorii. În concluzie, modificarea propusă la Legea nr. 1585/1998 nu poate fi susținută, întrucât soluția legislativă nu asigură pe deplin coerența cadrului juridic, eficiența instituțională și sustenabilitatea financiară a sistemului AOAM. Deși obiectivul declarat este extinderea protecției pentru victimele traficului de ființe umane – modalitatea propusă de integrare într-un mecanism general de asigurare medicală obligatorie riscă să rămână preponderent formală, fără a garanta îmbunătățirea efectivă a accesului la servicii medicale specializate.	
Procuratura Generală	4.	Potrivit proiectului de lege, la articolul 4 din actul normativ menționat, autorul propune, inter alia, completarea alineatului (4)	Precizare: a se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 3	

		după litera r) cu o nouă literă - s), cu următorul cuprins: „s) victimele traficului de ființe umane sau ale traficului de copii. ” În context, este de reținut că, art. 4 alin. (4) din Lege nr. 1585/1998 reglementează: „Guvernul are calitatea de asigurat pentru următoarele categorii de persoane neangajate, cu domiciliul în Republica Moldova și aflate la evidența instituțiilor abilitate ale Republicii Moldova, specificate la alin. (9), cu excepția persoanelor obligate prin lege să se asigure în mod individual.” Prin urmare, una dintre condițiile esențiale pentru a beneficia de calitatea de persoană asigurată, în temeiul prevederilor citate, este deținerea domiciliului pe teritoriul Republicii Moldova. Având în vedere caracterul transnational al infracțiunilor de trafic de ființe umane și trafic de copii, în cadrul cărora pot fi implicate atât victime rezidente, cât și nerezidente ale Republicii Moldova, se impune ajustarea textului propus, în vederea evitării interpretărilor divergente și a aplicării neuniforme a legii. în acest sens, se propune următoarea redacție a literei s) din art. 4 alin. (4) al Legii nr. 1585/1998: „s) victimele traficului de ființe umane, traficului de copii sau infracțiunilor conexe, care își au domiciliul atât pe teritoriul Republicii Moldova cât și în afara ei, Propunerea formulată este în concordanță cu modificările operate de autor în art. 24 alin. (4) din Legea nr. 241/2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane.	
Casa Națională de Asigurări Sociale	5.	Primordial, în Nota de fundamentare la proiectul legii propuse spre examinare, se stabilește că, Casa Națională de Asigurări	Se acceptă: a se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 3

		Sociale (CNAS) va fi instituția abilitată cu ținerea evidenței nominale a noii categorii de persoane asigurate alături de alte categorii și va asigura o integrare administrativă eficientă a acestor victime în sistem. Scoatem în evidență că, potrivit pct. 6 al Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Casei Naționale de Asigurări Sociale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.230/2020, Casa Națională de Asigurări Sociale realizează funcțiile stabilite în domeniul gestionării bugetului asigurărilor sociale de stat, evidenței plătitorilor și a contribuțiilor de asigurări sociale la bugetul asigurărilor sociale de stat, cât și stabilirea, plata și evidența prestațiilor sociale. Concomitent, Casa Națională de Asigurări Sociale este instituția publică care asigură administrarea Registrului de stat al evidenței individuale în sistemul public de asigurări sociale în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 399/2021 pentru aprobarea Regulamentului administrării Registrului de stat al evidenței individuale în sistemul public de asigurări sociale (în continuare Regulament). Menționăm că, pct. 21 din Regulament, vizează datele privind persoanele asigurate înregistrate, care includ datele de identificare ale persoanei, date despre țara și locul nașterii, datele despre documentele de identitate ale persoanei asigurate precum și datele despre contribuțiile de asigurări sociale declarate de angajator și cuantumul pensiilor, indemnizațiilor și altor tipuri de prestații sociale. Totodată, pct. 15 reglementează că furnizorii datelor Registrului sunt plătitorii de contribuții la bugetul asigurărilor sociale de	
--	--	--	--

		stat, în conformitate cu Legea nr. 489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale, care oferă informația prin intermediul platformei de interoperabilitate (MConnect) și prin intermediul subdiviziunilor teritoriale ale Casei Naționale de Asigurări Sociale, ca urmare a recepționării electronice a informației declarate de către plătitorii de contribuții la Serviciul Fiscal de Stat. Așadar, înregistrarea persoanelor asigurate în sistemul public de asigurări sociale are loc în baza datelor care se conțin în Registrul de stat al populației iar datele aferente Document semnat electronic în conformitate cu Legea nr. 124/2022. Verificarea semnăturii poate fi realizată la adresa: https://msign.gov.md. contribuțiilor de asigurări sociale sunt furnizate de către plătitorii de contribuții (angajatori). Ca urmare, Casa Națională de Asigurări Sociale nu dispune de informații privind victimele traficului de ființe umane. Informația acumulată în Registrul de stat al evidenței individuale are drept scop de a asigura gestionarea sistemului public de asigurări sociale. În asemenea circumstanțe, propunerea privind ținerea evidenței nominale a victimelor traficului de ființe umane sau traficului de copii, nu se încadrează în domeniul de competență atribuit Casei Naționale de Asigurări Sociale. Prin urmare, se solicită excluderea textului „la aliniatul (9) litera c) după textul „la alin. (4) lit. i)-k)” se completează cu textul „și s)”, propus la art. I din proiectul de lege.	
Ministerul Sănătății	6.	Ministerul Sănătății consideră inoportun extinderea categoriilor de persoane	Se acceptă: a se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 3

		asigurate de către Guvern, și anume completarea art. 4 cu lit. s) cu cuprinsul „victimele traficului de ființe umane sau traficul de copii”, din considerentul că acestea se pot regăsi în una din categoriile incluse deja în norma legală și datorită faptului că, în categoriile de persoane neangajate asigurate de către Guvern se includ persoanele în funcție de nivelul social la care se atribuie, dar nu în funcție de cauzele și condițiile survenirii evenimentelor de sănătate asigurate (maladie sau afecțiuni), cum ar fi accidente rutiere, accidente în câmpul muncii, etc. Conform prevederilor art. 1 alin. (1) din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, nr.1585/1998, asigurarea obligatorie de asistență medicală reprezintă un sistem autonom garantat de stat de protecție financiară a populației în domeniul ocrotirii sănătății prin constituirea, pe principii de solidaritate, din contul primelor de asigurare a unor fonduri bănești destinate pentru acoperirea cheltuielilor de tratare a stărilor condiționate de survenirea evenimentelor de sănătate asigurate (maladie sau afecțiuni). Mai mult ca atât, ținem să menționăm că, conform prevederilor atât a Legii nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, cât și a Hotărârii Guvernului nr. 874/2024 “Cu privire la aprobarea Programului unic al asigurării obligatorii de asistență medicală”, persoanele neasigurate, beneficiază gratuit de asistența medicală urgentă prespitalicească, asistența medicală primară, precum și asistența medicală specializată de ambulator și spitalicească în	
--	--	---	--

		cazul maladiilor social condiționate cu impact major asupra sănătății publice. Atragem atenția asupra faptului că Directiva 2011/36/UE privind prevenirea și combaterea traficului de persoane, precum și Directiva (UE) 2024/1712 nu instituie obligația statelor membre de a include victimele traficului în regimurile generale de asigurări sociale sau medicale, ci consacră dreptul acestora la acces la servicii de îngrijire și sprijin adecvat și specializat, proporțional cu nevoile individuale. Astfel, transpunerea acestor instrumente presupune dezvoltarea unor mecanisme flexibile și personalizate de asistență, nu extinderea formală a sistemelor contributive. În acest sens, menținerea cadrului special prevăzut de Legea nr. 241/2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, corespunde nu doar spiritului directivelor, ci și principiului eficienței protecției, asigurând o intervenție orientată spre reabilitare și reintegrare, nu simpla asimilare administrativă în sistemul AOAM, adică de persoane cu statut de asigurat. În același timp, copiii – inclusiv cei care pot deveni victime ale traficului – beneficiază deja de asigurare din contul Guvernului, potrivit art. 4 alin. (4) lit. a) din Legea nr. 1585/1998. Prin urmare, introducerea unei subcategorii separate pentru copiii victime nu aduce un beneficiu juridic suplimentar, ci doar o redundanță legislativă care ar putea afecta claritatea normei. Respectiv, modificarea propusă la art. 4, prin completarea cu lit. s) urmează a fi exclusă.	
--	--	---	--

Ministerul Muncii și Protecției Sociale	7.	Se propune completarea lit. s) cu mențiunea privind prezumatele victime ale traficului de ființe umane pentru a asigura dreptul la asistență medicală atât victimelor, cât și prezumatelor victime ale traficului de ființe umane, evitând astfel orice vid legislativ. Astfel, litera s) se va expune în următoarea redacție: „s) victimele și prezumatele victime ale traficului de ființe umane, inclusiv persoanele cu statut procesul conform art. 165 din Codul penal al Republicii Moldova.”. Conform art. 2 din Legea nr. 241/2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, prezumata victimă este persoana fizică care prezintă semne că ar putea fi victimă a traficului, dar care nu a fost încă oficial recunoscută ca victimă sau parte vătămată, ori refuză să colaboreze cu autoritățile competente pentru identificare. În consecință, se impune ca prezumata victimă să beneficieze de măsuri de asistență și protecție, inclusiv de asistență medicală, în aceleași condiții ca și victimele identificate, asigurându-se astfel respectarea dreptului la tratament adecvat. Această reglementare se aliniază dispozițiilor art. 11 alin. (5) din Directiva 2011/36/UE, potrivit căreia atât victimele, cât și persoanele față de care există indicii rezonabile că sunt obiect al infracțiunii de trafic de ființe umane beneficiază de protecție și asistență corespunzătoare, inclusiv acces la servicii medicale necesare.	Precizare: a se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 3.
Centrul de Resurse Juridice din Moldova	8.	Se propune expunerea lit. s) alin. (4) din proiect în următoarea redacție:	Precizare: a se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 3.

		„s) victimele și prezumatele victime ale traficului de ființe umane, indiferent de domiciliul sau reședința temporară”; la alineatul (6) după textul „lit. o)” se completează cu textul „și s),”.	
	9.	La alineatul (4) după litera r) se completează cu litera s) cu următorul conținut: „s) victimele și prezumatele victime ale traficului de ființe umane sau traficului de copii.”, indiferent domiciliul sau reședința temporară; la alineatul (6) după textul „lit. o)” se completează cu textul „și s),”; la alineatul (4) litera a) se completează la final cu textul „inclusiv străini cu domiciliul sau reședința temporară în Republica Moldova ”. Includerea victimelor traficului de copii ca o categorie suplimentară în cadrul aceluiași alineat ar reprezenta o dublare a prevederii existente. Potrivit literei a) din același alineat, toți copiii până la vârsta de 18 ani beneficiază de asigurare medicală din contul Guvernului, ceea ce presupune că și copiii victime ale traficului sunt deja acoperiți de această normă. Prin urmare, o mențiune separată referitoare la copiii victime ale traficului de persoane ar fi redundantă din punct de vedere normativ și ar putea genera confuzii la nivel de aplicare, creând impresia existenței unui regim juridic distinct sau a unui pachet special de servicii medicale. În realitate, aceleași drepturi le sunt deja garantate prin norma generală. În cazul în care totuși legiuitorul insistă pe definirea unor categorii suplimentare de beneficiari, recomandăm în același timp completarea lit. a), sau după caz, litera b) pentru a include în mod expres în	Precizare: a se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 3.

	rândul beneficiarilor copiii (elevii) cetățeni străini cu drept de ședere temporară sau cu domiciliu în Republica Moldova. Această categorie ar acoperi, în mod clar, copiii școlarizați Pagina 3 din 6 în instituțiile de învățământ publice și private, care pot avea nevoie de asistență medicală, inclusiv asistență medicală urgentă. Necesitatea acestei completări este cu atât mai evidentă în contextul actual, în care în Republica Moldova studiază un număr tot mai mare de cetățeni străini, inclusiv copii, care pot deveni potențiale victime ale unor incidente ce necesită intervenție medicală promptă. Cu toate acestea, acoperirea lor în sistemul de asigurări obligatorii este incompletă și neuniformă, așa cum a fost deja semnalat de Avocatul Poporului pentru drepturile copilului. Prin avizul său din mai 2025, acesta a recomandat Companiei Naționale de Asigurări în Medicină să modifice statutul copiilor cetățeni străini cu drept de ședere pe teritoriul Republicii Moldova în sistemul de Asigurări Obligatorii de Asistență Medicală (AOAM), prin includerea lor în mod clar în categoria persoanelor asigurate și cu informarea corespunzătoare a instituțiilor responsabile.	
10.	la alineatul (9) litera c) după textul „la alin. (4) lit. i)– k)” se completează cu textul „și s), ”. litera d) după textul „la alin. (4) lit. n)” se completează cu textul „și s) ”. Totodată, pentru asigurarea funcționalității mecanismului, este necesară desemnarea structurilor teritoriale de asistență socială drept responsabile de furnizarea	Precizare: a se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 3.

informațiilor privind toate victimele și prezumatele victime ale traficului de ființe umane identificate. Conform art. 10 alin. (1) pct. 12 lit. a) din Legea nr. 241/2005, aceste structuri exercită atribuții de coordonare și monitorizare a activităților în domeniul prevenirii și combaterii traficului de ființe umane la nivelul unităților administrativ-teritoriale arondate. Prin urmare, structurile teritoriale de asistență socială sunt cel mai bine poziționate pentru a deține și actualiza lista tuturor victimelor și prezumatelor victime ale traficului identificate, care urmează să fie transmisă CNAM în vederea activării asigurării medicale garantate de Guvern. Menționăm că CNAS gestionează sistemul public de asigurări sociale, iar nu cel de asistență socială, astfel că responsabilitatea operațională în acest caz revine autorităților teritoriale de asistență socială. De asemenea, este necesar ca prevederile legale să includă în mod expres și persoanele prezumate victime ale traficului, în conformitate cu art. 20 alin. (3) din Legea nr. 241/2005, potrivit căruia „victimelor și prezumatelor victime ale traficului de ființe umane li se acordă protecție și asistență din partea echipelor multidisciplinare teritoriale, a comisiilor teritoriale pentru combaterea traficului de ființe umane și a autorităților administrației publice, în limitele competențelor acestora și în conformitate cu prezenta lege și cu alte acte normative.” În egală măsură, se impune necesitatea de a specifica faptul că victimele traficului de ființe umane vor beneficia de asistență medicală asigurată de stat, indiferent
--

		de domiciliul sau reședința temporară. O asemenea prevedere ar garanta accesul efectiv la servicii medicale, fără discriminare, și ar asigura o protecție echivalentă cu cea acordată prin sistemul de protecție socială acestor persoane, în conformitate cu art. 20 alin. (5) din Legea nr. 241/2005.	
Ministerul Finanțelor	11.	La Art. I care prevede completarea art.4, alin. 4 din Legea nr.1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală, nu susținem modificarea propusă, deoarece aceasta dispune adăugarea unei noi categorii de subiecți ai asigurării obligatorii de asistență medicală pentru care Guvernul are calitatea de asigurat și anume, „victimele traficului de ființe umane sau traficului de copii”. Astfel, insistăm că extinderea categoriilor de persoane asigurate de către stat va crea un precedent periculos, generând presiuni suplimentare asupra sistemului de sănătate. La fel, atragem atenția că potrivit dispozițiilor conținute la art.4, alin. 4 lit. a) din legea prenotată, copiii cu vârsta de până la 18 ani deja sunt asigurați de Guvern. Mai mult ca atât, reliefăm că în conformitate cu reglementările Legii nr.1585/1998 și a Hotărârii Guvernului nr.874/2024 „Cu privire la aprobarea Programului unic al asigurării obligatorii de asistență medicală”, persoanele neasigurate beneficiază gratuit de asistența medicală urgentă prespitalicească, asistența medicală primară, precum și asistența medicală specializată de ambulator și spitalicească în cazul maladiilor social condiționate cu impact major asupra sănătății publice. În contextul celor expuse mai sus, considerăm inoportun	Se acceptă: a se vedea opinia autorului proiectului de la pct. 3.

			extinderea categoriilor de persoane asigurate de către Guvern sau, în caz de insistență, prevederea urmează a fi precizată cu excluderea categoriilor incluse deja în norma legală. Totodată, cu referirea la modificarea propusă de autor la alineatul (9) litera c), considerăm imperativ ca Ministerul Muncii și Protecției Sociale să se expună asupra posibilității ținerii evidenței a acestei categorii de persoane (victimele traficului de ființe umane) de către CNAS.	
Art. II – Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002				
Articolul 165: la alineatul (1), în dispoziție, după cuvintele „primirea unei persoane adulte” se introduc cuvintele „inclusiv schimbul sau transferul de control asupra persoanei respective”, cuvintele „comerciale sau necomerciale” se substituie cu cuvintele „, al căsătoriei forțate,”, iar după cuvintele „similare sclaviei” se introduc cuvintele „al aservirii”. Articolul 206 la alineatul (1), în dispoziție, după cuvintele „primirea	Procuratura Generală	12.	Proiectul de lege prevede completarea dispozițiilor art. 165 alin. (1) și art. 206 alin. (1) din Codul penal, prin introducerea după cuvintele „primirea unei persoane adulte” a expresiei „inclusiv schimbul sau transferul de control asupra persoanei respective Această formulare a fost preluată din Directiva 2011/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului”, potrivit căreia „Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că următoarele acte intenționate sunt incriminate: Recrutarea, transportul, transferul, adăpostirea sau primirea de persoane, inclusiv schimbul sau u transferul de control asupra persoanelor în cauză... în context, este de reținut că în Convenția de la Varșovia „Expresia “trafic de ființe umane” desemnează recrutarea, transportul, transferul, cazarea sau primirea persoanelor, prin amenințarea cu sau utilizarea forței sau altor forme de constrângere, prin răpire, fraudă, înșelăciune, abuz de autoritate sau de o situație de vulnerabilitate, sau prin oferirea sau acceptarea de plăți sau avantaje	Nu se acceptă Noile modalități de comitere a infracțiunii de TFU reflectă evoluția fenomenului, inclusiv cu utilizarea tehnologiilor informaționale și al rețelilor de comunicații electronice, care permit transferarea controlului asupra victimei fără deplasarea fizică a acesteia. În acest context, conform recitalului (11) din preambulul Directivei 2011/36/UE, introducerea textului „schimbul sau transferul de control asupra persoanei” are rolul de a incrimina situațiile în care controlul exploatator asupra victimei este transmis unui alt traficant, fără mișcarea geografică a victimei. Această formă este diferită de transferul clasic prevăzut deja de art. 165 și 206 din Codul penal nr. 985/2002 care presupune transferul fizic al persoanei dintr-un loc în altul.

unui copil” se introduc cuvintele „inclusiv schimbul sau transferul de control asupra acestuia”, se completează cu o nouă literă a1) iar după litera c) se completează cu o nouă literă c1) cu următorul cuprins: ”a1) căsătoriei forțate; c1) aservirii;”.		pentru obținerea consimțământului unei persoane având autoritate asupra altei persoane, în scopul exploatării. Exploatarea cuprinde, cel puțin, exploatarea prostituției celorlalți sau alte forme de exploatare sexuală, munca sau serviciile forțate, sclavia sau practicile similare acesteia, aservirea sau prelevarea de organe”. Din conținutul normei citate supra, se deduce că atât traficul de ființe umane, cât și traficul de copii se realizează prin următoarele acțiuni: recrutarea, transportul, transferul, cazarea sau primirea persoanelor. Prin urmare, noțiunea de „schimb sau transfer de control asupra persoanei ” nu se regăsește în textul Convenției de la Varșovia, instrument internațional de referință pentru standardele minime obligatorii în domeniu. Mai mult, acțiunea - schimbul sau transferul de control asupra persoanelor, se încadrează într-o singură acțiune, și anume în cea a transferului, care potrivit practicii judiciare se exprimă „în schimbarea persoanei care deține controlul asupra victimei, prin înstrăinarea victimei - cu titlu permanent sau provizoriu - ca urmare a realizării unei tranzacții ilegale (de exemplu, vânzare-cumpărare, schimb, donație, cesiunea în contul unei datorii etc.) Transferul victimei, spre deosebire de recrutarea, transportarea sau adăpostirea victimei, are întotdeauna un caracter bilateral. Primirea victimei are, de asemenea, un caracter bilateral, și este corelativă cu transferul. Drept urmare, transferul victimei presupune întotdeauna o pluralitate de făptuitori, o cooperare dintre cel puțin două persoane, cel care transferă victima și cel care o primește. În	
--	--	--	--

			concluzie, pentru evitarea unor interpretări eronate ale acestor dispoziții, modificarea propusă în redacția „inclusiv schimbul sau transferul de control asupra persoanelor în cauză” urmează a fi exclusă din dispozițiile art. 165 și art. 206 din Codul penal și a menține reglementarea actuală.	
Articolul 206: la alineatul (1), în dispoziție, după cuvintele „primirea unui copil” se introduc cuvintele „inclusiv schimbul sau transferul de control asupra acestuia”, se completează cu o nouă literă a ¹) iar după litera c) se completează cu o nouă literă c ¹) cu următorul cuprins: ”a ¹) căsătoriei forțate; c ¹) aservirii”.	Ministerul Afacerilor Interne	13.	Se propune ca textul „se completează cu o nouă literă a1) iar după litera c) se completează cu o nouă literă c1) cu următorul cuprins:” să se substituie cu textul „se completează cu literele a1) și c1) cu următorul cuprins:”. Se menționează că amplasarea pozițiilor în ordinea succesiunii acestora nu necesită o menționare în acest sens. Astfel, în cazul în care se completează cu un nou element structural, numerotat cu indice, nu se va menționa după care articol punct, alineat, literă, etc. se amplasează acesta sau pe care dintre acestea le precedă.	Se acceptă: Proiectul a fost ajustat conform tehnicii legislative.
Articolul 165: la alineatul (1), în dispoziție, după cuvintele „primirea unei persoane adulte” se introduc cuvintele „inclusiv schimbul sau transferul de control asupra persoanei respective”, cuvintele „comerciale sau necomerciale” se substituie cu cuvintele „	Procuratura Generală	14.	Suplimentar, pentru armonizarea legislației naționale cu Directiva 2011/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului la modificările Codului penal și Codului de procedură penală, sunt propuse și alte modificări ce vizează circumstanțele agravante ale acestor infracțiuni. 9 în ceea ce privește infracțiunile de trafic de ființe umane și traficul de copii, se propune introducerea unei circumstanțe agravante - dacă a existat pericolul de a cauza vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății ori decesul persoane la dispozițiile art.165 alin.(2) și art.	Nu se acceptă Codul penal nr. 985/2002 stabilește prin art. 165 și 206 circumstanțe agravante care implică un pericol grav pentru viața sau pentru sănătatea victimei. Prin urmare, propunerea pentru lit. h) alin. (2) art. 206 este acoperită de lit. e) alin. (3) art. 206 din Codul penal, motiv pentru care nu se impune o ajustare.

, al căsătoriei forțate,” iar după cuvintele „similare sclaviei” se introduc cuvintele „al aservirii”.		206 alin.(2) din Codul penal. Această agravantă într-un conținut asemănător se regăsește și în art.4 alin.(2) lit.c) al Directivei 2011/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului., potrivit căreia „Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că infracțiunile menționate la articolul 2 sunt pasibile de a fi pedepsite cu pedeapsa închisorii cu maximum de cel puțin zece ani atunci când infracțiunea: a pus în pericol viața victimei în mod intenționat sau din neglijență gravă. în consecință, se propune completarea alin.(2) art.165 din Codul penal cu lit. (i), cu următorul cuprins: „i) dacă a existat pericolul de a cauza vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății ori decesul victimei y Analogic urmează a fi modificată și dispoziția alin.(2) art.206 din Codul penal, care se va completa cu lit.(h), cu următorul cuprins: „h) dacă a existat pericolul de a cauza vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății ori decesul victimei”. Cu referire la modificarea propusă la art.90 alin.(4), potrivit căreia textul „art. 165 alin. (1)” se completează cu mențiunea „și (2) ” — considerăm judicios ca sintagma „alinfil) ” să fie substituită cu „alin.(2)”. Această soluție legislativă ar fi mai coerentă din punct de vedere juridic și ar contribui la individualizarea corectă a pedepsei, întrucât conținutul normativ al alin.(2) al art.165 reclamă un tratament sancționator diferențiat față de forma-tip prevăzută la alin.(1), iar substituirea textului „alin. (1)” cu „alin. (2)” ar reflecta voința de legiferare proporțională și ar evita o abordare formalistă, oferind procurorului și instanței	
---	--	---	--

			posibilitatea de a adapta sancțiunea la gravitatea reală a faptei și la circumstanțele individuale ale infractorului.	
	Procuratura Generală	15.	La alineatul (1), autorul proiectului propune, în cadrul dispoziției, substituirea cuvintelor „comerciale sau necomerciale” cu sintagma „al căsătoriei forțate”. Se constată că nota de fundamentare care însoțește proiectul de lege nu conține o argumentare clară privind raționamentele care au stat la baza acestei propuneri de modificare. Totodată, se observă că articolul 206 din Codul penal, la alineatul (1) lit. a), stabilește că: „Recrutarea, transportarea, transferul, adăpostirea sau primirea unui copil, precum și darea ori primirea unor plăți sau beneficii pentru obținerea consimțământului unei persoane care deține controlul asupra copilului, în scopul: a) exploatării sexuale comerciale sau necomerciale;” în acest context, autorul proiectului propune com pletarea articolului 206 alin. (1) cu o nouă literă — a1), formulată după cum urmează: „, a1) căsătoriei forțate.” Analiza celor expuse supra concluzionează asupra unei incoerențe între redacțiile propuse pentru articolele 165 și 206, întrucât, în cazul art. 206, textul „căsătoriei forțate” nu substituie expresia „exploatării sexuale comerciale sau necomerciale”, ci o completează prin adăugarea unei noi forme de exploatare. La capitolul dat menționăm că, anterior, prin scrisoarea nr. 4-3d/25-161 din 05.05.2025, la solicitarea M inisterului Justiției, Procuratura Generală a prezentat propuneri pentru modificarea Codului penal în scopul armonizării legislației Republicii Moldova cu	Nu se acceptă Modificarea art. 165 și art. 206 urmărește alinierea reglementării interne la standardele Directivei 2011/36/UE, care impune recunoașterea căsătoriei forțate ca formă distinctă de exploatare în contextul TFU. Deși anterior căsătoria forțată putea fi subsumată exploatării sexuale necomerciale sau practicilor similare sclaviei, cadrul european actual solicită o clarificare autonomă, clară și delimitată. În prezent, exploatarea sexuală necomercială nu mai constituie o categorie relevantă separată în raport cu căsătoria forțată, întrucât aceasta din urmă a fost recunoscută în Codul penal ca formă distinctă de exploatare a TFU, inclusiv prin redefinirea art. 167 din Cod penal. Astfel prin eliminarea sintagmei „exploatare sexuală necomercială” se evită suprapunerile normative și dificultățile practice semnalate de CEDO (cauza I.C. vs Republica Moldova/2025). A se vedea suplimentar pct. 3.1. din Nota de fundamentare.

			acquis-ul comunitar, or, propunerile au rezultat în completarea alin. (1) din art. 165 Codul penal, după sintagma „comerciale sau necomerciale” cu construcția semantică „«/căsătoriei forțate”. în același registru menționăm că, exploatarea sexuală comercială și necomercială a fost supusă unei analize detaliate în cauza CEDO, I.C.vs Republica Moldova, din 27.05.2025, astfel reiterăm propunerea privind completarea dispoziției art. 165 cu sintagma „al căsătoriei forțate” și nu înlocuirea acesteia cu sintagma „comerciale sau necomerciale”.	
Articolul 165: alineatul (2) se completează cu lit. i), cu următorul cuprins: „i) cu difuzarea sau facilitarea difuzării, prin intermediul tehnologiilor informaționale sau al rețelelor de comunicații electronice, a imaginilor, a materialelor video ori a materialelor similare cu caracter sexual care implică victima traficului.” Articolul 206: alineatul (2) se completează cu lit. h) cu următorul cuprins:	Centrul de Resurse Juridice din Moldova	16.	Articolul 165: alineatul (2) se completează cu lit. i), cu următorul cuprins: „i) cu difuzarea sau facilitarea difuzării, inclusiv prin intermediul tehnologiilor informaționale sau al rețelelor de comunicații electronice, a imaginilor, a materialelor video ori a materialelor similare cu caracter sexual care implică victima traficului.” (...) Articolul 206 alineatul (2) se completează cu lit. h) cu următorul cuprins: „h) de difuzarea sau facilitarea difuzării, inclusiv prin intermediul tehnologiilor informaționale sau al rețelelor de comunicații electronice, a imaginilor, a materialelor video ori a materialelor similare cu caracter sexual care implică copilul victimă.”. Se recomandă completarea cu sintagma „inclusiv”, pentru a extinde sfera faptelor care atrag răspunderea juridică. În forma propusă actuală, aceste fapte se limitează incidența normei doar la acțiunile realizate în mediul online sau digital. Totuși, difuzarea materialelor cu caracter sexual care implică	Se acceptă

„h) de difuzarea sau facilitarea difuzării, prin intermediul tehnologiilor informaționale sau al rețelelor de comunicații electronice, a imaginilor, a materialelor video ori a materialelor similare cu caracter sexual care implică copilul victimă.”			victime ale traficului poate avea loc și în alte contexte, precum mediul fizic (de exemplu, distribuirea, vânzarea sau expunerea publică a materialelor tipărite, fotografice ori video pe suport fizic). Prin ajustarea propusă, textul va acoperi toate formele de răspândire sau punere la dispoziție a acestor materiale, indiferent de canalul utilizat – digital sau tradițional. Această ajustare contribuie la asigurarea unei protecții juridice integrale a victimelor traficului, evitând lacunele de interpretare și excluderea unor situații de fapt care, deși produc aceleași consecințe grave asupra demnității și integrității victimei, nu s-ar încadra strict în noțiunea de „tehnologii informaționale”.	
	Ministerul Afacerilor Interne	17.	În contextul modificării art. 2 pct. 31 din Legea nr. 241/2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, care potrivit proiectului definește noțiunea „exploatare sexuală”, precum și în scopul uniformizării cadrului normativ, se consideră necesară excluderea cuvintelor „comerciale sau necomerciale” din dispoziția art. 206 alin. (1) lit. a) din Codul penal.	Se acceptă
Art. III – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003				
	Ministerul Afacerilor Externe	18.	Art. III din proiectul de lege urmează a fi completat cu un alineat nou ce prevede excluderea pe tot parcursul textului Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 a cuvintelor: „și <i>Integrării Europene</i> ” din denumirea Ministerului Afacerilor Externe.	Precizare: Propunerea va fi considerată la etapa transpunerii actelor UE în domeniul cooperării judiciare în materie penală, din capitolul 24 „Justiție, Libertate și Securitate” din Foaia de parcurs privind „Statul de drept”, aprobată prin HG nr. 275/2025.
	Procuratura Generală	19.	Modificările de lege care sunt propuse au ca scop remediere și compensarea	Precizare: În partea ce privește compensarea financiară a veniturilor

		prejudiciului cauzat prin infracțiune, iar legislația procesual penală urmează să fie completată cu prevederi care ar asigura dreptul persoanelor cărora le-a fost cauzat prejudiciu nemijlocit prin acțiunile interzise de legea penală la acțiune civilă privitor la despăgubire ce rezultă din toate formele de exploatare, cât a prejudiciului biologic cauzat ca rezultat al infracțiunilor săvârșite. De notat că temeiurile de solicitare a despăgubirilor prevăzute în art.219 din Codul de procedură penală sunt unele exhaustive și nu acordă posibilitate victimelor exploatarei prin muncă sau sub alte forme să revendice prejudicii materiale. Aceste omisiuni au fost atestate în jurisprudența CtEDO, în care Curtea de la Strasbourg a subliniat necesitatea asigurării de către state a cadrului normativ referitor la posibilitatea victimelor de a solicita despăgubiri materiale pentru acțiunile de exploatare. Astfel, este judicios de reiterat practica CtEDO în cauza <i>Krachunova vs. Bulgaria</i> (cererea nr.1 8269/18),² în care autoritățile bulgare au respins pretențiile victim ei de recuperare a prejudiciului material cauzat în urma exploatarei sexuale a acesteia, pe motiv că actele normative naționale n-au prevăzut exprimarea sub această formă a cheltuielilor compensatorii materiale. Curtea a reiterat că art.4 din CEDO conferă statelor obligații pozitive, inclusiv instituirea unui cadru legal și administrativ care interzice și pedepsește traficul de ființe umane, luând măsuri operaționale pentru protejarea victimelor. Aceste obligații pozitive se extind la modul în care legea ² hiii*	ratate în cazul victimelor TFU menționăm că aceasta constituie obiectul de reglementare a proiectului de lege cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor prin care se propune transpunerea actelor UE (Directiva 2012/29, Directiva 2004/80, Directiva 2006/337/EC și Directiva 2004/80/CE) elaborat de Ministerul Justiției. Cu referire la repararea prejudiciului biologic, acesta poate fi solicitat în temeiul aceluiași articol 219 din CPP în coroborare cu art. 19 din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002 care încadrează în noțiunea de prejudiciu nepatrimonial (prejudiciul moral) inclusiv pierderea sau diminuarea unei capacități a corpului uman (prejudiciu biologic), iar potrivit art. 220 alin. (3) din Codul de procedură penală, hotărîrea privind acțiunea civilă se adoptă în conformitate cu normele dreptului civil și ale altor domenii de drept.
--	--	---	--

			imdbc.echr.coe.int/en^A^rianta în limba engleză. reglem entează inclusiv solicitarea și acordarea de despăgubiri inclusiv materiale. In context, este relevantă și hotărârea CtEDO în cauza I.C. v. Republica Moldova (cererea nr. 36436/22), potrivit căreia Curtea a indicat că „în timp ce organele de urmărire penală au evidențiat beneficiul economic câștigat de inculpați datorită muncii gratuite, instanțele au ales poziția inculpaților, negând valoarea economică a muncii casnice (curățenie și gătitul pentru G.B.) și a altor treburi asociate vieții rurale (curățarea tarabelor, îngrijirea animalelor). Inculpații au luat reclamanta din azil în mod explicit pentru a face curățenie și a găti pentru G.B., considerând în același timp că era normal ca reclamanta să facă o astfel de muncă în mod voluntar și fără remunerație, deși o astfel de muncă aducea beneficii fermei lor și singurului lor angajat permanent, G.B. , care lucra cu un salariu mic sau chiar gratis. Instanțele s-au bazat pe concluzia Inspectoratului de Muncă conform căreia relațiile de muncă nu au existat deoarece nu au fost găsite documente care să confirme acest lucru și că era de competența instanței civile să stabilească orice astfel de relații pe baza probelor pe care reclamanta trebuie să le furnizeze. Este de la sine înțeles că într-o anchetă privind exploatarea prin muncă, prezența unor documentelor este foarte puțin probabilă și tocmai absența unor astfel de înțelegeri cu caracter juridic se afla în centrul infracțiunii cercetate... ”. Astfel, pentru implementarea acestor prescripții, se propune completarea art.219 alin.(2) cu pct.5) și 6) cu	
--	--	--	---	--

			următorul text: 5) compensarea veniturilor rezultate din formele de exploatare prevăzute la Legea nr. 241/2006 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane; 6) repararea prejudiciului biologic cauzat prin vătămare a integrității corporale sau prin altă vătămare a sănătății; Totodată se propune să fie completat și art.219 alin.(3) din Codul de procedură penală cu pct.5) și 6) cu următorul text: 5) plata sumelor obținute din toate formele de exploatare; 6) plata sumelor pentru prejudiciul biologic cauzat prin vătămare a integrității corporale sau prin altă vătămare a sănătății;	
	Procuratura Generală	20.	Pentru a exclude revictimizarea victimelor TFU, se propune următoarea redacție a art. 371 alin. (1): <i>„(1) Citirea în ședința de judecată a declarațiilor martorului, victimei sau părții vătămate depuse în cursul urmăririi penale sau cercetării judecătorești, precum și reproducerea înregistrărilor audio și video ale acestora, pot avea loc, la cererea părților, în cazurile:</i> <i>1) când există contradicții esențiale între declarațiile depuse în ședința de judecată și cele depuse în cursul urmăririi penale;</i> <i>2) când martorul lipsește în ședință și absența lui este justificată fie prin imposibilitatea absolută de a se prezenta în ședință, fie prin motive de imposibilitate de a asigura securitatea lui, cu condiția că a fost respectat dreptul la apărare a inculpatului de a pune întrebări realizat prin:</i>	Precizare: Premisele modificării legislației constă în analiza temeinică teoretică și practică a fenomenului, a relațiilor sociale respective, a jurisprudenței, analiza comparativă a celor mai bune practici și evaluarea soluțiilor alternative posibile. Respectiv, autorul avizului nu a prezentat careva argumente în susținerea propunerii sale corespunzător art. 32 alin. (5¹) din Legea nr. 100/2017 privind actele normative, care ar demonstra necesitatea modificării. Suplimentar, a se vedea art. 110-111, 113 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003.

			a) a fost efectuată confruntarea dintre martori/victimă/parte vătămată și bănuțit/învinit. Dreptul la apărare se consideră respectat și în cazul în care bănuțit/învinitul a refuzat să participe la confruntare; b) la terminarea urmăriri penale, după prezentarea materialelor urmăriri penale, bănuțit/învinitul nu a formulat cereri temeinice de a efectua confruntare cu martorul/victimă/parte vătămată; c) martorul, victima sau partea vătămată a fost audiat în conformitate cu prevederile art. 109 și 110; d) martorul a fost anterior audiat în aceeași cauză în cadrul cercetării judecătorești.”	
Art. IV – Legea nr. 241/2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane				
	Procuratura Generală	21.	Protecția victim elor traficului de ființe umane constituie o obligație pozitivă a statului, derivată din instrum entele internaționale la care Republica Moldova este parte. Potrivit art. 12 alin.(1) din Convenția Consiliului Europei privind lupta înm potri va traficului de ființe umane³ (în continuare Convenția de la Varșovia), „Fiecare Parte va adopta măsurile legislative și alte măsuri necesare pentru a asista victimele în reabilitarea fizică, psihologică și socială... ”. în tem eiul acestei prevederi, statele au obligația de a institui un cadru legislativ intern care să asigure măsuri efective de asistență, reabilitare și protecție pentru toate victim ele traficului și ale fenom enelor conexe. Legea nr.241 /2005 prevede	Nu se acceptă Legea nr. 241/2005 reglementează protecția și asistarea victimelor TFU, nu a victimelor tuturor infracțiunilor conexe sau similare. Extinderea serviciilor acordate de legea prenotată depășește obiectul său de reglementare. Mai mult, reabilitarea victimelor altor infracțiuni, precum și protecția și asigurarea respectării drepturilor și intereselor legitime ale acestora, inclusiv ale membrilor de familie, sunt reglementate în mod expres de Legea nr. 137/2016 privind reabilitarea victimelor infracțiunilor.

			măsuri de protecție și asistență doar pentru victim ele traficului de ființe umane și traficului de copii. Totuși, în practica judiciară și investigațiile penale există mai multe infracțiuni care derivă direct sau indirect din fenomenul traficului, dar care nu se regăsesc în sfera de aplicare a acestei legi. Ca exemplu elocvent pot servi infracțiunile prevăzute de art.1651 din Codul penal - utilizarea rezultatelor muncii sau serviciilor unei persoane care este victimă a traficului de ființe umane și art.2061 din Codul penal - utilizarea rezultatelor muncii sau serviciilor unei persoane care este victimă a traficului de copii. Victimele acestor infracțiuni se află într-o situație juridică identică cu cea a victim elor traficului, însă nu beneficiază de același regim de protecție și asistență, ceea ce creează o inechitate de tratament juridic. Subsecvent, pe lângă infracțiunile menționate, Codul penal conține un set de infracțiuni similare ca natură și consecințe sociale cu traficul de ființe umane, cum ar fi: traficul de organe (art. 158 Cod penal), sclavia și condițiile similare sclaviei, (art. 167 Cod penal) munca forțată (art. 168), proxenetismul (art.220 Cod penal), îndemnul, determinarea sau înlesnirea la practicarea serviciilor sexuale online (art.2201 Cod penal), publicitatea în scopul obținerii ilegale de organe, țesuturi și celule umane sau privind donarea ilicită a acestora (art.2131 Cod penal), organizarea cerșetoriei (art.302 Cod penal), etc. Aceste fapte, deși nu sunt calificate expres ca „trafic de persoane”, au la bază aceleași mecanisme de exploatare, constrângere și profit ilicit din vulnerabilitatea	
--	--	--	--	--

			umană. Prin urmare, crimele menționate sunt considerate infracțiuni asimilate și conexe traficului de ființe umane, iar victimelor lor trebuie să beneficieze de măsuri similare de protecție, asistență și reabilitare. 3 ratificată prin Legea RM nr.67 din 30.03.2006. Totodată, pe alte dimensiuni de prevenire și combatere a anumitor fenomene infracționale specifice, legiuitorul a procedat deja la extinderea sferei de reglementare asupra faptelor conexe. Ca exemplu în acest sens pot servi prevederile art.45 alin.(2) și (3) al Legii integrității⁴, în care au fost reglementate și enunțate actele care sunt conexe actelor de corupție, oferind astfel o abordare completă a fenomenului. În mod analogic, și în domeniul prevenirii traficului de ființe umane este necesară introducerea unei definiții și a unui tratament legal pentru infracțiunile asimilate și conexe, pentru a permite intervenția coordonată a tuturor actorilor instituționali (procuratură, poliție, asistență socială, ONG-uri, autorități locale etc.). Pentru a asigura conformitatea cu obligațiile internaționale și coerența cadrului intern, se propune completarea art. 2 cu un nou punct, cu următorul conținut: „1¹) <i>infracțiuni similare sau conexe infracțiunilor de trafic de ființe umane și trafic de copii:</i> • <i>traficul de organe (art. 158 Cod penal);</i> • <i>utilizarea rezultatelor muncii sau serviciilor unei persoane care este victimă a traficului de ființe umane (art. 165¹ Cod penal);</i>	
--	--	--	--	--

			• <i>sclavia și condițiile similare sclaviei (art. 167 Cod penal);</i> • <i>munca forțată (art. 168 Cod penal);</i> • <i>ademenirea minorului îns copuri sexuale (art. 175¹ Cod penal);</i> • <i>utilizarea rezultatelor muncii sau serviciilor unei persoane care este victimă a traficului de ființe umane (art. 206¹ Cod penal);</i> • <i>scoaterea ilegală a copilului din țară (art. 207 Cod penal);</i> • <i>pornografia infantilă (art. 208¹ Cod penal);</i> • <i>recurgerea la prostituția practică de un copil (art. 208² Cod penal);</i> • <i>proxenetismul (art. 220 Cod penal);</i> • <i>îndemnul, determinarea sau înlesnirea la practicarea serviciilor sexuale online (art. 220¹ Cod penal);</i> • <i>publicitatea în scopul obținerii ilegale de organe, țesuturi și celule umane sau privind donarea ilicită a acestora (art. 213¹ Cod penal);</i> • <i>organizarea cerșetoriei (art. 302 Cod penal), organizarea migrației ilegale (art. 362¹ Cod penal).”.</i>	
La articolul 2: punctul 3 ¹) va avea următorul cuprins: „3 ¹) exploatare sexuală – folosirea persoanei prin constrângere în prostituție sau în industria pornografică, precum și orice altă formă de exploatare de	Procuratura Generală	22.	Conform proiectului avizat, noțiunea <i>exploatării sexuale</i> propusă la art.2 pct.3 ¹), în practica de urmărire penală și cea judiciară va crea interpretări diferite, din care motiv urmează a fi exclusă. Astfel, potrivit practicii judiciare deja existente, exploatarea sexuală poate fi realizată nu numai prin constrângere după cum prevede proiectul dat de lege, dar și prin alte mijloace nonviolente de viciere a consimțământului victimei prevăzute la	Nu se acceptă Modificarea este propusă în vederea alinierii la art. 2 (3) din Directiva 2011/36/UE. A se vedea suplimentar pct. 3.1. din Nota de fundamentare.

natură sexuală, indiferent de prezența sau lipsa unui beneficiu patrimonial;”;			dispozițiile art.165 alin.(1) și art.206 alin.(1) din Codul penal. Totodată, la momentul actual în actele internaționale de profil nu se regăsește noțiunea exploatarei, fiind enumerate doar formele de activitate. Pentru a nu crea confuzie în aplicarea legii se propune a fi enunțate în lege doar formele de exploatare a infracțiunilor de trafic de ființe umane și trafic de copii, fără a da o noțiune acesteia care deja se regăsește în Codul penal.	
	Procuratura Generală	23.	Prin urmare, se propune excluderea pct. pct.3 ¹), pct.3 ²) al art.2 al Legii modificarea pct.3) art.2 din Lege după cum urmează: „3) <i>prin exploatarea unei persoane se înțelege activitățile prevăzute la art. 165 alin. (1) și 206 alin. (1) din Codul penal al Republicii Moldova.</i> ”.	Precizare: Premisele modificării legislației constă în analiza temeinică teoretică și practică a fenomenului, a relațiilor sociale respective, a jurisprudenței, analiza comparativă a celor mai bune practici și evaluarea soluțiilor alternative posibile. Respectiv, autorul avizului nu a prezentat careva argumente în susținerea propunerii sale corespunzător art. 32 alin. (5 ¹) din Legea nr. 100/2017 privind actele normative, care ar demonstra necesitatea modificării.
	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	24.	La art. 2, pct. 14), noțiunea de perioadă de reflecție se va ajusta din perspectiva reglementării subiectului de prezumată victimă a traficului de ființe umane și se va expune în următoarea redacție: „14) perioadă de reflecție - interval de timp de 30 de zile, acordat victimei și prezumatei victime ale traficului de ființe umane pentru ca aceasta să poată să se recupereze, să evite influența traficantilor și/sau să ia o decizie în cunoștință de cauză în privința faptului dacă va coopera sau nu cu organele de drept.”. Prin extinderea aplicabilității perioadei de reflecție și la prezumatele victime, se respectă fundamentul	Nu se acceptă Directiva 2011/36/UE, modificată prin Directiva (UE) 2024/1712, instituie obligația statelor membre de a acorda perioada de reflecție victimelor TFU, fără a extinde această garanție asupra prezumatelor victime, prevedere transpusă la art. 20 alin. (4) din Legea nr. 241/2005. Potrivit art. 2 pct. 14 din Legea nr. 241/2005, perioada de reflecție este o măsură de protecție ulterioară identificării, menită să protejeze victima identificată de presiuni externe și pentru a-i permite să decidă dacă cooperează cu

			noțiunii de „prezumată victimă”, care vizează persoana aflată într-o situație de vulnerabilitate și risc, chiar dacă aceasta nu a fost recunoscută oficial ca victimă sau nu a început încă colaborarea cu autoritățile. Prevederea garantează dreptul persoanei la un interval necesar pentru recuperarea fizică și psihică, pentru a se proteja de influența traficantilor și pentru a lua o decizie informată privind cooperarea cu organele de drept, ceea ce în practică se și realizează.	autoritățile. Extinderea perioadei de reflecție și asupra prezumatelor victime ar conduce la o diluare a regimului juridic specific destinat victimelor TFU și ar supraîncărca serviciile specializate, diminuând calitatea protecției garantate celor care au un statut juridic determinat. Mai mult, prezumata victimă a TFU, potrivit art. 2 pct. 11¹⁾ din Legea nr. 241/2005, este persoana care prezintă semne că ar putea fi victimă, însă nu este recunoscută oficial ca victimă, ori refuză colaborarea necesară identificării, prin urmare statutul său este unul preliminar, nedeterminat juridic și nu poate fi verificat la momentul acordării măsurii. Măsurile de protecție stabilite pentru victime au rolul de a încuraja prezumatele victime să se identifice și să coopereze cu organele de drept în procesul de investigare a infracțiunii.
	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	25.	La art. 10, alin. (1), pct. 4), lit.b) textul „Sistemul Național de Referire pentru protecția și asistența victimelor și a prezumatelor victime ale traficului de ființe umane” se va substitui cu sintagma „Mecanismul Național de Referire pentru Protecția și Asistența Victimelor Infracțiunilor”. Iar art. 15) se va expune în următoarea redacție: „Articolul 15. Elementele Mecanismul Național de Referire pentru Protecția și Asistența Victimelor Infracțiunilor (în continuare – Mecanismul național de referire) are la bază următoarele elemente: a)	Se acceptă parțial În partea ce vizează substituirea sintagmei „potențialele victime” cu textul „persoanele aflate în stare de vulnerabilitate în fața traficului de ființe umane” nu se acceptă întrucât din punct de vedere semantic și funcțional desemnează aceeași categorie de persoane expuse riscului de recrutare sau exploatare. Respectiv, modificarea propusă nu aduce un plus de precizie normativă, ci reprezintă o redundanță terminologică.

			unitatea națională de coordonare; b) echipele multidisciplinare teritoriale; c) standardizarea procedurilor de cooperare interinstituțională”.	
Articolul 11 se completează cu alineatul (2 ¹) cu următorul cuprins: „(2 ¹) Ministerul Afacerilor Interne, prin organele sale specializate din subordine, creează și aplică mecanisme de cooperare interinstituțională menite să asigure identificarea, asistența și protecția victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane, cetățeni străini sau persoane apatride, garantând, după caz, accesul acestora la procedurile de azil și la alte forme de protecție internațională, în conformitate cu standardele Uniunii Europene.”.	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	26.	La pct. 3, care vizează completarea art. 11 cu alin. (2 ¹) cuvântul „potențialelor” se va substitui cu cuvântul „prezumatele”.	Se acceptă
	Centrul de Resurse Juridice din Moldova	27.	Articolul 11 se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins: „(2¹) Ministerul Afacerilor Interne, prin organele sale specializate din subordine, creează și aplică mecanisme de cooperare interinstituțională menite să asigure identificarea, asistența și protecția victimelor și potențialelor persoanelor prezumate victime ale traficului de ființe umane, cetățeni străini sau persoane apatride, garantând, după caz, accesul acestora la procedurile de azil și la alte forme de protecție internațională, în conformitate cu standardele Uniunii Europene.”. Recomandarea are un caracter tehnic și terminologic, vizând asigurarea uniformității limbajului juridic utilizat în cadrul actului normativ. În toate prevederile relevante din Legea nr. 241/2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, precum și în alte acte conexe, se utilizează în mod constant termenul „prezumate victime ale traficului de ființe umane”, iar nu „potențiale victime”. Prin urmare, pentru a păstra coerența terminologică și claritatea juridică a textului legislativ, este necesar ca și în acest context să se utilizeze aceeași noțiune – „prezumate victime”. Utilizarea unei terminologii diferite, precum „potențiale victime”, ar putea genera confuzii în aplicare și incoerență instituțională,	Se acceptă Corespunzător pct. 26

			întrucât ar crea impresia existenței unei noi categorii juridice.	
	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	28.	Art. 15 se va expune în următoarea redacție: „Articolul 15. Elementele Mecanismul Național de Referire pentru Protecția și Asistența Victimelor Infracțiunilor Mecanismul Național de Referire pentru Protecția și Asistența Victimelor Infracțiunilor (în continuare – Mecanismul național de referire) are la bază următoarele elemente: a) unitatea națională de coordonare; b) echipele multidisciplinare teritoriale; c) standardizarea procedurilor de cooperare interinstituțională”.	Se acceptă
	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	29.	Cu referire la art. 18 alin. (1) și (2), Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă își desfășoară activitatea la nivel teritorial prin intermediul subdiviziunilor teritoriale pentru ocuparea forței de muncă. Respectiv, se propune modificarea prevederilor prin înlocuirea sintagmei „agenții pentru ocuparea forței de muncă” cu termenul juridic corect.	Se acceptă
Articolul 18 se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins: „(5) Victimele traficului de ființe umane care beneficiază de ședere provizorie au dreptul, pe durata valabilității acestuia, să desfășoare activitate de	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	30.	La pct. 4, care vizează completarea art. 18 cu alin. (5) textul „Victimele traficului de ființe umane” se substituie cu textul „Victimele și prezumatele victime ale traficului de ființe umane”.	Precizare: Premisele modificării legislației constă în analiza temeinică teoretică și practică a fenomenului, a relațiilor sociale respective, a jurisprudenței, analiza comparativă a celor mai bune practici și evaluarea soluțiilor alternative posibile. Respectiv, autorul avizului nu a prezentat careva argumente în susținerea propunerii sale corespunzător art. 32 alin. (51) din Legea

muncă pe teritoriul Republicii Moldova, în condițiile Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova.”.				nr. 100/2017 privind actele normative, care ar demonstra necesitatea modificării.
Articolul 20: se completează cu alineatele (3¹) și (5¹) cu următorul cuprins: „(3¹) Victimele traficului de ființe umane sunt monitorizate de asistentul social responsabil care va acorda asistența necesară victimei până la reintegrarea acesteia și până la dispariția situației de risc în care se află victima.”; „(5¹) Statul asigură protecție și asistență victimelor sau prezumate victime ale traficului de ființe umane din momentul în care apar temeiuri de a crede că ei sînt în risc de a fi victime ale traficului, pînă la identificarea, integrarea și recuperarea lor deplină, independent de cooperarea acestora cu	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	31.	La pct. 5, care vizează completarea art. 20, alin. (3¹) se va expune în următoarea redacție: „(3¹) Victimele și prezumatele victime ale traficului de ființe umane sunt monitorizate de către asistentul social/managerul de caz – care acordă asistența necesară până la reintegrarea socio-profesională a acestora și până la dispariția situației de risc.”. Alin. (5¹) se va exclude întrucît alin. (5) din Legea nr. 241/2005 prevede că acordarea serviciilor de protecție și asistență nu este condiționată de dorința victimelor de a face declarații și de a participa la procesul de urmărire a traficanților, nici de domiciliul sau reședința temporară a victimei. Drept urmare se propune la alin. (5) din Legea nr. 241/2005 completarea cuvîntului „victimelor” cu sintagma „și prezumatelor victime ale traficului de ființe umane”, deoarece noțiunea de prezumată victimă însăși prevede dreptul persoanei de a refuza să colaboreze cu autoritățile competente.	Se acceptă parțial A se vedea textul alin. (5¹).

autoritățile, conform alin. (4).”.				
Articolul 20: se completează cu alineatele (3¹) și (5¹) cu următorul cuprins: „(3¹) Victimele traficului de ființe umane sunt monitorizate de asistentul social responsabil care va acorda asistența necesară victimei până la reintegrarea acesteia și până la dispariția situației de risc în care se află victima.”	Ministerul Finanțelor	32.	Completarea art.20 cu alin. (3¹) „Victimele traficului de ființe umane sunt monitorizate de asistentul social responsabil care va acorda asistența necesară victimei până la reintegrarea acesteia și până la dispariția situației de risc în care se află victima”, la fel, o considerăm inoportună și urmează a fi exclusă deoarece activitățile de prevenire și combatere a traficului de ființe umane, de asistență, monitorizare, protecție a victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane se realizează de către membrii echipelor multidisciplinare teritoriale, în corespundere cu atribuțiile funcționale ale acestora, prin unificarea resurselor, experienței și cunoștințelor și schimbului operativ informațional, asigurând o abordare sistemică a eforturilor comune în format intersectorial.	Nu se acceptă Conform art. 17 din Legea nr. 241/2005, serviciile de asistență sunt oferite de centrele de asistență și protecție a victimelor TFU, în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 989/2015 pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului de asistență și protecție a victimelor traficului de ființe umane și a standardelor minime de calitate. A se vedea suplimentar propunerea de la pct. 31.
	Ministerul Afacerilor Interne	33.	Substituirea sintagmei „ordin de expulzare” prevăzute la art. 20 alin. (4) și art. 24 alin. (4) cu sintagma „măsura de îndepărtare sau expulzare”, în corespundere cu prevederile Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova. Terminologia actuală din Legea nr. 241/2005 nu corespunde cadrului legal stabilit prin Legea nr. 200/2010, iar armonizarea acesteia elimină riscul de interpretări neuniforme în aplicarea măsurilor privind străinii și garantează claritate procedurală. Menținerea interdicției aplicării măsurii de îndepărtare sau expulzare pe durata perioadei de reflecție și asigurarea acordării tuturor formelor de asistență prevăzute de lege, asigură protecția efectivă a victimelor	Se acceptă

			traficului de ființe umane și respectarea standardelor internaționale privind interzicerea îndepărtării forțate în perioada de identificare și recuperare.	
Se completează cu articolul 20 ¹ cu următorul cuprins: „ Articolul 20¹. Ordinul de restricție de urgență (1) În caz de stabilire la locul faptei, ca urmare a evaluării riscurilor, a circumstanțelor din care rezultă o bănuială rezonabilă că au fost comise acte de violență și/sau persistă un pericol iminent de repetare sau comitere a acestora față de victima traficului de ființe umane și/sau membrii de familie, organul de poliție este obligat să dispună imediat eliberarea ordinului de restricție de urgență în privința agresorului pentru înlăturarea situației de criză și, concomitent, întreprinde acțiunile necesare de constatare a comiterii infracțiunii de trafic de ființe umane.	Secretariatul permanent al Comitetului național pentru combaterea traficului de ființe umane	34.	Cu referire la propunerea de instituire a unui mecanism de protecție imediată și preventivă pentru victima traficului de ființe umane și membrii de familie acesteia, prin intermediul completării Legii nr.241 cu o normă nouă - Articolul 20 ¹ . Ordinul de restricție de urgență considerăm, că necesită, o analiză suplimentară, dat fiind faptul ca se întrevade o conexiune de suprapunere cu mecanismul de protecție a victimelor violenței, prevăzut de Convenția de la Istanbul, pe când specificul acestor categorii de infracțiuni este totalmente diferit. Legea penală stabilește sancțiuni aspre pentru traficul de persoane - infracțiunea de la art.165 (închisoare de la 6 la 20 ani) și infracțiunea de la art.206 (închisoare de la 10 la 20 ani sau detențiune pe viață) . Prin urmare, în condițiile în care se constată că persoana este victimă a traficului, ultima trebuie eliberată din custodia traficantului (care prin calificativul oferit de autor reiese că el e și agresor), urmând să i se asigure (victimei) asistența și consilierea adecvată în scop de reabilitare. Agresorului, însă, trebuie să i se aplice măsurile preventive adecvate, în corespundere cu pericolul social al faptei, dar nu să fie îndepărtat din locuință (încăpere) și/sau alte restricții prevăzute, dar care în esență i-ar asigura libertatea de deplasare și, respectiv, posibilitatea să se eschiveze de răspunderea penală pentru trafic de persoane. Aplicabilitatea normei ar fi posibilă în cazul în	Precizare: s-a exclus propunerea ordinului de restricție de urgență aplicat agresorului, având în vedere regimul de protecție distinct și complex al victimelor TFU, disproporționat naturii infracționale și statutului faptuitorului.

(2) Organul de poliție are dreptul să aplice în privința agresorului una sau mai multe dintre următoarele măsuri: a) obligarea de a părăsi temporar locuința comună ori de a sta departe de locuința victimei traficului; b) interzicerea de a se apropia de victimă, respectând distanța ce ar asigura securitatea acesteia și excluzând orice contact vizual cu victima și/sau copiii acesteia, cu alte persoane dependente de ea; c) interzicerea oricărui contact, inclusiv telefonic sau prin orice alte mijloace de comunicare, cu victima și/sau copiii acesteia, cu alte persoane dependente de ea; d) interzicerea de a păstra și purta arma. (3) Ordinul de restricție de urgență se eliberează în termen de 10 zile și se pune îndată în aplicare, agresorul și victima, iar în cazul		care traficanții și agresorul ar fi persoane diferite. Dar din textul proiectului de lege nu se prezumă acest fapt. La acest subiect nu este menționat nimic nici în Nota informativă la proiectul de lege. Totodată, atenționăm și asupra faptului că redacția articolului 201, conține sintagme care se contrapun, inclusiv sub aspect conceptual, cu norma de referință. Astfel, în alineatul (3) art. 201 sintagma utilizată „ Ordinul de restricție de urgență se eliberează în termen de 10 zile...” se contrazice cu anumite obligații specificate în dispozițiile normei, care au menirea de a asigura „...imediat eliberarea ordinului de restricție de urgență în privința agresorului pentru înlăturarea situației de criză...”. Acceptarea acestei sintagme în redacția proiectului, ar permite organului de poliție să emită Ordin de restricție de urgență nu imediat, la momentul evaluării și constatării pericolului adresarea victimei, dar chiar și în a 10-a zi de la adresarea victimei, fapt ce pune în dificultate caracterul urgent al acestei măsuri de protecție. Respectiv, recomandăm autorului de a substitui sintagma „în termen de 10 zile” cu sintagma „pe un termen de până la 10 zile”. În corespundere cu Articolul 12 ”Protejarea victimelor traficului de persoane în cadrul cercetării și procedurilor penale” al Directivei 2011/36/UE (Protejarea victimelor traficului de persoane în cadrul cercetării și procedurilor penale) statele membre urmează să asigure ”că victimele traficului de persoane beneficiază de o protecție adecvată pe baza unei evaluări individuale a riscului, între altele prin acces la programe de protecție a martorilor sau la alte	
--	--	--	--

copiilor, și reprezentantul legal or tutorele, fiind informați despre restricțiile aplicate, drepturile și obligațiile care le revin și despre răspunderea pentru neexecutarea cerințelor ordinului de restricție de urgență. (4) Supravegherea îndeplinirii măsurilor stabilite în ordinul de restricție de urgență se exercită de către angajații postului sau ai sectorului de poliție din localitate în modul prevăzut de lege. (5) Agresorul are dreptul să conteste ordinul de restricție de urgență în instanța de judecată în condițiile contenciosului administrativ. Depunerea cererii nu suspendă acțiunea ordinului de restricție de urgență. (6) Victima are dreptul, în perioada de acțiune a ordinului de restricție de urgență, să solicite, în condițiile legii, eliberarea ordonanței	Ministerul Afacerilor Interne	35.	măsuri similare, dacă este cazul și în conformitate cu criteriile definite în dreptul intern sau de procedurile naționale”. Potrivit pct. 6 din proiect, se intenționează completarea Legii 241/2005 cu art. 20¹ Ordinul de restricție de urgență, similar mecanismului de protecție în cazul violenței în familie. Astfel, se menționează că specificul infracțiunii de violență în familie este diferit de cel al traficului de ființe umane. În cazul violenței în familie, scopul emiterii ordinului de restricție de urgență este asigurarea protecției victimei prin înlăturarea agresorului din locuință, întrucât această infracțiune se comite în familie. În cazul traficului de ființe umane, emiterea ordinului de restricție de urgență nu va avea același efect. Practica demonstrează că majoritatea infracțiunilor de trafic de ființe umane sunt comise de către persoane din afara cercului familial, iar aplicarea unor măsuri identice celor din domeniul violenței domestice nu vor avea efectul scontat pentru protejarea victimei. În cazul traficului de ființe umane, victima, odată identificată, trebuie scoasă din locul de exploatare, fiind necesară acordarea asistenței necesare și sprijinul pentru reintegrarea socială. Respectiv, pentru a se asigura protecția victimelor traficului de ființe umane, se consideră judicios dezvoltarea serviciilor de asistență (medicală, socială, psihologică, juridică) și acordarea suportului pentru reintegrarea socială a victimei. În plus, atribuirea acestei competențe ofițerului de sector contravine prevederilor Codului de procedură penală. Infracțiunea de trafic de	Precizare: a se vedea pct. 34
---	--------------------------------------	------------	--	---

de protecție. Acțiunea ordinului de restricție de urgență, în acest caz, se prelungește de drept și încetează odată cu punerea în aplicare a măsurilor de protecție stabilite de instanța de judecată.”.		ființe umane, prevăzută de art. 165 din Codul penal, se pedepsește cu închisoare de la 6 la 10 ani, iar infracțiunea de trafic de copii, prevăzută de art. 206 din Codul penal, se pedepsește cu închisoare de la 10 la 12 ani. Având în vedere că aceste infracțiuni constituie infracțiuni grave și deosebit de grave, inclusiv existența bănuielii rezonabile de comitere a actelor de violență sau că există un pericol iminent de repetare a acestora față de victima traficului de ființe umane și/sau membrii de familie, se vor aplica prevederile art. 165-167 din Codul de procedură penală (reținerea). Prin urmare, după reținerea agresorului, devine inutilă emiterea unui ordin de restricție de urgență, deoarece acesta poate fi aplicat pentru o perioadă de 10 zile, iar reținerea agresorului elimină riscurile de eschivare de la organele de urmărire penală, distrugerea sau deteriorarea probelor, influențarea victimei sau comiterea altor infracțiuni. 2.2. De asemenea, se atrage atenția la faptul că norma expusă la pct. 6 din proiect conține o contradicție. Astfel, alin. (1) prevede că „organul de poliție este obligat să dispună imediat eliberarea ordinului de restricție de urgență”, în timp ce, alin. (3) prevede că „Ordinul de restricție de urgență se eliberează în termen de 10 zile ...”. Pentru a asigura claritatea și coerența normei, se impune excluderea acestor neconcordanțe.	
	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	36. Cu referire la pct. 6 al proiectului, prin care se propune completarea Legii nr. 241/2005 cu un nou articol – art. 20¹ „Ordinul de restricție de urgență”, considerăm că introducerea acestei prevederi nu se justifică în	Precizare: a se vedea pct. 34

		contextul cadrului normativ actual. Legislația națională cuprinde deja un mecanism identic de protecție, aplicabil în cazurile de violență în familie, reglementat prin Legea nr. 45/2007 privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și violenței în familie. Potrivit art. 12 din Legea nr. 45/2007, ordinul de restricție de urgență reprezintă o măsură provizorie de protecție, emisă de către organul de poliție, în situațiile în care există un risc iminent pentru viața, integritatea fizică sau psihică a victimei. Această măsură se aplică în scopul înlăturării situației de criză și întru întreprinderea măsurilor de urgență care să asigure protecția victimei. În cazul traficului de ființe umane intervenția este diferită: scopul nu este îndepărtarea temporară a traficantului, ci eliberarea imediată a victimei din mediul de exploatare și asigurarea accesului acesteia la măsuri de protecție, asistență și reabilitare. Prin urmare, introducerea măsurii de protecție ce presupune emiterea unui ordin de restricție de urgență în Legea nr. 241/2005 ar fi redundantă și neadaptată naturii infracțiunii, întrucât ar suprapune un mecanism deja existent în materia violenței în familie, reglementat de Legea nr. 45/2007 și nu răspunde specificului traficului de ființe, unde exploatarea se realizează prin recrutare, transport, adăpostire sau deposedare de documente, iar măsurile adecvate vizează eliberarea, repatrierea și protecția persoanei exploatate prin plasarea într-un mediu sigur, și nu restricționarea libertății de deplasare a făptuitorului.	
--	--	--	--

La articolul 24: alineatul (3) se completează cu textul „, precum și despre: a) dreptul de a solicita azil sau altă formă de protecție internațională în Republica Moldova, în conformitate cu legislația națională și tratatele internaționale la care aceasta este parte; b) dreptul de a beneficia, după caz, de ședere provizorie sau de alte forme de protecție prevăzută de legislația națională; c) dreptul de a solicita protecție internațională, în baza tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte; d) dreptul la muncă, în condițiile Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova.” alineatul (4) după cuvintele „asistență medicală și socială” se introduce textul „asigurată pe toată	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	37.	La alin. (3) – excluderea lit. c) deoarece aceasta se suprapune cu prevederile de la lit. a), care reglementează de asemenea dreptul de a solicita protecție internațională; La alin. (6¹) și (7) se propune substituirea sintagmei „victimele traficului de ființe umane” cu „victimele și prezumatele victime ale traficului de ființe umane”, precum și completarea cuvîntului „victimă” cu „sau prezumată victimă”.	Se acceptă parțial În partea ce vizează extinderea redacției alin. (6¹) și (7) inclusiv asupra prezumatelor victime ale TFU nu se acceptă pe motiv că permisul de ședere se acordă doar victimelor TFU. Astfel, potrivit art. 31 alin. (2) lit. e¹) din Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, permisul de ședere provizorie se acordă exclusiv pentru protecția victimelor TFU.
	Ministerul Sănătății	38.	Propunerea autorului privind completarea alin. (4) al art. 24 din Legea nr. 241/2005 este ambiguă și nu oferă claritate cum va fi aplicată din punct de vedere a acoperirii financiare și a modului de acces la servicii medicale a străinilor victime a traficului de ființe umane cu drept de ședere provizoriu, care nu se regăsesc în centrele de asistență și protecție a victimelor traficului de ființe umane sau nu sunt încadrate în câmpul muncii. Astfel, completarea alin. (4) al art. 24 din Legea nr. 241/2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane urmează a fi exclusă.	Precizare: textul propus la alineatul (4) al art. 24 este ajustat pornind de la prevederile art. 20 alin. (4) din Legea nr. 241/2005.
	Ministerul Afacerilor Interne	39.	Substituirea sintagmei „ordin de expulzare” prevăzută la art. 24 alin. (4) cu sintagma „măsura de îndepărtare sau expulzare”, în corespundere cu prevederile Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova. Terminologia actuală din Legea nr. 241/2005 nu corespunde cadrului legal stabilit prin Legea nr. 200/2010, iar armonizarea acesteia elimină riscul de interpretări neuniforme în aplicarea măsurilor	Se acceptă Corespunzător pct. 33

durata șederii provizorii.”. se completează cu alineatele (6¹) și (7) cu următorul cuprins: „(6¹) Dreptul de ședere provizorie pentru victimele traficului de ființe umane poate fi acordat sau prelungit străinului care este sau a fost victimă a traficului de ființe umane, inclusiv în cazul în care acesta a intrat în mod ilegal pe teritoriul țării, în condițiile prevăzute de Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova.”; (7) Străinii victime ale traficului de ființe umane care beneficiază de permise de ședere provizorii, potrivit alin. (6) și (6¹), au dreptul de a desfășura activitate de muncă, fără a fi necesară obținerea unei autorizații suplimentare, în condițiile legislației muncii a Republicii Moldova.”.			privind străinii și garantează claritate procedurală. Mentținerea interdicției aplicării măsurii de îndepărtare sau expulzare pe durata perioadei de reflecție și asigurarea acordării tuturor formelor de asistență prevăzute de lege, asigură protecție efectivă a victimelor TFU și respectarea standardelor internaționale privind interzicerea îndepărtării forțate în perioada de identificare și recuperare.	
--	--	--	---	--

	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	40.	La art. 29 alin. (4), cuvintele „ <i>un tutore</i> ” se substituie cu cuvintele „ <i>un reprezentant legal</i> ”. Această modificare este necesară, deoarece în cazul copiilor lipsiți de îngrijire părintească, pot fi desemnați și alți reprezentanți legali decât strict un tutore, în dependență de forma de protecție stabilită copilului, în conformitate cu prevederile art. 5 alin. (3) din Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți.	Se acceptă
La articolul 29: după alineatul (4) se introduc alineatul (4 ¹) cu următorul cuprins: „(4 ¹) În cazul în care se constată un conflict de interese între copilul victimă și tutorele, autoritatea tutelară competentă desemnează, fără întârziere, un alt tutore sau reprezentant care să asigure apărarea interesului superior al copilului.” la alineatul (11), prima propoziție se completează cu textul „sau dispariția situației de risc în care se aflau.” se completează cu alin (12) și alin (13) cu următorul cuprins:	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	41.	Alin. (4 ¹), care prevede că „ <i>În cazul în care se constată un conflict de interese între copilul victimă și tutorele, autoritatea tutelară competentă desemnează, fără întârziere, un alt tutore sau reprezentant care să asigure apărarea interesului superior al copilului.</i> ” se propune expunerea în următoarea redacție: „ <i>În cazul în care se constată un conflict de interese între copilul victimă și reprezentantul legal al acestuia, autoritatea tutelară competentă desemnează, fără întârziere, un alt reprezentant legal care să asigure apărarea interesului superior al copilului.</i> ”. Modificarea este necesară deoarece în cazul copiilor lipsiți de îngrijire părintească, pot fi desemnați și alți reprezentanți legali decât strict un tutore, în dependență de forma de protecție stabilită copilului, în conformitate cu prevederile art. 5 alin. (3) din Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți. La alin. (12), se propune cuvintele „ <i>programe de emancipare</i> ” să fie substituite cu cuvintele „ <i>măsuri necesare pentru tranziția</i> ”	Se acceptă

„(12) Protecția prevăzută la alin. (11) include evaluarea individuală a nevoilor copilului, realizată de autoritățile competente, precum și măsuri de sprijin pentru tranziția spre viața adultă, care pot cuprinde programe de emancipare, dezvoltarea abilităților de viață independentă, integrare educațională și profesională, precum și asistență socială și psihologică adecvată. (13) Procedurile de investigare a infracțiunilor comise împotriva copiilor victime ale traficului de ființe umane trebuie să fie sigure, ușor accesibile și adaptate nevoilor acestora, utilizând un limbaj corespunzător vârstei și gradului de maturitate al copilului.”.			<i>copilului spre emancipare</i>”, pentru a exclude ambiguitatea de interpretare a acestei norme și a aduce în concordanță cu prevederile art. 26 din Codul civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002 în acest sens.	
	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	42.	La art. 29 alin.(10), cuvintele „<i>ori li se instituie tutela sau curatela</i>” urmează a fi substituite cu cuvintele „<i>ori se va dispune plasamentul copilului</i>”, pentru a aduce în concordanță cu prevederile art. 5 alin. (3) din	Se acceptă

			Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți.	
	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	43.	La art. 29 alin. (11), al doilea enunț, după cuvintele „ <i>Copiii rămași fără ocrotire părintească</i> ” urmează a fi completat cu cuvintele „ <i>și copiii rămași temporar fără ocrotire părintească</i> ”, pentru a aduce în concordanță cu prevederile Legii nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți.	Se acceptă
Se completează cu articolul 29 ¹ cu următorul cuprins: „Articolul 29 ¹ . Asistență și sprijin membrilor de familie a copilului victimă (1) Statul asigură măsuri de asistență și sprijin pentru membrii de familie a copilului victimă sau prezumata victimă a traficului, începând din momentul identificării copilului ca victimă, atunci când aceștia se află pe teritoriul Republicii Moldova. (2) În măsura în care este posibil, aceste măsuri pot fi extinse și în cazul în care membrii de familie se află în alt stat terț sau	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	44.	În partea ce vizează completarea Legii cu art. 291, redacția alin. (3) urmează a fi revizuită. Atragem atenția asupra faptului că autoritățile competente naționale acordă sprijin membrilor familiei copilului victimă a traficului de ființe umane aflate legal pe teritoriul Republicii Moldova. În altă ordine de idei, autoritățile competente naționale nu acordă consiliere psihologică și socială sau alt sprijin ce implică cheltuieli financiare membrilor familiei aflate pe teritoriul altor state, precum și nu poate impune realizarea acestui sprijin altor state, care implică necesitatea alocării de mijloace financiare suplimentare din bugetul de stat, care nu au fost reflectate de către autor în Nota de fundamentare la proiect, la secțiunea 4. Analiza impactului de reglementare, 4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative. În acest sens, se propune reglementarea expresă că sprijinul acordat membrilor familiei copilului victimă, aflați pe teritoriul altor state, se realizează prin cooperare între autoritățile competente naționale și autoritățile competente din statul	Revizuit, articol expus într-o nouă redacție , în conformitate cu art. 14 din Directiva 2011/36/UE și art. 8-9 din Directiva 2012/29/UE.

membru al Uniunii Europene prin cooperare cu autoritățile competente ale statului respectiv, în vederea sprijinirii protecției și reabilitării copilului. (3) Măsurile prevăzute la alin. (1) și (2) includ, după caz, consiliere psihologică și socială, sprijin, informarea cu privire la drepturile copilului și implicarea familiei în procesul de recuperare și reintegrare a copilului. Măsurile se aplică fără a aduce atingere drepturilor copilului prevăzute la articolul 29 și fără a diminua protecția și asistența acordată copilului victimă a traficului.”.			aflării membrilor familiei copilului victimă a traficului de ființe umane. Menționăm că, art. 14 (Asistență și sprijin pentru copiii victime) din Directiva 2011/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2011 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane și protejarea victimelor acestuia, precum și de înlocuire a Deciziei-cadru 2002/629/JAI a Consiliului nu prevede expres măsurile care urmează a fi acordate membrilor familiei copilului victimă care se află în alt stat.	
	Procuratura Generală	45.	Subsecvent, conform Directivei 2011/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului, cu modificările ulterioare, se propune și completarea regimului sancțiunilor de ordin administrativ aplicabile persoanelor juridice implicate în infracțiunile de trafic de ființe umane și trafic de copii. Pentru a asigura eficiența sancțiunilor și descurajarea implicării entităților juridice în traficul de ființe umane, noile prevederi includ posibilitatea	Precizare: Alinierea legislației naționale privind răspunderea persoanei juridice la prevederile Directivei 2011/36/UE constituie obiectul de reglementare în cadrul unui alt proiect de lege promovat de Ministerul Justiției (număr unic 807/MJ/2025) (<i>consolidarea răspunderii penale a persoanei juridice și sancționarea încălcării măsurilor restrictive internaționale</i>).

			excluderii de la dreptul de a primi beneficii publice sau ajutoare publice, precum și excluderea de la accesul la fonduri publice, inclusiv de la procedurile de achiziții publice, concesiuni, licențe sau granturi. Respectiv, art.31 al legii date se propune să fie completat cu alineatul (1 ¹), în următoarea redacție: „ (1 ¹) Persoana juridică poate fi sancționată și cu excluderea de la dreptul de a primi beneficii publice sau ajutoare publice, precum și excluderea de la accesul la fonduri publice, inclusiv de la procedurile de achiziții publice, concesiuni, licențe sau granturi.”.	
	Ministerul Afacerilor Interne	46.	Pentru a asigura un cadru procedural clar, previzibil și uniform, se propune corelarea prevederilor Legii nr. 241/2005 privind protecția victimelor traficului cu prevederile Legii nr. 200/2010, în special art. 67-68 privind tolerarea rămânerii pe teritoriul Republicii Moldova și categoriile de străini care pot beneficia de acest statut. Integrarea acestor norme permite aplicarea consecventă a statutului de tolerare în raport cu victimele traficului, consolidând protecția acestora și evitând suprapunerea procedurilor.	Precizare: Ppropunerea este una redundantă, întrucât propunerile deja acceptate privind substituirea sintagmei „ordin de expulzare” cu textul „măsuri de îndepărtare sau expulzare” acoperă și instituția tolerării șederii străinului, reglementată la art. 67-68 din Legea nr. 200/2010. Întrucât noțiunea de „măsură de îndepărtare” include, potrivit Legii nr. 200/2010, atât îndepărtarea propriu-zisă, cât și tolerarea șederii, corelarea solicitată este deja realizată prin modificările acceptate. A se vedea suplimentar pct. 33 și 39 din sinteză.
	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	47.	Toate prevederile Legii nr. 241/2005 să fie revizuite astfel încât să reglementeze expres aplicabilitatea atât asupra victimelor, cât și asupra prezumatelor victime ale traficului de ființe umane, cu excepția dispozițiilor Capitolului V – „Răspunderea pentru comiterea infracțiunilor de trafic de ființe umane”, care rămâne aplicabil exclusiv persoanelor recunoscute ca făptuitori.	Precizare: Proiectul de lege stabilește armonizarea Legii nr. 241/2005 la prevederile Directivei 2011/36/UE, modificată prin Directiva 2024/1217/UE, respectiv proiectul încorporează dispozițiile necesare care extind aplicabilitatea măsurilor de asistență și protecție inclusiv asupra prezumatelor victime ale TFU, reieșind

				din actele UE menționate. Prin urmare, revizuirea generală suplimentară a Legii nr. 241/2005 ar fi redundantă, întrucât scopul vizat de aviz este deja atins și acoperit de modificările propuse în proiectul de lege, fiind asigurată alinierea la standardele europene.
Art. V –Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova				
Articolul 43¹ alin. (8) din Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova se completează cu litera t) cu următorul cuprins: „t) victimă a traficului de ființe umane.”	Ministerul Afacerilor Interne	48.	Cu referire la Art. V – Articolul 431 alin. (8) din Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, se propune expunerea textului de la litera t) în următoarea redacție: " t) titulari ai dreptului de ședere provizorie pentru victimele traficului de ființe umane". Totodată, cu titlu de informare comunicăm că, în cadrul ședinței de lucru a secretarilor generali din 23 iunie 2025, a fost înregistrat cu număr unic 507/MAI/2025 proiectul Legii privind admisia, șederea și supravegherea străinilor în Republica Moldova, autor - Ministerul Afacerilor Interne. Din 1 iunie 2027, acest proiect va substitui Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova. În acest context, autorul noului proiect de lege va asigura menținerea continuității reglementărilor referitoare la desfășurarea activității de muncă pe teritoriul Republicii Moldova, fără a fi necesară obținerea prealabilă a dreptului de ședere provizorie și a permisului de ședere provizorie în scop de muncă, pentru titularii cărții de rezidență temporară pentru victimele traficului de ființe umane și a violenței în familie.	S-a luat act. A se vedea pct. 49

	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	49.	lit. t) se va expune în următoarea redacție: <i>„t) victimă și prezumată victimă a traficului de ființe umane.”.</i>	Nu se acceptă Art. 31 alin. (2) lit. e ¹⁾ din Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova prevede expres că permisul de ședere provizorie se acordă exclusiv pentru protecția victimelor TFU. Prezumatele victime nu sunt titulare ale acestui drept în virtutea Legii nr. 200/2010, iar extinderea dreptului de muncă asupra prezumatelor victime ar depăși cadrul normativ existent. Art. 11 alin. (1) din Directiva 2004/81/CE privind permisul de ședere eliberat resortisanților țărilor terțe care sunt victime ale TFU sau care au făcut obiectul unei facilitări a imigrației ilegale și care cooperează cu autoritățile competente acordă resortisanților dreptul la muncă, formare profesională și învățământ, potrivit alin. (2) al aceluiași articol, condițiile și procedura de autorizare a accesului la acestea este stabilit de autoritățile competente și se realizează conform legislației interne.
Art. VI – Dispoziții finale și tranzitorii				
„(1) Prezenta lege intră în vigoare la 1 ianuarie 2026.”	Ministerul Afacerilor Interne	50.	Cu referire la Art. VI, alin. (1) care stabilește că prezenta lege va intra în vigoare la 1 ianuarie 2026, se menționează că în nota de fundamentare lipsește justificarea termenului de intrare în vigoare a actului amendat or, potrivit art. 56 din Legea nr. 100/2017, actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau la data indicată în textul actului normativ, care nu	Precizare: Stabilirea unei date de intrare în vigoare diferită de regula generală prevăzută la art. 56 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 privind actele normative, este justificată de necesitatea ajustării actelor normative conexe, în special pentru crearea mecanismelor de cooperare interinstituțională menite să asigure identificarea, asistența și protecția victimelor și prezumatelor victime ale

			poate fi anterioară datei publicării. Intrarea în vigoare a actelor normative poate fi stabilită pentru o altă dată doar în cazul în care se urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, conformarea cadrului normativ hotărârilor Curții Constituționale, eliminarea unor lacune din legislație sau contradicții între actele normative ori dacă există alte circumstanțe obiective.	traficului de ființe umane – cetățeni străini sau persoane apatride, garantând, după caz, accesul acestora la procedurile de azil și alte forme de protecție internațională. În acest context, art. 56 alin. (3) din Legea nr. 100/2017 privind actele normative permite stabilirea unei alte date de intrare în vigoare decât cea prevăzută de la alin. (1), atunci când există motivele menționate sau alte circumstanțe obiective care impun o astfel de derogare.
Propunei suplimentare la alte acte normative, care nu se regăsesc în proiect				
	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	51.	De asemenea, suplimentar actelor normative supuse modificărilor/completărilor, se propune operarea completărilor la Codul muncii nr. 154/2003, cu scopul consolidării protecției copiilor față de fenomenul violenței și abuzului în interacțiunea cu specialiști din diverse domenii (inclusiv pentru a preveni eventualele situații de trafic de copii), în contextul contactului frecvent al acestora cu copiii, după cum urmează: „Codul muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr. 159–162, art. 648), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1. Art. 46 se completează cu alin. (4 ¹) – (4 ²) cu următorul cuprins: „(4 ¹) Se interzice angajarea într-o funcție care implică un contact regulat cu copiii, atât în sectorul public cât și privat, a persoanelor în privința cărora sunt instituite măsuri de ocrotire judiciară, care se află la evidența medicului narcolog sau psihiatru, care au fost anterior condamnate sau care se află în calitate de învinuit, inculpat sau	Nu se acceptă Excede obiectul de reglementare al proiectului de lege.

			contravenient într-o cauză penală sau contravențională pentru o infracțiune sau contravenție săvârșită față de un copil sau față de o persoană care se află în imposibilitatea de a se apăra din cauza bolii, dizabilității ori altui factor, sau săvârșită cu instigarea sau atragerea copiilor la săvârșirea unei infracțiuni sau contravenții. (4²) Nu pot fi angajate într-o funcție care implică îngrijirea și educarea copilului pentru o perioadă determinată de timp în familia/la domiciliul persoanei, persoanele care locuiesc în cadrul unei gospodării împreună cu alte persoane, care nu corespund condițiilor specificate la alin. (4¹).” 2. Art. 57: 1) se completează cu alin. (1¹) cu următorul cuprins: „(1¹) În cazul ocupării funcțiilor și/sau exercitării activităților în sectorul public și privat, care implică un contact regulat cu copiii, la încheierea contractului individual de muncă, persoana care se angajează, suplimentar la documentele indicate la alin. (1), prezintă angajatorului următoarele documente: a) cazierul judiciar care să ateste lipsa antecedentelor penale pentru infracțiuni comise față de un copil sau față de o persoană care se află în imposibilitatea de a se apăra din cauza bolii, dizabilității ori altui factor sau săvârșită cu instigarea sau atragerea copiilor la săvârșirea unei infracțiuni sau contravenții; b) cazierul contravențional care să ateste lipsa contravențiilor comise față de un copil sau față de o persoană care se află în imposibilitatea de a se apăra din cauza bolii, dizabilității ori altui factor sau săvârșită cu instigarea sau atragerea copiilor la săvârșirea unei infracțiuni sau	
--	--	--	---	--

			contravenții; c) declarația pe propria răspundere că persoana nu are calitate de învinuit, inculpat sau contravenient într-o cauză penală sau contravențională pentru o faptă săvârșită față de un copil sau față de o persoană care se află în imposibilitatea de a se apăra din cauza bolii, dizabilității ori altui factor sau săvârșită cu instigarea sau atragerea copiilor la săvârșirea unei infracțiuni sau contravenții.” 2) la alin. (2), textul „alin. (1)” se substituie cu textul „alin. (1) – (1¹)”. 3. Art. 76 se completează cu lit. g¹) cu următorul cuprins: „g¹) inițierea unei cauze penale sau contravenționale pentru o infracțiune sau contravenție săvârșită față de un copil sau față de o persoană care se află în imposibilitate de a se apăra din cauza bolii, dizabilității ori altui factor sau săvârșită cu instigarea sau atragerea copiilor la săvârșirea acesteia, în care salariatul care deține o funcție care implică un contact regulat cu copiii are calitatea de învinuit, inculpat sau contravenient. Suspendarea contractului individual de muncă se realizează din ziua recepționării de către angajator a informației corespunzătoare de la organele abilitate cu atribuții de inițiere a cauzei penale sau contravenționale;”. 4. Art. 86 se completează cu lit. j¹) cu următorul cuprins: „j¹) săvârșirea de către salariatul care deține o funcție care implică un contact regulat cu copiii, a unei contravenții sau infracțiuni, specificate la art. 46 alin. (4¹), stabilită prin hotărârea instanței de judecată sau, după caz, prin actul organului, de	
--	--	--	--	--

		competența căruia ține aplicarea sancțiunilor contravenționale;” 5. Art. 213 se completează cu alin. (1¹) cu următorul cuprins: „(1¹) Angajatorul este obligat să asigure instruirea salariaților care dețin funcții care implică un contact regulat cu copiii, atât în sectorul public cât și privat, cu privire la protecția copilului împotriva violenței, neglijării, exploatării și traficului, la depistarea semnelor și raportarea cazurilor menționate, la înțelegerea și controlul comportamentului provocator al copilului, precum și cu privire la aplicarea măsurilor nonviolente de disciplinare a copilului.”. Fundamentarea necesității completărilor la Codul muncii: Completările se impun pentru a consolida cadrul de prevenire și combatere a violenței și abuzului asupra copiilor în interacțiunea cu specialiști din diverse domenii, în contextul contactului frecvent al acestora cu copiii (inclusiv pentru a preveni eventualele situații de trafic al copiilor). În prezent, aspectul controlului obligatoriu pentru anumiți profesioniști, activitatea cărora implică interacționarea regulată cu copiii, la etapa de recrutare a acestora se realizează doar la unele profesii și nu acoperă un spectru mai larg din diferite domenii. Or, această condiționare reprezintă un element important de prevenire a abuzului față de un copil (inclusiv trafic), prin diminuarea posibilității de interacționare a unei persoane lipsite de integritate în acest sens de a intra în contact cu copiii, profitând de locul de muncă deținut. Unele acte normative care reglementează angajarea în câmpul muncii a unor specialiști,	
--	--	---	--

			activitatea cărora implică contact regulat cu copiii, prevăd norme ce țin de integritatea specialistului angajat prin verificarea faptului dacă a săvârșit o infracțiune sau contravenție față de copii până la etapa de angajare. De exemplu, poziția de asistent parental profesionist, în conformitate cu standardul 20 - Evaluarea solicitantului la funcția de asistent parental profesionist; poziția de tutore/curator, în conformitate cu punctul 25 din Regulamentul-cadru; sau poziția de părinte-educator, în conformitate cu standardul 20 - Evaluarea solicitantului la funcția de părinte-educator, care prevăd necesitatea prezentării cazierului judiciar la angajare. Menționăm, că actele normative, ce reglementează aspectele de angajare a persoanelor la profesii care implică un contact regulat cu copiii, sunt multiple și implică un șir de domenii diverse de activitate (sănătate, educație, social, de drept, culturii, tehnologiilor informaționale etc.). Totodată, nu există o normă generală obligatorie în acest sens pentru toate profesiile, care implică un contact regulat cu copiii, indiferent de sectorul de activitate (public sau privat). De asemenea, nu există o normă obligatorie pentru toate profesiile vizate, de a fi sesizat angajatorul în cazul în care împotriva angajatului a fost inițiată o cauză penală sau contravențională pentru o faptă săvârșită față de un copil sau față de o persoană care se află în imposibilitatea de a se apăra, fapt care ar servi temei pentru suspendarea salariatului respectiv din lucru. În acest sens, se propune reglementarea la art. 46, alin. (4¹) a unor reguli generale obligatorii pentru aplicare de către	
--	--	--	--	--

			toți angajatorii la angajarea persoanelor pentru toate profesiile, care implică contact regulat cu copiii, indiferent de sectorul de activitate (public sau privat), ce restricționează accesul la funcțiile respective a anumitor persoane. Este vorba despre persoanele care se află la evidența medicului narcolog sau psihiatru, față de care este instituită o măsură de ocrotire judiciară, care au săvârșit o infracțiune sau contravenție în raport cu un copil sau cu implicarea acestuia, ori care se află în calitate de învinuit, inculpat sau contravenient în procesul de examinare a unei cauze penale sau contravenționale, pentru o infracțiune sau contravenție săvârșită față de un copil sau față de o persoană care se află în imposibilitatea de a se apăra din cauza bolii, dizabilității ori altui factor sau săvârșită cu instigarea sau atragerea copiilor la săvârșirea unei infracțiuni sau contravenții. Menționăm că, luând în considerare faptul că cadrul normativ național prevede și situații când persoanele săvârșesc contravenții față de un copil (art. 55⁴ alin. (2), art. 63¹, art. 277¹, alin. (3) și art. 364, alin. (7) din Codul Contravențional) se propune ca pentru persoanele respective, de asemenea să fie aplicată interdicția de a fi angajate într-o profesie care implică contact regulat cu copiii. De asemenea, modificarea propusă prin completarea art. 46 cu alin. (4²) este necesară pentru profesiile, cum ar fi asistent parental profesionist, părinte-educator, tutore/curator, etc., realizarea cărora se efectuează la domiciliul persoanelor angajate. Astfel, în contact regulat cu copilul va intra nu doar persoana angajată, da și persoanele, care	
--	--	--	---	--

			locuiesc cu persoana dată. În altă ordine de idei, reieșind din principiul interesului superior al copilului, pentru a asigura excluderea riscului în cazul acestor profesii de a intra copilul în contact cu o persoană necorespunzătoare, se propune în cazul profesiilor, realizarea cărora implică traiul copilului cu alte persoane din familia angajatului, acestea, la rândul său, să fie verificate prin prisma săvârșirii contravențiilor/infracțiunilor față de copii. Completările propuse la art. 57 vin să completeze documentele ce urmează a fi prezentate de către persoanele, care doresc să se angajeze într-o funcție sau activitate (din domeniul public și privat), exercitarea cărora prezumă contact regulat cu copiii, care ar confirma respectarea condițiilor de angajare în aceste funcții, specificate la art. 46, alin. (4¹). Art. 76 se propune a fi completat cu o literă nouă care reglementează dreptul angajatorului de a suspenda un salariat din funcție, în cazurile specificate expres pe perioada derulării procesului penal sau contravențional. Această măsură va contribui la excluderea potențialului risc de a comite infracțiuni sau contravenții față de copii, utilizând funcția deținută. Suspendarea se dispune din ziua recepționării de către angajator a informației corespunzătoare de la organele abilitate cu atribuții de inițiere a cauzei penale sau contravenționale. În acest sens, organele abilitate cu atribuții de gestionare a proceselor penale și contravenționale, vor trebui să informeze angajatorul despre inițierea unei cauze penale sau contravenționale față de o	
--	--	--	--	--

			persoană, care este angajată în funcție sau activitate (din domeniul public și privat), exercitarea căreia prezumă contact regulat cu copiii. De asemenea, art. 86 se propune a fi completat cu o literă nouă care reglementează dreptul angajatorului de a concedia angajatul în cazul în care acesta a fost recunoscut vinovat de săvârșirea unei infracțiuni sau contravenții specificate la art. 46, alin. (4¹). Art. 213 se propune a fi completat cu un alineat nou și vizează necesitatea asigurării faptului că toate persoanele angajate în funcțiile sau activitățile (din domeniul public și privat), exercitarea cărora implică contact regulat cu copiii, dețin cunoștințele necesare cu privire la metodele și măsurile de protecție a copiilor împotriva violenței (inclusiv violenței sexuale), neglijării, exploatării și traficului, precum și procedurile de raportare obligatorie a cazurilor respective.	
AVIZARE ȘI CONSULTARE PUBLICĂ <i>REPETATĂ</i>				
	Procuratura Generală	52.	În rezultatul examinării proiectului de lege în raport cu sinteza obiecțiilor și propunerilor formulate constatăm că, o parte semnificativă a recomandărilor Procuraturii Generale au fost respinse, în opinia noastră, fără o justificare suficientă. În acest context, reiterăm importanța reexaminării recomandărilor prezentate în avizul din 10.11.2025 și invităm autorul proiectului să le revalorifice, întrucât rămânem consecvenți în susținerea acestora.	Precizare: a se vedea argumentele autorului la pozițiile 4, 12, 14, 15, 19, 20-23
	Casa Națională de Asigurări Sociale	53.	La pct. 3.1. din Nota de fundamentare, după textul „În acest sens se impune necesitatea intervenției în mai multe acte	Ajustat

			normative, cum ar fi:” se exclude textul „Legea nr.1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală”, deoarece proiectul nu prevede modificări la legea menționată supra. Or, pe parcursul textului Notei de fundamentare urmează a fi reformulată narațiunea dublei interpretări, în sensul expus	
	Ministerul Sănătății	54.	Textul notei de fundamentare urmează să fie adus în concordanță cu prevederile proiectului de lege. Respectiv, la compartimentul 3.1. „Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi” textul „Legea nr.1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală” urmează să fie exclus.	Ajustat
	Ministerul Finanțelor	55.	Pornind de la prevederile art. 30 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, capitolul 4.2 ”Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative” urmează a fi revizuit. Comentariile autorului, precum că impactul financiar nu poate fi apreciat la moment nu este binevenit. Or, potrivit prevederilor art.17 alin.(2) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014 și art.131 alin.(6) din Constituția Republicii Moldova, nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare. Astfel, impactul urmează a fi analizat în complex cu evaluarea posibilelor riscuri, inclusiv financiare, asupra bugetului de stat și bugetului FAOAM.	Precizare: Evaluarea și estimarea impactului financiar este posibil a fi stabilit la elaborarea de către Ministerul Sănătății a programului de acordare a asistenței medicale, inclusiv psihiatrice, victimele traficului de ființe umane.
Art. II – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003				

Articolului 215¹: Titlul va avea următorul cuprins „Articolul 215¹. Măsurile de protecție aplicate victimelor violenței în familie, infracțiunilor cu caracter sexual, traficului de ființe umane sau traficului de copii”; la alineatul (1) textul „victima violenței în familie sau victimelor infracțiunilor cu caracter sexual” se înlocuiește cu textul „victima violenței în familie, infracțiunii cu caracter sexual, traficului de ființe umane sau traficului de copii”.	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	56. Referitor la propunerile pentru art. II al proiectului de lege, care prevede introducerea în art. 215¹ din Codul de procedură penală a măsurilor de protecție pentru victimele traficului de ființe umane, se atrage atenția asupra faptului că măsurile ce pot fi aplicate bănuितului, învinuitului, inculpatului enumerate în alin. (3) al acestui articol sunt caracteristice cazurilor de violență în familie și necesită o revizuire/ajustare specifică traficului de ființe umane. Având în vedere natura complexă, organizată și transfrontalieră a infracțiunii de trafic de ființe umane, precum și specificul formelor de exploatare asociate (exploatare sexuală, exploatare prin muncă, cerșetorie forțată, însușirea ajutoarelor sociale, prelevare de organe sau celule, exploatarea în sclavie, folosirea în conflicte armate sau în activități criminale, folosirea femeii în calitate de mamă surrogat ori în scop de reproducere), considerăm că regimul juridic prevăzut de articolul 215¹ nu poate fi aplicat prin analogie victimelor traficului de ființe umane. Articolul 215¹ a fost conceput pentru situații de violență interpersonală, iar măsurile de protecție vizează contactul direct dintre victimă și agresor. În cazul traficului însă, riscurile sunt sistemice, provenite din partea unei rețele, iar protecția necesară presupune intervenții mult mai complexe, inclusiv schimbarea locului de trai, protecția identității, interdicții de contact cu orice membru al grupării infracționale, precum și măsuri de securitate cibernetică.	Precizare: Textul a fost exclus din proiect. Propunerea autorului avizului sunt de natură similară obiectului de reglementare a relațiilor sociale stabilite în Legea nr. 241/2006. Respectiv, proiectul de lege prevede completarea Legii nr. 241/2005 cu acțiunea de monitorizare a victimei sau prezumatei victime a TFU din momentul în care apar temeiuri de a crede că sunt în situație de risc de a fi victime ale traficului, cu acordarea asistenței necesare până la reintegrarea persoanei sau până la dispariția situației de risc. Aceste reglementări reprezintă mecanisme de protecție imediată înainte de începerea procesului penal pentru victimele sau potențialele victime TFU.
--	--	--	---

			În acest context, se impune includerea în articolul 215¹ sau într-un articol separat, a unor prevederi distincte, adaptate specificului traficului de ființe umane, care să reflecte nevoile reale de protecție ale victimelor. Este important să subliniem că victimele traficului de ființe umane sunt cel mai vulnerabile înainte de începerea urmăririi penale. Aici intră perioada de reflecție de 30 de zile și perioada în care autoritățile verifică faptele pentru a decide dacă pornesc sau nu urmărirea penală, care poate dura până la 45 de zile. În aceste etape, măsurile din Codul de procedură penală nu ar putea fi aplicate, deoarece ele devin valabile numai după pornirea urmăririi penale. Totuși, tocmai în acest interval victimele sunt expuse celui mai mare risc: pot fi intimidat, amenințat, urmărit sau chiar retrafficat, pentru că abia atunci se rup de controlul traficantilor și decid dacă vor coopera cu autoritățile. Pentru că nu există mecanisme de protecție imediată înainte de începerea procesului penal, apare un vid legislativ. De aceea, este necesar să fie introduse în Codul de procedură civilă măsuri de protecție civile, care să poată fi aplicate rapid de instanță ori de câte ori există semne că o persoană a fost afectată de traficul de ființe umane și se află în pericol.	
Art. III - Legea nr. 241/2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane				
	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	57.	Reiterăm poziția exprimată în avizul nr. 10/5699 din 05.12.2025, potrivit căreia este necesară revizuirea întregii Legi nr. 241/2005, astfel încât aceasta să se aplice atât victimelor,	Se acceptă parțial: Potrivit art. 11 (5) din Directiva 2011/36/UE, modificată prin Directiva (UE) 2024/1712, prevede că măsurile de asistență și sprijin acordate

		cât și prezumatelor victime ale traficului de ființe umane. Singura excepție trebuie să rămână Capitolul V – „Răspunderea pentru comiterea infracțiunilor de trafic de ființe umane”, care se aplică doar făptuitorilor. Această abordare este în concordanță cu Directiva 2011/36/UE, care prevede în Articolul 1, alin (2) că, Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că unei persoane i se oferă asistență și sprijin de îndată ce autoritățile competente au un indiciu întemeiat să creadă că este posibil ca persoana respectivă să fi făcut obiectul uneia dintre infracțiunile menționate la articolele 2 (Infracțiuni privind traficul de persoane) și 3 (Instigare, complicitate și tentativă). În același sens, legislația națională conține deja o distincție clară între victimă și presumată victimă a traficului de ființe umane. Astfel, persoana fizică ce prezintă semne că ar putea fi victimă, dar care nu a fost încă recunoscută oficial ca victimă sau parte vătămată ori refuză să colaboreze cu autoritățile pentru identificare, este calificată drept presumată victimă. În schimb, persoana fizică față de care s-a constatat că a fost supusă acțiunilor de trafic de ființe umane prevăzute expres de lege și care se încadrează în elementele infracțiunii din Codul penal este recunoscută drept victimă a traficului de ființe umane. Prin urmare, extinderea aplicabilității Legii nr. 241/2005 asupra ambelor categorii — victime și prezumate victime — reprezintă o aliniere logică atât la cadrul normativ european, cât și la definițiile deja existente în legislația	victimelor prezumate și identificate includ cel puțin standarde de viață în măsură să asigure subzistența victimei prin intermediul unor măsuri precum acordarea unei cazări adecvate și sigure, inclusiv adăposturi și alte spații de cazare provizorie, acordarea de asistență materială, tratamentul medical necesar, inclusiv asistență psihologică, consiliere și informare, precum și servicii de traducere și interpretariat, după caz. Subsecvent, potrivit articolului 11 (6) din Directivă 2011/36/UE, măsurile de protecție și sprijin prevăzute la alineatul (5) se referă la perioada de reflecție și refacere în temeiul Directivei 2004/81/CE. Prin urmare, proiectul de lege a fost modificat prin completarea Legii nr. 241/2005 în partea ce vizează garantarea măsurilor de protecție și sprijin prezumatelor victime ale TFU pe durata perioadei de reflecție.
--	--	---	---

			națională, asigurând astfel accesul efectiv și nediscriminatoriu la protecție și sprijin.	
	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	58.	Suplimentar, atragem atenția asupra unei probleme suplimentare din legislația națională, care privește definiția actuală a termenului „<i>identificare a prezumatelor victime ale traficului de ființe umane</i>”, descris ca „<i>proces de stabilire și verificare a identității prezumatelor victime</i>”. Această formulare este incertă, întrucât identificarea unei prezumate victime nu se limitează și nici nu se reduce la verificarea identității, ci reprezintă un proces mult mai complex de evaluare a circumstanțelor, indicatorilor și semnelor specifice traficului. În practică, identificarea urmărește stabilirea faptului că persoana prezintă elemente care sugerează că ar putea fi victimă, fără a condiționa acest proces de documente de identitate, statut juridic sau cooperarea imediată cu autoritățile. Din acest motiv, definirea actuală trebuie revizuită, astfel încât să reflecte corect natura procesului de identificare și să fie în armonie cu standardele Directivei 2011/36/UE și ale Convenției Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de persoane. În acest context, propunem ca subpunctul 13) din art. 2 al legii să fie substituit cu următorul text: <i>identificare a prezumatelor victime ale traficului de ființe umane</i> - proces prin care autoritățile vizate în prezenta lege, evaluează indicatorii de vulnerabilitate și semnele specifice traficului de ființe umane cu ajutorul formularelor standardizate de identificare, pentru a stabili dacă există motive temeinice de a considera că o persoană ar putea	Se acceptă parțial

			fi afectată de traficul de ființe umane și/sau infracțiuni conexe acestuia.	
	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	59.	Solicităm modificarea alin. (3) al art. 17 din Legea nr. 241/2005, prin substituirea cuvintelor „30 de zile” cu cuvintele „6 luni”. Termenul actual de 30 de zile prevăzut la art. 17, alin. (3) este insuficient pentru procesele de evaluare și intervenție necesare victimelor și prezumatelor victime ale traficului de ființe umane. În practică, centrele sunt nevoite să solicite lunar prelungiri, să actualizeze documente și să reia procedurile administrative, ceea ce generează birocrație excesivă și consum semnificativ de resurse. Intervenția în cazurile de trafic de ființe umane presupune evaluări multidisciplinare, asistență juridică, stabilizare psihologică și pregătirea pentru reintegrare sau repatriere, procese care nu pot fi realizate eficient în numai 30 de zile. Extinderea termenului la 6 luni reduce presiunea administrativă, asigură continuitatea asistenței, oferă siguranță beneficiarilor. Măsura nu implică costuri suplimentare, ci optimizează intervenția și elimină necesitatea prelungirilor lunare ale termenului de ședere.	Nu se acceptă. Reieșind din prevederile art. 11 alineatele (5) și (6) din Directiva 2011/36/UE în coroborare cu art. 6 alineat (1) din Directiva 2004/81/UE, durata și începutul perioadei de gândire (de reflecție), acordată pentru recuperarea și sustragerea de la influența traficantului, astfel încât să poată decide în deplină cunoștință de cauză dacă să coopereze sau nu cu autoritățile competente, se stabilește în conformitate cu legislația internă. Conform recitalului (18) din preambulul Directivei 2011/36/UE, „În cazul în care, după încheierea procesului de identificare sau după expirarea perioadei de reflecție, victima nu este considerată eligibilă pentru a i se elibera un permis de ședere sau nu are drept de ședere legală în statul membru respectiv, sau dacă victima a părăsit teritoriul statului membru menționat, statul membru respectiv nu este obligat să continue să ofere asistență și sprijin persoanei în cauză în temeiul prezentei directive. Atunci când acest lucru este necesar, de exemplu în cazul unui tratament medical aflat în curs ca urmare a unor consecințe grave de natură fizică sau psihologică ale infracțiunii sau în cazul în care siguranța victimei este în pericol din cauza declarațiilor date de aceasta în cursul procedurilor penale, asistența și sprijinul ar trebui acordate

				pentru o perioadă de timp corespunzătoare și după încheierea procedurilor penale.”. Totuși, conform art. 13 din Convenția Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane, „Fiecare Parte va prevedea în dreptul intern un termen de recuperare și de reflecție de cel puțin 30 de zile, atunci când există motive temeinice de a crede că persoana în cauză este o victimă.” În acest sens, Legea nr. 241/2006 stabilește 30 de zile pentru perioada de reflecție, iar în dependență de specificul cazului, legiuitorul a prevăzut la alineatul (4) al art. 17 condițiile de prelungire a termenului de ședere în centrele de asistență și protecție.
	Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă	60.	La Legea 241/2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, art. 18, alin. (3) se propune substituirea cuvântului "pregătire" cu cuvântul "formare", iar sintagma "mijloacele fondului de șomaj" se propune substituirea cu sintagma "alocațiile bugetare aprobate prin legea Bugetului de Stat'.	Precizare: Premisele modificării legislației constă în analiza temeinică teoretică și practică a fenomenului, a relațiilor sociale respective, a jurisprudenței, analiza comparativă a celor mai bune practici și evaluarea soluțiilor alternative posibile. Respectiv, autorul avizului nu a prezentat careva argumente în susținerea propunerii sale corespunzător art. 32 alin. (5¹) din Legea nr. 100/2017 privind actele normative, care ar demonstra necesitatea modificării.
Articolul 20: la alineatul (3) după sintagma „cu asistență medicală” se completează cu textul „urgentă	Ministerul Sănătății	61.	La art. III pct.7, ce vizează modificarea art. 20 din Legea nr. 241/2025 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe, se propune de exclus completarea alin. (3) cu textul „urgentă spitalicească, primară, specializată de ambulatoriu, spitalicească în	Nu se acceptă Includerea explicită a tipurilor de asistență medicală în Legea nr. 241/2005 are scopul de a garanta un standard minim obligatoriu pentru victimele TFU. De asemenea, are rolul de a institui cadrul

prespitalicească, primară, specializată de ambulatoriu, spitalicească în cazul maladiilor social-condiționate cu impact major asupra sănătății publice, precum și în cazul urgențelor obstetricale”			cazul maladiilor social-condiționate cu impact major asupra sănătății publice, precum și în cazul urgențelor obstetricale”, dat fiind faptul că, conform prevederilor Legii nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală și a Hotărârii Guvernului nr. 874/2024 „Cu privire la aprobarea Programului unic al asigurării obligatorii de asistență medicală”, persoanele neasigurate beneficiază gratuit de asistență medicală urgentă prespitalicească, asistență medicală primară, precum și asistență medicală specializată de ambulator și spitalicească în cazul maladiilor social condiționate cu impact major asupra sănătății publice.	juridic de referință la elaborarea de către Ministerul Sănătății a programului de acordare a asistenței medicale și stabilirea instituțiilor medicale responsabile de acordare a asistenței în cauză victimelor TFU, în conformitate cu art. 10 alin. (4 ¹) din aceeași lege.
Articolul 20: se completează cu alineatul (3 ¹) cu următorul cuprins: „(3 ¹) Accesul la asistența medicală prevăzută la alin. (3) se efectuează conform programului aprobat de către Guvern și este finanțat din sursele bugetului de stat și alte surse neinterzise de lege.”	Ministerul Sănătății	62.	Totodată, la art. 20 alin. (3 ¹), sintagma „din sursele bugetului de stat” urmează a fi substituită cu textul „fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală”, potrivit prevederilor actelor normative sus-menționate.	Se acceptă În conformitate cu prevederile alin. (4) art. 5 din Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală.
La articolul 24: alineatul (4) după cuvintele „asistență medicală și socială” se introduce textul „asigurată pe durata cazării în centrele de	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	63.	La pct. 8, propunerea de completare a alin. (4) al art. 24 cu textul „asigurată pe durata cazării în centrele de asistență și protecție a victimelor traficului de ființe umane” se va exclude, deoarece limitează nejustificat dreptul persoanelor de a beneficia de asistență socială și medicală. Asistența socială și	Se acceptă

asistență și protecție a victimelor traficului de ființe umane.” iar textul „oricărui ordin de expulzare” se substituie cu textul „oricărei măsuri de îndepărtare sau expulzare”;			medicală pentru victimele și prezumatele victime ale traficului de ființe umane se acordă pe platforma Mecanismului Național de Referire, care include atât servicii specializate, cât și intervenții la nivel comunitar, inclusiv prin intermediul echipelor multidisciplinare teritoriale. Nu toate victimele sau prezumatele victime necesită asistență în cadrul centrelor de asistență și protecție; unele pot beneficia de sprijin în comunitate, sub monitorizarea asistentului social comunitar, în funcție de nevoile individuale ale persoanei.	
Art. IV – Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova				
Articolul 43 ¹ alineatul (8) se completează cu litera t) cu următorul cuprins: „t) victimă a traficului de ființe umane.”	Ministerul Afacerilor Interne	64.	Cu referire la Art. IV – Articolul 43 ¹ alin. (8) din Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova, Ministerul Afacerilor Interne își menține poziția exprimată anterior asupra propunerii de expunere a textului de la litera t) în următoarea redacție: " t) titulari ai dreptului de ședere provizorie pentru victimele traficului de ființe umane". Propunerea este argumentată prin faptul că art. 31 alin. (2) lit. e ¹) din Legea nr. 200/2010 prevede expres că dreptul de ședere provizorie se acordă exclusiv pentru protecția victimelor traficului de ființe umane, nu și prezumatelor victime. Or, prezumatele victime nu beneficiază de acest drept în lipsa unei confirmări oficiale din partea autorităților competente. Totodată, cadrul normativ nu stabilește clar care autoritate este responsabilă de confirmarea statutului de prezumată victimă a traficului de ființe umane, ceea ce creează o lacună procedurală. În absența unei astfel de confirmări și a unei proceduri clare, persoana	Nu se acceptă Legea nr. 241/2005 distinge expres între victimă și prezumată victimă a TFU, conform art. 2 pct. 11) și 11 ¹). Astfel, aceste categorii au statut juridic diferit și sunt tratate distinct în întreg mecanismul de protecție. Prin urmare, textul propus la litera t) se referă exclusiv la victimele confirmate, ceea ce este în concordanță cu definițiile Legii nr. 241/2005, cât și cu art. 31 alin. (2) lit. e ¹) din Legea nr. 200/2010, care prevede dreptul de ședere provizorie doar pentru victimele traficului, nu și pentru prezumatele victime.

			străină nu poate invoca drepturile recunoscute victimelor traficului de persoane, cum este dreptul la muncă.	
Ministerul Muncii și Protecției Sociale	65.	La art. IV, care prevede completarea art. 43¹, alin. (8) din Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor, lit. t) se va expune în următoarea redacție: „t) victimă și prezumată victimă a traficului de ființe umane.”. Considerăm că este necesară includerea și a prezumatelor victime – persoanelor care prezintă semne că ar putea fi victime ale traficului, dar care nu au fost oficial recunoscute sau refuză să colaboreze cu autoritățile competente. Dreptul de a presta o muncă pe teritoriul Republicii Moldova în baza vizei, a dreptului de aflare sau a dreptului de ședere provizorie nu trebuie limitat doar la victimele recunoscute oficial. Prezumatele victime trebuie să poată beneficia de același drept, inclusiv pe durata urmăririi penale, pentru a li se asigura protecția, asistența socială și posibilitatea de integrare economică, conform standardelor europene și internaționale privind protecția victimelor traficului de ființe umane.	Nu se acceptă Suplimentar pct. 49, art. 11 (5) și (6) din Directiva 2011/36/UE, modificată prin Directiva 2024/1712, și art. 8 (1) din Directiva 2004/81, permisul de ședere se acordă la expirarea perioadei de gândire (reflecție) sau înainte de expirarea perioadei respective, în cazul în care persoana interesată manifestă voința clară de a coopera cu autoritățile competente. Prin urmare, eliberarea permisului de ședere necesită respectarea condiției art. 8 (1) din Directiva 2004/81/UE, care se acordă în cazul victimei identificate a TFU. Totodată, art. 6 (3) din Directiva 2004/81, perioada de gândire (de reflecție) nu conferă beneficiarului acesteia un drept de ședere.	
Expertiza de compatibilitate Comisia Europeană (analiza TAIEX Work from Home)				
Art. I. - Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002				
	66.	<i>On the sanctions provided for legal entities:</i> Articles 165, 165¹, 206 and 206¹ do not entirely reflect the sanctions or measures provided for legal entities in article 6.2 of the EU Anti-Trafficking Directive. Another	Precizare: Dispozițiile cu privire la sancțiunile aplicate persoanelor juridice constituie obiectul de reglementare unui alt proiect de lege promovat de Ministerul Justiției (număr unic 807a/MJ/2025).	

			regulation is being developed to address these aspects. Therefore, these articles shall be further amended, in conjunction with the dedicated law related to legal persons whose liability is engaged. Recommendation 1: further amend the articles 165, 165¹, 206 and 206¹ of the Criminal Code, in conjunction with the draft law currently being developed on sanctions applied to legal persons whose liability is engaged.	
4. La articolul 165¹: dispoziția alineatului (1) va avea următorul cuprins: „(1) Utilizarea produselor și/sau serviciilor care constituie rezultatul exploatării în infracțiunea de trafic de ființe umane, prestate de o persoană despre care beneficiarul știe că este victima acestei infracțiuni, dacă această faptă nu întrunește elementele traficului de ființe umane.”; la alineatul (2) textul „a infracțiunilor de trafic de ființe umane sau ale traficului de copii, a ajutat la		67.	Amendments provided by the draft Law in Article I (4) to article 165¹ paragraph (1) are in line with article 2.3 of the EU Anti-Trafficking Directive. The article 18a2) of the EU Anti-Trafficking Directive, provides “Member States shall take the necessary measures to ensure that an offence as established in accordance with paragraph 1 is punishable by effective, proportionate and dissuasive penalties”. The article 57 of the Criminal Code provides the exemption from criminal liability due to active repentance for a person who commits for the first time a minor or a less serious crime, as well as a crime of a different category in cases provided by the corresponding articles of the Special Part of this Code. The article 76 of the Criminal Code provides as mitigating circumstances in paragraph 1) f) “self-denunciation, active contribution to the solving the crime or to identifying criminals or admitting guilt”. The	Se acceptă parțial La articolul 165¹, alineatul (2) se abrogă; La articolul 206¹, alineatul (2) se abrogă; „Articolul 165¹. Utilizarea rezultatelor muncii sau serviciilor unei persoane care este victimă a traficului de ființe umane (1) Utilizarea produselor și/sau serviciilor care constituie rezultatul exploatării în infracțiunea de trafic de ființe umane, prestate de o persoană despre care beneficiarul știe că este victima acestei infracțiuni, dacă această faptă nu întrunește elementele traficului de ființe umane, se pedepsește cu închisoare de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

descoperirea infracțiunilor respective sau a contribuit activ la cercetarea acestor cazuri” se înlocuiește cu textul „a infracțiunii de trafic de ființe umane, a ajutat la descoperirea infracțiunii respective sau a contribuit activ la cercetarea cazului”.		article 78 provides for the effects of mitigating and aggravating circumstances. The article 165¹ as amended by the draft law provides “The person who has committed the act referred to in paragraph (1) shall be released from criminal liability if he or she has voluntarily declared that other persons have committed the offences of trafficking in human beings, has helped to uncover those offences or has actively contributed to the investigation of those cases.” Therefore, the exemption from criminal liability provided in article 165¹ paragraph (2) is not in line with article 18a2) of the EU Anti-Trafficking Directive, which provides “Member States shall take the necessary measures to ensure that an offence as established in accordance with paragraph 1 is punishable by effective, proportionate and dissuasive penalties”. It shall be rather read as a mitigating circumstance, as provided by article 76 of the Criminal Code. Recommendation 2: insert in the draft Law in Article I (4) a new paragraph related to paragraph (2) to replace “shall be exempt from criminal liability” by “shall benefit from the effects of mitigating circumstances as provided by articles 76 and 78 of the Criminal Code”.	(2) – abrogat.” Întru executarea Recomandării nr. 2 a expertului TAIEEX, se propune abrogarea dispozițiile de impunitate. Abrogarea alin. (2) restabilește echilibrul sistemic al Codului penal, lăsând individualizarea pedepsei exclusiv în sarcina normelor de Parte Generală, care sunt suficient de comprehensive pentru a recompensa cooperarea cu organele de drept. Judecătorul este obligat prin lege să aplice criteriile generale de individualizare a pedepsei prevăzute la art. 75. Această soluție elimină caracterul imperativ al liberării de răspundere penală, care contravine principiului sancțiunilor disuasive. Totodată, prin abrogare, persoana care cooperează cu organele de drept va cădea sub incidența normelor generale din Partea Generală a Codului Penal, și anume: 1. Art. 57 (Căința activă): Permite liberarea de răspundere la discreția organului judiciar, evaluând proporționalitatea faptei. 2. Art. 76 alin. (1) lit. f) și art. 78: Vor permite individualizarea pedepsei prin aplicarea circumstanțelor atenuante obligatorii în cazul autodenunțării sau contribuției active. Această abordare va asigura o transpunere fidelă a Art. 18a din Directiva 2011/36/UE, menținând un echilibru între
--	--	--	--

				necesitatea de a descoperi rețelele de trafic și obligația de a sancționa utilizatorii serviciilor oferite de victimele exploatării. Conform regulilor de tehnică legislativă, dispozițiile Părții Generale a Codului penal (art. 76 și 78) au un caracter universal și se aplică tuturor infracțiunilor prevăzute în Partea Specială, fără a fi necesară o reiterare a acestora în cuprinsul fiecărei norme de incriminare. Menționarea expresă a art. 76 și 78 doar în cadrul unor articole din Partea Specială a Codului penal ar putea genera interpretări eronate, sugerând că la alte infracțiuni similare aceste beneficii nu s-ar aplica dacă nu sunt menționate expres.
6. Articolul 206: la alineatul (1), în dispoziție, după cuvintele „primirea unui copil,” se introduc cuvintele „inclusiv schimbul sau transferul de control asupra acestuia,”; la litera a) sintagma „comerciale sau necomerciale” se exclude; se completează cu o nouă literă a¹) iar după litera c) se completează cu o nouă literă c¹) cu următorul cuprins:		68.	Amendments provided by the draft Law in Article I (6) are in line with article 2.3 of the EU Anti-Trafficking Directive. However for the sake of coherence with article 165 and in line with the article 2.3 of the EU Anti-Trafficking Directive, in paragraph (1) b1), after the words ‘begging’ the words ‘or other degrading purposes’ shall be excluded. Recommendation 3: insert in the draft Law in Article I (6) in paragraph (1), “in letter b1) after the words ‘begging’ the words ‘or other degrading purposes’ shall be excluded.”	Se acceptă <i>„Articolul 206. Traficul de copii</i> <i>(1) Recrutarea, transportarea, transferul, adăpostirea sau primirea unui copil, inclusiv schimbul sau transferul de control asupra acestuia, precum și darea sau primirea unor plăți ori beneficii pentru obținerea consimțământului unei persoane care deține controlul asupra copilului, în scopul:</i> <i>a) – exclus;</i> <i>a¹) căsătoriei forțate;</i> <i>b) exploatării prin muncă sau servicii forțate;</i> <i>b¹) practicării cerșetoriei;</i> <i>b²) însușirii ajutoarelor, indemnizațiilor sau prestațiilor sociale;</i>

”a¹) căsătoriei forțate; c¹) aservirii;”; alineatul (2) se completează cu litera h) cu următorul cuprins: „h) de difuzarea sau facilitarea difuzării, inclusiv prin intermediul tehnologiilor informaționale sau al rețelelor de comunicații electronice, a imaginilor, a materialelor video ori a materialelor similare cu caracter sexual care implică copilul victimă.”.				b³) folosirii ilegale în testări sau experimente medicale ori științifice; c) exploatării în sclavie sau în condiții similare sclaviei; c¹) aservirii; d) folosirii în conflicte armate; e) folosirii în activitate criminală; f) prelevării organelor, țesuturilor și/sau celulelor umane; h) vânzării sau cumpărării; i) folosirii în calitate de mamă-surogat ori în scop de reproducere; j) adopției ilegale, se pedepsește cu închisoare de la 10 la 12 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 4000 la 6000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate, sau cu lichidarea persoanei juridice. (2) Aceleași acțiuni însoțite: a) de violență fizică și/sau psihică, de aplicare a armei de foc sau de amenințare cu aplicarea acesteia; b) de abuz și/sau violență sexuală; c) de profitare de abuz de autoritate sau de situația de vulnerabilitate a copilului, de amenințare cu divulgarea informațiilor confidențiale familiei copilului sau altor persoane; d) - abrogată; e) - abrogată;
--	--	--	--	--

				<i>f) de prelevare a organelor ţesuturilor şi/sau celulelor umane;</i> <i>g) de motive de prejudecată,</i> <i>h) de difuzarea sau facilitarea difuzării, inclusiv prin intermediul tehnologiilor informaţionale sau al reţelelor de comunicaţii electronice, a imaginilor, a materialelor video ori a materialelor similare cu caracter sexual care implică copilul victimă,</i> <i>se pedepsesc cu închisoare de la 10 la 15 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcţii sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepseşte cu amendă în mărime de la 6000 la 8000 de unităţi convenţionale, cu privarea de dreptul de a desfăşura o anumită activitate, sau cu lichidarea persoanei juridice.</i> <i>(3) Acţiunile prevăzute la alin.(1) sau (2):</i> <i>a) - abrogată;</i> <i>b) săvârşite asupra a doi sau mai multor copii;</i> <i>b¹) săvârşite de două sau mai multe persoane;</i> <i>c) săvârşite de o persoană publică, de o persoană cu funcţie de răspundere, de o persoană cu funcţie de demnitate publică, de o persoană publică străină sau de un funcţionar internaţional cu folosirea situaţiei de serviciu;</i> <i>d) săvârşite de un grup criminal organizat sau de o organizaţie criminală;</i> <i>d¹) însoţite de contaminarea copilului cu o boală venerică sau cu virusul HIV;</i>
--	--	--	--	--

				e) soldate cu vătămarea gravă a integrității corporale sau cu o boală psihică a copilului, cu decesul sau sinuciderea acestuia; e¹) săvârșite asupra copilului care se află în îngrijirea, sub ocrotirea, sub protecția, la educarea sau la tratamentul făptuitorului; f) săvârșite asupra unui copil în vârstă de până la 14 ani. se pedepsesc cu închisoare de la 15 la 20 de ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 3 la 5 ani sau cu detențiune pe viață, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 8000 la 10000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate, sau cu lichidarea persoanei juridice. (4) Victima traficului de copii este absolvită de răspundere penală pentru infracțiunile săvârșite de ea în legătură cu această calitate procesuală.”
7. Articolul 206¹: la alineatul (1) textul „traficului de ființe umane sau ale” de exclus; alineatul (2) va avea următorul cuprins: „(2) Persoana care a săvârșit fapta prevăzută la alin. (1)		69.	The article 18a2) of the EU Anti-Trafficking Directive, provides “Member States shall take the necessary measures to ensure that an offence as established in accordance with paragraph 1 is punishable by effective, proportionate and dissuasive penalties”. The article 57 of the Criminal Code provides the exemption from criminal liability due to active repentance for a person who commits for the first time a minor or a less	Se acceptă parțial „Articolul 206¹. Utilizarea rezultatelor muncii sau serviciilor unei persoane care este victimă a traficului de copii (1) Utilizarea produselor și/sau serviciilor care constituie rezultatul exploataării în infracțiunea de trafic de copii, prestate de o persoană despre care beneficiarul știe că este victima acestei

este liberată de răspundere penală dacă a declarat benevol despre comiterea de către alte persoane a infracțiunii de trafic de copii, a ajutat la descoperirea acesteia sau a contribuit activ la cercetarea cazului.”.		serious crime, as well as a crime of a different category in cases provided by the corresponding articles of the Special Part of this Code. The article 76 of the Criminal Code provides as mitigating circumstances in paragraph 1) f) “self-denunciation, active contribution to the solving the crime or to identifying criminals or admitting guilt”. The article 78 provides for the effects of mitigating and aggravating circumstances. The article 206¹ as amended by the draft law provides “A person who has committed the act referred to in paragraph (1) shall be exempt from criminal liability if he or she has voluntarily reported the commission of the child trafficking offence by other persons, helped to uncover it or actively contributed to the investigation of the case.” Therefore, the exemption from criminal liability provided in article 206¹ paragraph (2) is not in line with article 18a2) of the EU Anti-Trafficking Directive, which provides “Member States shall take the necessary measures to ensure that an offence as established in accordance with paragraph 1 is punishable by effective, proportionate and dissuasive penalties”. It shall be rather read as a mitigating circumstance, as provided by article 76 of the Criminal Code. Recommendation 4: amend the draft Law in Article I (7) to replace the paragraph (2) by “(2) A person who has committed the act referred to in paragraph (1) shall benefit from the effects of mitigating circumstances as provided by articles 76 and 78 of the Criminal	<i>infracțiuni, dacă această faptă nu întrunește elementele traficului de copii, se pedepsește cu închisoare de la 3 la 5 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 3000 la 5000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.</i> <i>(2) – abrogat.”</i>
--	--	---	---

			Code if he or she has voluntarily reported the commission of the child trafficking offence by other persons, helped to uncover it or actively contributed to the investigation of the case.”	
Art. III - Legea nr. 241/2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane				
2. La articolul 2: punctul 1) va avea următorul cuprins: „1) <i>trafic de ființe umane</i> - fapte infracționale prevăzută la art. 165 sau 206 din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002;”; punctul (3) se completează cu litera b¹) cu următorul cuprins: „b¹) al aservirii;” ; la litera c) cuvintele „comercială sau necomercială” se exclud; se completează cu litera c¹) cu următorul cuprins: „c¹) obligarea la căsătoria forțată;”; punctul 3¹) va avea următorul cuprins: „3¹) <i>exploatare sexuală</i> – folosirea persoanei prin constrângere în prostituție sau în		70.	Amendments provided by the draft Law in Article III (2) to article 2 (1), (3), (3¹), (3²), (9), (13), (14), (15), (16), (17) are in line with article 2.3 of the EU Anti-Trafficking Directive. However, the definition of ‘exploitation of a person’ provided in article 2 (3), does not clearly reflect the forms of exploitation provided by article 165 of the criminal code related trafficking in human beings and article 206 of the criminal code related to trafficking in children, in line with the article 2.3 of the EU Anti-Trafficking Directive. For the sake of clarity, and since article 2 (1) is modified to define trafficking in human beings as “criminal acts provided for in Article 165 or 206 of the Criminal Code of Republic of Moldova No 985/2002”, which include the forms of exploitation, the paragraph 3 of article 2 shall be deleted. Moreover, in article 2 (10), the notion of state of vulnerability does not clearly reflect the article 2.2 of the EU AntiTrafficking Directive, which provides “ A position of vulnerability means a situation in which the person concerned has no real or acceptable alternative but to submit to the abuse involved.” Recommendation 5: in the draft Law in Article III (2):	Se acceptă „Articolul 2. Noțiuni principale <i>În sensul prezentei legi, se utilizează următoarele noțiuni principale:</i> 1) <i>trafic de ființe umane – fapte infracționale prevăzute la art. 165 sau 206 din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002;</i> 2) – <i>abrogat;</i> 3) – <i>abrogat;</i> 3¹) <i>exploatare sexuală – folosirea unei persoanei prin modalitățile prevăzute la art. 165 sau 206 din Codul penal nr. 985/2002, în prostituție sau în industria pornografică, precum și orice altă formă de exploatare de natură sexuală, indiferent de prezența sau lipsa unui beneficiu patrimonial;</i> 3²) – <i>abrogat;</i> 4) <i>copil – persoană care nu a atins vârsta de 18 ani;</i> 5) <i>document – act de identitate sau orice alt document care face dovada identității persoanei supuse exploatării;</i> 6) <i>confiscare a documentelor – depozitare sub orice formă a persoanei supuse exploatării de documentele prevăzute la pct.5);</i> 7) <i>ținere în servitute pentru achitarea datoriei – priverare a persoanei de libertate</i>

industria pornografică, precum și orice altă formă de exploatare de natură sexuală, indiferent de prezența sau lipsa unui beneficiu patrimonial;”; punctul 3²) se exclude; la punctul 9) textul „, inclusiv să se angajeze ori să rămână în raport de concubinaj sau de căsătorie” se exclude; punctul 13) se exclude; la punctul 14) după cuvântul „acordat” se completează cu textul „prezumatei victime a traficului de ființe umane sau”; se completează cu punctele 15)-17) cu următorul cuprins: „15) <i>căsătoria forțată</i> – încheierea unei căsătorii sau relația asemănătoare dintre soți (concubinaj) prin vicierea, lipsa sau afectarea liberului consimțământ a uneia dintre părți; 16) <i>aservire</i> – stare a persoanei de dependență și subordonare față de altă			- replace the elements related to point (3) by “point 3) shall be excluded” - insert a new paragraph related to point 10) to replace “a special state in which a person finds themselves and is willing to submit to abuse or exploitation” by “a situation in which the person concerned has no real or acceptable alternative but to submit to the abuse involved”.	<i>pînă când ea sau un terț va achita datoria stabilită legal sau ilegal;</i> 8) <i>sclavie</i> – stare sau condiție a persoanei asupra căreia se exercită unul sau mai multe drepturi ce derivă din dreptul de proprietate; 9) <i>practici similare sclaviei</i> – stare a persoanei ținute sau puse în situația în care o altă persoană are stăpânire asupra ei sau o impune, prin înșelăciune, prin amenințare cu forța, prin violență sau prin alte mijloace de constrângere, să presteze anumite servicii; 10) <i>stare de vulnerabilitate</i> – situație în care persoana nu are nicio alternativă reală sau acceptabilă decât să se supună abuzului sau exploatării, manifestată prin: a) <i>situația precară din punctul de vedere al supraviețuirii sociale;</i> b) <i>situația condiționată de vârstă, sarcină, boală, infirmitate, deficiență fizică sau mintală;</i> c) <i>situația precară și ilegală de intrare sau de ședere în țara de tranzit sau de destinație;</i> 11) <i>victimă a traficului de ființe umane</i> – persoană fizică constatată ca fiind supusă acțiunilor de trafic indicate la pct. 1); 11¹) <i>prezumată victimă a traficului de ființe umane</i> – persoană fizică care prezintă anumite semne că ar putea fi victimă a traficului de ființe umane, dar nu a fost oficial recunoscută în calitate de victimă sau parte vătămată ori refuză să
---	--	--	---	--

persoană, supusă unei forme de constrângere sau dominație de natură psihologică, socială, economică ori afectivă, care limitează în mod esențial libertatea de alegere sau de mișcare, dacă nu constituie sclavie sau practici similare sclaviei; 17) <i>membru de familie</i> – persoanele prevăzute la art. 133¹ din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002.”.				<i>colaboreze cu autoritățile competente pentru a fi identificată;</i> 12) <i>traficant de ființe umane</i> – persoană care săvârșește acțiunile indicate la pct. 1); 13) – abrogat; 14) <i>perioadă de reflecție</i> - interval de timp de 30 de zile, acordat prezumatei victime a traficului de ființe umane sau victimei traficului de ființe umane pentru ca aceasta să poată să se recupereze, să evite influența traficanților și/sau să ia o decizie în cunoștință de cauză în privința faptului dacă va coopera sau nu cu organele de drept. 15) <i>căsătoria forțată</i> – încheierea unei căsătorii sau relația asemănătoare dintre soți (concubinaj) prin vicierea, lipsa sau afectarea liberului consimțământ a uneia dintre părți; 16) <i>aservire</i> – stare de supunere, dependență, control sau subordonare exercitat asupra unei persoane, în scop de exploatare prin constrângere, abuz de putere, profitarea de situația de vulnerabilitate ori prin alte mijloace de control, care limitează în mod esențial libertatea persoanei de alegere, de acțiune sau de mișcare, fără posibilitatea reală și efectivă de a înceta această stare ori de a se desprinde de controlul exercitat asupra sa, dacă nu constituie sclavie sau practici similare sclaviei; 17) <i>membru de familie</i> – persoanele prevăzute la art. 133¹ din
---	--	--	--	--

				Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002.”
		71.	The draft Law does not provide amendments to article 4. However, the principles of preventing and combating Trafficking in Human Beings as defined by the law No 241/2005 on preventing and combating trafficking in human beings are in line with but do not clearly cover the victim-centred, gender-, disability- and child-sensitive approach and the rights set out in Directive 2012/29/EU establishing minimum standards on the rights, support and protection of victims of crime, underlined in the EU Anti-Trafficking Directive (article 11.1). Recommendation 6: insert in the draft Law in Article III a new point dedicated to Article 4 to add after the words ‘carried out’ a reference to “ in a victim-centred, gender-, disability- and child-sensitive approach,”.	Se acceptă <i>Potrivit pct. 3 din proiect, la articolul 4, după cuvintele „se realizează” se completează cu textul „printr-o abordare centrată pe victimă, sensibilă la dimensiunea de gen, dizabilitate și vârstă, ”.</i> Drept urmare, textul final al art. 4 va avea următoarea redacție: Articolul 4. Principiile de prevenire și combatere <i>a traficului de ființe umane</i> <i>Prevenirea și combaterea traficului de ființe umane se realizează printr-o abordare centrată pe victimă, sensibilă la dimensiunea de gen, dizabilitate și vârstă, în baza următoarelor principii:</i> <i>a) respectarea drepturilor și a libertăților fundamentale ale omului;</i> <i>b) respectarea interesului superior al copilului;</i> <i>c) confidențialitatea informației cu privire la viața privată a victimelor și a prezumatelor victime ale traficului de ființe umane;</i> <i>d) legalitatea;</i> <i>e) accesul liber la justiție;</i> <i>f) nediscriminarea;</i> <i>g) abordarea multidisciplinară și intersectorială;</i> <i>h) accesul necondiționat la protecție și asistență pentru victimele traficului de ființe umane;</i>

				<i>i) abordarea egală a tuturor formelor și tipurilor de trafic național sau transnațional de ființe umane, legat sau nu de crima organizată;</i> <i>j) cooperarea internațională.</i>
		72.	The draft Law does not provide amendments to article 7. However, the law No 241/2005 on preventing and combating trafficking in human beings does not reflect the EU Anti-Trafficking Directive article 19b, which provides that National Anti-Trafficking Action Plans shall be “reviewed and updated at regular intervals of no more than 5 years.” Recommendation 7: insert in the draft Law in Article III a new point dedicated to Article 7 to add a paragraph (4) “The National Plan shall be reviewed and updated at regular intervals of no more than 5 years.”	Precizare: Propunerea de a completa art. 7 din Legea nr. 241/2005 se consideră redundantă, obiectivul normei fiind deja atins prin cadrul juridic orizontal existent. Cerința Art. 19b din Directiva 2011/36/UE privind revizuirea și actualizarea planurilor la intervale de cel mult 5 ani este pe deplin asigurată prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 cu privire la planificarea strategică⁵. Conform pct. 16 din Regulamentul cu privire la planificarea strategică, aprobat prin HG nr. 386/20200, Programul, <i>care include în partea sa operațională Planul de acțiuni</i>, sunt elaborate obligatoriu pe termen mediu (3-5 ani), fapt ce exclude legal posibilitatea ca un document de planificare să depășească perioada de 5 ani fără a fi reevaluat și actualizat. În acest sens, actualul Program pentru prevenirea și combaterea traficului de ființe umane pentru anii 2024-2028, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 715/2023⁶ demonstrează aplicarea practică a acestui principiu, fiind stabilit pentru o perioadă de 5 ani (2024-2028), în deplină conformitate cu Directiva.

⁵ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=147314&lang=ro

⁶ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=139888&lang=ro

				Introducerea unei prevederi identice în Legea nr. 241/2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane ar genera o dublare normativă inutilă, contrară principiului integrării organice a actului în cadrul normativ și al evitării paralelismelor, stabilit la art. 3 alin. (4) Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Astfel, caracterul imperativ al revizuirii este garantat nu prin voința politică ad-hoc, ci prin norma cadru imperativă (pct. 16) din <i>Hotărârea Guvernului nr. 386/2020</i> care condiționează legalitatea oricărui document de planificare strategică de respectarea termenului de 3-5 ani. Această structură asigură o transpunere mai stabilă decât o mențiune izolată, deoarece integrează politicile anti-trafic în mecanismul general de control al performanței guvernamentale. Respectiv, conformitatea cu acquis-ul european este garantată prin arhitectura sistemică a legislației naționale.
		73.	The draft Law does not provide amendments to article 8. However, the law No 241/2005 on preventing and combating trafficking in human beings does not reflect the EU Anti-Trafficking Directive article 19.1, which provides that “Member States shall take the necessary measures to establish national anti-trafficking coordinators or equivalent mechanisms.”	Precizare: Art. 19 din Directivă solicită ca „<i>Statele membre iau măsurile necesare pentru a institui raportori naționali sau mecanisme echivalente...</i>”. Potrivit art. 8 alin. (1) din Legea nr. 241/2005, coordonarea activității de prevenire și combatere a TFU, precum și cooperarea autorităților cu organizațiile internaționale, organizații necomerciale, cu alte instituții și cu reprezentanți ai societății civile se realizează de către

			Considering that the tasks of the national anti-trafficking coordinator provided by the article 19 of the EU AntiTrafficking Directive are carried on by the National Committee for Combating Trafficking in Human Beings and that Article 8 point (7) provides that “The activity of the National Committee shall be ensured by the Permanent Secretariat”, a new point (8) shall be inserted to provide that “The national anti-trafficking coordinator is the head of the Permanent Secretariat.” Moreover, the draft Law does not include the tasks provided by the article 19.2 of the EU Anti-Trafficking Directive, as to may be included: (a) setting up contingency response plans in order to prevent the threat of trafficking in human beings in the event of major emergencies; (b) promoting, coordinating and, where appropriate, financing programmes against trafficking. Recommendation 8: insert in the draft Law in Article III a new point dedicated to Article 8: - to add in (4) a point “b¹) to set up contingency response plans in order to prevent the threat of trafficking in human beings in the event of major emergencies” - to add in (4) a point “h) to promote, coordinate and, where appropriate, finance programmes against trafficking”	Comitetul național pentru combaterea TFU (<i>Comitetul național</i>). Conform alin. (3) al aceluiași articol, componența și regulamentul Comitetului național se aprobă de Guvern. Prin Hotărârea Guvernului nr. 472/2008 este aprobată componența Comitetului național pentru combaterea TFU și Regulamentul Comitetului național. Potrivit pct. 2 din Regulament, funcția de președinte al Comitetului național este exercitată de către viceprim-ministru, ministrul afacerilor externe și integrării europene, iar funcția de vicepreședinte al Comitetului național este exercitată de către ministrul afacerilor interne și ministrul muncii și protecției sociale. Astfel, coordonatorul național se identifică prin însăși structura Comitetului național, Republica Moldova optând pentru un „mecanism echivalent”, opțiune permisă de art. 19 (1) din Directivă. Secretariatul permanent, ca subdiviziune a Cancelariei de Stat, asigură suportul informațional organizatoric necesar. Această structură asigură o ierarhie decizională superioară, în timp ce Secretariatul Permanent acționează în calitate de punct focal tehnic, asigurând continuitatea operațională și fluxul informațional între autoritățile de implementare. Acest format compus din autoritatea politică (Comitetul național) și suportul tehnic specializat (Secretariatul permanent) constituie un mecanism echivalent optim, conform marjei de
--	--	--	---	--

			- to add a point “7¹) The national anti-trafficking coordinator is the head of the Permanent Secretariat.”	apreciere lăsate statelor membre de art. 19 din Directivă. Cu referire la atribuțiile de promovare, coordonare și finanțare a programelor de combatere a traficului de ființe umane, acestea sunt în sarcina Comitetului național, fiind operaționalizate prin HG nr. 472/2008 și HG nr. 715/2023. Atribuția de finanțare a programelor nu este una de gestiune directă a fondurilor de către un organ consultativ, ci se realizează prin mecanismul alocațiilor bugetare sectoriale ale instituțiilor membre, conform priorităților stabilite în Planul național de acțiuni (a se vedea pct. 4 din HG 715/2023). Această abordare garantează sustenabilitatea financiară prin integrarea politicilor anti-trafic în bugetele instituționale ale Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Muncii și Protecției Sociale și ale altor actori relevanți, sub monitorizarea Comitetului. Totodată, funcția de raportare și monitorizare statistică este acum consolidată în proiectul de față prin introducerea art. 8¹. Această normă nouă obligă autoritățile să furnizeze date defalcate și stabilește la alin. (4) mecanismul de transmitere anuală a datelor către Comisia Europeană, asigurând o transparență totală în conformitate cu standardele UE. Progresul este monitorizat sistematic și prin HG nr. 715/2023 (pct. 68-69), care instituie raportări semestriale și evaluări de impact.
--	--	--	--	---

				Referitor la planurile de răspuns în situații de urgență, acestea sunt reglementate prin HG nr. 898/2015 pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului de asistență și protecție a victimelor și prezumatelor victime ale traficului de ființe umane și a stanardelor minime de calitate. Punctul 23.1 din Regulament instituie obligativitatea aplicării Procedurilor Operaționale Standard (SOP) de intervenție de urgență în caz de risc iminent, care prevăd termene de reacție și protecție rapidă, și de cooperare interinstituțională, constituind un mecanism de răspuns prompt și adaptat crizelor majore. SOP-urile nu sunt simple ghiduri tehnice, ci reprezintă echivalentul funcțional al planurilor de contingență solicitate de Art. 19 (2) din Directivă, fiind concepute pentru a asigura un răspuns rapid și coordonat în situații de criză sau risc iminent de trafic masiv. Acestea includ protocoale de triaj, identificare timpurie și protecție imediată, care sunt activate automat în caz de urgențe majore, asigurând astfel reziliența sistemului național. În acest sens, ridicarea unor detalii de management administrativ și operațional la rang de lege ar contraveni principiului economiei normative, care trebuie să rămână adaptabil prin acte secundare (Hotărâri de Guvern) la dinamica rapidă a fenomenului traficului de ființe umane.
--	--	--	--	--

				Prin urmare, arhitectura instituțională actuală, sprijinită de noul articol 8 ¹ și de cadrul normativ secundar menționat, asigură o transpunere funcțională și completă a art. 19 din Directivă.
4. La articolul 10 alineatul (1) punctul 4) litera b) textul „Sistemul național de referire pentru protecția și asistența victimelor și a prezumatelor victime ale traficului de ființe umane” se substituie cu textul „Mecanismul național de referire pentru protecția și asistența victimelor infracțiunilor”.		74.	Amendments provided by the draft Law in Article III (4) to replace the text ‘The national referral system for the protection and assistance of victims and presumed victims of trafficking in human beings’ by ‘The national referral mechanism for the protection and assistance of victims of offences’ shall keep a reference to specialised assistance for identified and presumed victims of trafficking in human beings, in line with article 11.4 of the EU Anti-Trafficking Directive. Recommendation 9: insert in the draft Law in Article III point (4) after the words ‘victims of offences’ the words “including special assistance for identified and presumed victims of trafficking in human beings”.	Se acceptă <i>„Articolul 10. Atribuțiile autorităților administrației publice în domeniul prevenirii și combaterii traficului de ființe umane</i> <i>(1) În conformitate cu atribuțiile ce le revin:</i> <i>1) Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Serviciul de Informații și Securitate și întocmesc lista țărilor care reprezintă un risc sporit din punctul de vedere al traficului de ființe umane, listă care se aduce la cunoștință organelor interesate;</i> <i>[...]</i> <i>4) Ministerul Muncii și Protecției Sociale:</i> <i>a) organizează repatrierea copiilor și adulților victime ale traficului de ființe umane, a persoanelor aflate în situație de dificultate, precum și a copiilor neînsoțiți, în colaborare cu alte autorități publice abilitate în acest domeniu și cu organizațiile necomerciale și organizațiile internaționale;</i> <i>b) coordonează și monitorizează activitatea Mecanismului național de referire pentru protecția și asistența victimelor și a prezumatelor victime ale traficului de ființe umane;</i>

				<i>b¹) exercită rolul Unității naționale de coordonare a Mecanismului național de referire pentru protecția și asistența victimelor și a prezumatelor victime ale traficului de ființe umane;</i> <i>c) elaborează acte normative privind organizarea, funcționarea și dezvoltarea sistemului integrat de servicii sociale;</i> <i>d) prin intermediul Inspectoratului de Stat al Muncii, contribuie la identificarea cazurilor de trafic de ființe umane în scop de exploatare prin muncă;</i> <i>e) în colaborare cu Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, desfășoară activități de informare privind piața muncii, de ghidare în carieră, precum și implementează măsuri active de ocupare a forței de muncă;</i> <i>f) dezvoltă cooperarea internațională, negociază și încheie acorduri și semnează protocoale de cooperare internațională în domeniul acordării asistenței victimelor traficului de ființe umane, în limitele competențelor sale instituționale și în conformitate cu legislația în vigoare;</i> <i>g) – abrogată</i> [...].”
		75.	The draft Law does not provide amendments to article 14. However, the law No 241/2005 on preventing and combating trafficking in human beings does not reflect the EU Anti-Trafficking Directive following provisions related to professional training: Article 9.3 of the EU Anti-Trafficking Directive underlines the expertise and technologies capabilities that shall have	Precizare: Transpunerea art. 9 (3) și 18b din Directiva 2011/36/UE este asigurată prin intermediul arhitecturii sistemice a legislației naționale. Această operaționalizare a obligațiilor de instruire are loc prin intermediul actelor normative secundare și mecanismelor instituționale specializate.

		persons, units or services investigating or prosecuting THB-related offences when committed or facilitated by means of information or communication. Article 18b.1 provides that regular and specialised training shall be promoted or provided for professionals likely to come into contact with victims or potential victims of trafficking in human beings, including front-line police officers, court staff, assistance and support services, labour inspectors, social services and healthcare workers, aimed at enabling them to prevent and combat trafficking in human beings and to avoid secondary victimisation, and to detect, identify, assist, support and protect the victims. Article 18b.2 underlines training for judges and prosecutors “without prejudice to judicial independence”. Article 18b.1 and 2 provide that such trainings shall be human-rights based, victim-centred, and gender-, disability and child-sensitive. Recommendation 10: insert in the draft Law in Article III a new point dedicated to article 14: to insert: - to add a point “1¹) “Regular and specialised training shall be promoted or provided for professionals likely to come into contact with victims or potential victims of trafficking in human beings, including front-line police officers, court staff, assistance and support services, labour inspectors, social services and healthcare workers, aimed at enabling them to prevent and combat trafficking in human beings and to avoid	Respectiv, art. 14 din Legea nr. 241/2005, coroborat cu cadrul de politici publice și mecanismele instituționale de formare continuă, asigură o transpunere deplină și mult mai detaliată a obligațiilor prevăzute la Art. 9.3 și 18b din Directiva 2011/36/UE. Astfel că, cerința Directivei prevăzută la art. 18b (1) privind instruirea profesioniștilor din prima linie (poliție, asistenți sociali, inspectori de muncă) este implementată prin Programul pentru anii 2024–2028 (HG nr. 715/2023). Obiectivul specific 1.3 (pct. 60) din Program vizează direct dezvoltarea abilităților specialiștilor antitrafic, având indicatori de impact clari (procentul de instituții cu module integrate și numărul de profesioniști instruiți anual), instruirea fiind instituționalizată și bugetată (Secțiunea V, pct. 61-62). Cu referire la standardul de protecție stabilit la art. 9 (3) din Directivă vizavi de capacitățile de expertiză tehnologică și digitală a subiecților implicați în investigarea cauzelor de TFU, precum și necesitatea combaterii traficului în mediul online, acestea sunt recunoscute la pct. 31 din Programul 2024-2028, care identifică noile metode de lucru ale traficantilor în mediul digital ca prioritate de instruire. Această abordare permite actualizarea rapidă a curriculei de instruire fără a fi necesară modificarea legii la fiecare evoluție tehnologică. Referitor la formarea continuă a judecătorilor și procuror fără a periclita
--	--	--	---

			secondary victimisation, and to detect, identify, assist, support and protect the victims.” - to add a point “¹²) Without prejudice to judicial independence, such trainings shall be promoted for judges and prosecutors involved in criminal proceedings. - to add a point “¹³) Such trainings shall be human-rights based, victim-centred, and gender-, disability- and child-sensitive. - to add a point “¹⁴) These trainings shall provide expertise and technological capabilities as appropriate”.	independența judiciară, aceasta este asigurată sistemic prin Institutul Național al Justiției (INJ). Planul Modular de Formare Continuă pentru anul 2026⁷ include module specifice privind aspectele teoretico-practice privind investigarea și judecarea infracțiunilor de TFU. Aceste programe de formare sunt structurate pe o abordare centrată pe victimă și bazată pe drepturile omului, punând un accent deosebit pe evitarea revictimizării și pe sensibilitatea la dimensiunea de gen, dizabilitatea și nevoile specifice ale copiilor. Respectiv, introducerea unor liste descriptive de instruiri în Legea nr. 241/2005 ar genera o dublare normativă. Însă, conformitatea cu acquis-ul european este garantată prin rezultatele concrete ale mecanismelor de formare existente, care ating obiectivele Directivei într-un mod sustenabil și eficient.
6. Articolul 15 va avea următoarea redacție: „Articolul 15. Elementele Mecanismului național de referire pentru protecția și asistența victimelor infracțiunilor		76.	Amendments provided by the draft Law in Article III (6) to replace the text ‘The national referral system for the protection and assistance of victims and presumed victims of trafficking in human beings’ by ‘The national referral mechanism for the protection and assistance of victims of offences’ shall keep a reference to specialised assistance for identified and presumed victims of trafficking in human beings, in line with article 11.4 of the EU Anti-Trafficking Directive.	Se acceptă parțial <i>„Articolul 15. Elementele Mecanismului național de referire pentru protecția și asistența victimelor și a prezumatelor victime ale traficului de ființe umane</i> <i>Mecanismul național de referire pentru protecția și asistența victimelor și a prezumatelor victime ale traficului de ființe umane (în continuare – Mecanismul național de referire) are la bază următoarele elemente:</i>

⁷https://www.inj.md/sites/default/files/new/25/planuri/Plan%20Modular%20de%20Formare%20Continu%C4%83%20judec%C4%83tori%C2%20procurori%202026%20Anexa%201_0.pdf

Mecanismul național de referire pentru protecția și asistența victimelor infracțiunilor (în continuare – Mecanismul național de referire) are la bază următoarele elemente: a) unitatea națională de coordonare; b) echipele multidisciplinare teritoriale; c) standardizarea procedurilor de cooperare interinstituțională.”.			Moreover, the article 11.4 of the EU Anti-Trafficking Directive provides that a focal point for the cross-border referral of victims shall be appointed. Recommendation 11: insert in the draft Law in Article III point (6): - after the words ‘victims of offences’ the words “including special assistance for identified and presumed victims of trafficking in human beings” - a new final paragraph “The national coordination unit is the focal point for the cross-border referral of victims.”.	a) unitatea națională de coordonare; b) echipele multidisciplinare teritoriale; c) standardizarea procedurilor de cooperare interinstituțională.” Deși se recunoaște necesitatea desemnării unui punct focal conform art. 11 (4) din Directivă, se consideră că atribuirea funcțiilor specifice de referire transfrontalieră ține de competența Guvernului. Astfel, Unitatea națională de coordonare (deja stabilită prin lege la art. 15 lit. a) va exercita acest rol prin prisma atribuțiilor detaliate în Regulamentul de activitate a echipelor multidisciplinare teritoriale din cadrul Sistemului național de referire, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 228/2014. Ridicarea unei atribuții tehnice de „punct focal” la nivel de lege primară ar face mecanismul să fie neflexibil, în timp ce reglementarea prin act secundar permite adaptarea rapidă a fluxurilor de comunicare cu autoritățile similare din alte state membre UE. Referitor la Unitatea națională de coordonare a se vedea pct. 9.
7. La articolul 17 alineatul (3) după textul „Centrele acordă cazare” se completează cu textul „prezumatele victime ale traficului de ființe umane și”.		77.	Amendments provided by the draft Law in Article III (7) are in line with article 11.2 of the EU Anti-Trafficking Directive, which provides that assistance and support shall be ensured as soon as the competent authorities have a reasonable-grounds indication for believing that the person might have been subjected to Trafficking in Human Beings.	Se acceptă La articolul 17 alineatul (3) și (4) vor avea următorul conținut: „(3) Centrele acordă termen inițial de 30 de zile pentru cazarea victimelor și prezumatele victime ale traficului de ființe umane la cererea lor personală sau prin referire, în cadrul Mecanismului național de referire..

			However, the article 11.5a of the EU Anti-Trafficking Directive provides that shelters and other appropriate interim accommodations shall be provided in sufficient numbers and shall be easily accessible to presumed and identified victims of trafficking. The shelters and other appropriate interim accommodations shall assist them in their recovery, by providing adequate and appropriate living conditions with a view to a return to independent living. They shall also be equipped to accommodate the specific needs of children, including of child victims. Therefore, the provisions of the points (3), (4) and (5) of the article 17 limiting the accommodation period in a centre shall be excluded and replaced by “Centres shall be easily accessible to presumed and identified victims of trafficking. They shall assist them in their recovery, by providing adequate and appropriate living conditions with a view to a return to independent living.” Recommendation 12: replace the provisions in the draft Law in Article III (7) by “In Article 17, para. (3) shall read as follows: ‘Centres shall be easily accessible to presumed and identified victims of trafficking. They shall assist them in their recovery, by providing adequate and appropriate living conditions with a view to a return to independent living.’ Paras (4) and (5) shall be excluded.”	(4) <i>Pentru persoanele identificate ca victime ale traficului de ființe umane, durata cazării prevăzute la alin. (3) se reevaluează periodic și poate fi prelungită până la reabilitarea sau integrarea acesteia, conform planului individualizat de asistență. Modul de efectuare a evaluării individualizate de asistență în serviciu social se stabilește de Guvern.”; Alineatul (5) se abrogă.</i> Astfel, după modificare, redacția art. 17 este următoarea: Articolul 17. Centrele de asistență și protecție <i>a victimelor traficului de ființe umane</i> (1) <i>Centrele de asistență și protecție a victimelor traficului de ființe umane (în continuare – centre) sînt instituțiile care prestează servicii sociale, oferind condiții civilizate de cazare și de igienă personală, hrană, asistență juridică, socială, psihologică și medicală de urgență, pază și protecție, precum și asistență pentru contactarea rudelor.</i> (2) <i>Centrele pot fi create de:</i> a) <i>autoritățile administrației publice centrale, la propunerea sau cu informarea Comitetului național;</i> b) <i>autoritățile administrației publice locale, la propunerea sau cu informarea comisiei teritoriale specificate la art. 9;</i> c) <i>organizațiile internaționale și organizațiile necomerciale, cu informarea Comitetului național;</i>
--	--	--	---	---

				d) autoritățile administrației publice în comun cu organizațiile necomerciale sau private, în baza unui acord de activitate comună. (3) Centrele acordă termen inițial de 30 de zile pentru cazarea victimelor și prezumatelor victime ale traficului de ființe umane la cererea lor personală sau prin referire, în cadrul Mecanismului național de referire. (4) Pentru persoanele identificate ca victime ale traficului de ființe umane, durata cazării prevăzute la alin. (3) se reevaluează periodic și poate fi prelungită până la reabilitarea sau integrarea acesteia, conform planului individualizat de asistență. Modul de efectuare a evaluării individualizate de asistență în serviciu social se stabilește de Guvern. (5) - abrogat. (6) Regulamentul de organizare și funcționare a centrelor se aprobă de către fondatori, în baza regulamentului-cadru, aprobat prin hotărâre de Guvern. (7) Cheltuielile ce țin de activitatea centrelor sînt suportate din bugetul ale fondatorilor. (8) Organizarea și funcționarea centrelor pot fi susținute material și financiar și de către agenți economici și întreprinzători în condițiile Legii cu privire la filantropie și sponsorizare. (9) Pentru asigurarea securității încăperilor în care sînt cazate victimele
--	--	--	--	--

				<i>traficului de ființe umane, centrele vor beneficia de asistența gratuită a poliției.</i>
9. Articolul 20: la alineatul (3) după sintagma „cu asistență medicală” se completează cu textul „urgentă prespitalicească, primară, specializată de ambulatoriu și spitalicească în cazul maladiilor social-condiționate cu impact major asupra sănătății publice, precum și în cazul urgențelor obstetricale”; se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins: „(3¹) Accesul la asistența medicală prevăzută la alin. (3) se efectuează conform programului aprobat de către Guvern și este finanțat din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală.”; la alineatul (4) textul „Victimele traficului de ființe umane” se substituie cu textul „Prezumatele victime		78.	Amendments provided by the draft Law in Article III (9) are in line with article 11 of the EU Anti-Trafficking Directive. However, the article 11.5 of the EU Anti-Trafficking Directive provides that: - The assistance and support measures shall be provided on a consensual and informed basis - The assistance and support measures shall include at least standards of living capable of ensuring victims' subsistence through measures such as the provision of appropriate and safe accommodation, as well as necessary medical treatment including psychological assistance, counselling and information, and translation and interpretation services where appropriate. Recommendation 13: insert in the draft Law in Article III (9): - “in (1) after the words ‘social services’ insert the words ‘counselling and information, and translation and interpretation services where appropriate’ - “insert a new paragraph (1¹) “The assistance and support measures shall be provided on a consensual and informed basis.”.	Se acceptă parțial „Articolul 20. Protecția și asistența victimelor și a prezumatelor victime ale traficului de ființe umane (1) Victimelor traficului de ființe umane li se acordă asistență pentru reabilitare prin oferirea serviciilor medicale, psihologice, juridice, educaționale și sociale, în condițiile prezentei legi și a Legii cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor. (2) Prezumata victimă a traficului de ființe umane se consideră vulnerabilă și are dreptul la protecție și asistență din partea autorităților administrației publice competente. (3) Persoanele identificate drept victime ale traficului de ființe umane sînt asigurate cu asistență medicală urgentă prespitalicească, primară, specializată de ambulatoriu și spitalicească în cazul maladiilor social-condiționate cu impact major asupra sănătății publice, precum și în cazul urgențelor obstetricale în instituțiile medico-sanitare în modul stabilit de Ministerul Sănătății. (3¹) Accesul la asistența medicală prevăzută la alin. (3) se efectuează conform programului aprobat de către Guvern și este finanțat din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală. (4) Prezumatele victime ale traficului de ființe umane și victimelor traficului de

ale traficului de ființe umane și victimelor traficului de ființe umane” iar textul „oricărui ordin de expulzare” se substituie cu textul „oricărei măsuri de îndepărtare sau expulzare”; la alineatul (5) după textul „condiționată de dorința victimelor” se completează cu textul „și prezumatelor victime ale traficului de ființe umane”; se completează cu alineatul (5¹) cu următorul cuprins: „(5¹) Statul asigură protecția, asistența și monitorizarea victimelor sau prezumatelor victime ale traficului de ființe umane, în condițiile prezentei legi, din momentul în care apar temeiuri de a crede că sunt victime ale traficului sau sunt în situație de risc de a fi victime ale traficului. Monitorizarea este efectuată de asistentul				<i>ființe umane</i> li se acordă o perioadă de reflecție de 30 de zile. În această perioadă este interzisă punerea în executare a oricărui <i>oricărei măsuri de îndepărtare sau expulzare</i> a acestor persoane. (5) Acordarea serviciilor de protecție și asistență nu este condiționată de dorința victimelor de a face declarații și de a participa la procesul de urmărire a traficantilor, nici de domiciliul sau reședința temporară a victimei. <i>(5¹) Statul asigură protecția, asistența și monitorizarea victimelor sau prezumatelor victime ale traficului de ființe umane, în condițiile prezentei legi, din momentul în care apar temeiuri de a crede că sunt victime ale traficului sau sunt în situație de risc de a fi victime ale traficului. Monitorizarea este efectuată de asistentul social/managerul de caz, care acordă asistență necesară până la reintegrarea persoanei sau până la dispariția situației de risc.</i> (6) Autoritățile administrației publice competente sînt obligate să informeze victimele și prezumatele victime ale traficului de ființe umane despre drepturile lor, despre autoritățile, organizațiile și instituțiile cu funcții de prevenire și combatere a traficului de ființe umane, de protecție și asistență a victimelor traficului. (7) Victimelor și prezumatelor victime ale traficului de ființe umane li se acordă protecție și asistență, <i>cu consimțământul prealabil în urma informării acestora</i>
---	--	--	--	---

social/managerul de caz, care acordă asistență necesară până la reintegrarea persoanei sau până la dispariția situației de risc.”.				conform alin. (6), din partea echipelor multidisciplinare teritoriale, a comisiilor teritoriale pentru combaterea traficului de ființe umane și autorităților administrației publice, în limitele competențelor acestora și în conformitate cu prezenta lege și cu alte acte normative.” Serviciile de informare și consiliere psihologică sunt reglementate de Legea nr. 137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor, inclusiv TFU. Cu referire la dreptul la traducător și interpret, acestea vor fi asigurate prin alinierea deplină a Legii nr. 137/2016 la Directiva 2012/29. Astfel, serviciile de traducere și interpretariat vor fi asigurate prin mecanismul general de reabilitare a victimelor infracțiunilor ce urmează a fi prevăzut în Legea nr. 137/2016, evitându-se astfel redundanța legislativă și fragmentarea normativă. Totodată, pentru a răspunde exigențelor de consensualitate stabilite la art. 11.5 din Directiva 2011/36/UE, proiectul de lege completează art. 20 alin. (7) din Legea nr. 241/2005, stipulând expres că asistența și protecția se acordă „în mod consensual și în cunoștință de cauză”. Această abordare asigură transpunerea fondului Recomandării 13, respectând totodată ierarhia actelor normative și principiul unității terminologice în sistemul național de reabilitare a victimelor.
---	--	--	--	--

11. La articolul 29: la alineatul (4) cuvintele „un tutore” se substituie cu cuvintele „un reprezentant legal”; se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins: „(4¹) În cazul în care se constată un conflict de interese între copilul victimă și reprezentantul legal, autoritatea tutelară competentă desemnează, fără întârziere, un alt reprezentant care să asigure apărarea interesului superior al copilului.”; la alineatul (5) cuvintele „ori tutore” se exclud; la alineatul (10) după cuvintele „ori li se instituie tutela sau curatela” se completează cu cuvintele „sau se dispune de servicii de plasament,”; la alineatul (11), prima propoziție se completează cu textul		79. Amendments provided by the draft Law in Article III (11) are in line with article 14 of the EU Anti-Trafficking Directive, with the exception of supplementing in paragraph (11), the first sentence with the text ‘or the disappearance of the risk situation in which they found themselves.’, while the article 14.1 of the EU AntiTrafficking Directive underlines that specific actions to assist and support child victims of trafficking in human beings, in the short and long term, in their physical and psycho-social recovery, are undertaken following an individual assessment of the special circumstances of each particular child victim, taking due account of the child’s views, needs and concerns with a view to finding a durable solution for the child. Therefore the provision ‘or the disappearance of the risk situation in which they found themselves.’, to limit the right to long term protection and assistance shall be excluded. Moreover, the article 11.5 of the EU Anti-Trafficking Directive provides that shelters and other appropriate interim accommodations shall be provided in sufficient numbers and shall be easily accessible to presumed and identified victims of trafficking. The shelters and other appropriate interim accommodations shall assist them in their recovery, by providing adequate and appropriate living conditions with a view to a return to independent living. They shall also be equipped to accommodate the specific needs of children, including of child victims.	Se acceptă „Articolul 29. Acordarea de protecție și asistență copiilor victime ale traficului de ființe umane (1) Statul asigură protecție și asistență copiilor sau prezumate victime victime ale traficului de ființe umane din momentul în care apar temeiuri de a crede că ei sînt în risc de a fi victime ale traficului, pînă la identificarea, integrarea și recuperarea lor deplină, independent de cooperarea acestora cu autoritățile, conform art.20 alin.(4). [...] (4) Dacă copilul victimă a traficului de ființe umane este lipsit de îngrijire părintească, autoritatea tutelară va numi în condițiile legii, un reprezentant legal, care va asigura ca toate deciziile luate să fie în interesul copilului, va face declarații în numele lui, va participa împreună cu el la toate acțiunile procesual-penale și judiciare, pînă la găsirea unei soluții conforme interesului superior al copilului. (4¹) În cazul în care se constată un conflict de interese între copilul victimă și reprezentantul legal, autoritatea tutelară competentă desemnează, fără întârziere, un alt reprezentant care să asigure apărarea interesului superior al copilului. (5) Copilului identificat drept victimă a traficului de ființe umane i se acordă o perioadă de reflecție de 30 de zile pentru a decide personal sau prin reprezentantul
--	--	---	--

„sau dispariția situației de risc în care se aflau.” iar după textul „Copiii rămași fără ocrotire părintească” se completează cu textul „și copiii rămași temporar fără ocrotire părintească”; se completează cu alineatul (12) și alineatul (13) cu următorul cuprins: „(12) Protecția prevăzută la alin. (11) include evaluarea individuală a nevoilor copilului, realizată de autoritățile competente, precum și măsuri de sprijin pentru tranziția spre viața adultă, care pot cuprinde măsuri necesare pentru tranziția copilului spre emancipare, dezvoltarea abilităților de viață independentă, integrare educațională și profesională, precum și asistență socială și psihologică adecvată. (13) Procedurile de investigare a infracțiunilor comise împotriva copiilor			Therefore, the provisions of the point (7) of the article 29 limiting the accommodation period for child victims of trafficking in human beings in a centre shall be excluded and replaced by “Centres shall be equipped to accommodate the specific needs of children, including of child victims.” Recommendation 14: in the draft Law in Article III (11), delete the words “the first sentence shall be supplemented with the text ‘or the disappearance of the risk situation in which they found themselves.’ and add a new paragraph “Paragraph (7) shall read as follows: ‘Centres shall be equipped to accommodate the specific needs of children, including of child victims’.”	său legal dacă va face declarație împotriva traficantului. (6) În cazul cazării copiilor victime ale traficului de ființe umane în centre, aceștia trebuie să fie amplasați separat de adulți. (7) Copiii victime ale traficului de ființe umane au dreptul de cazare în centru pe durata necesară reabilitării și integrării lor, conform planului individualizat de asistență. (8) Toate agențiile și instituțiile a căror activitate vizează copiii victime ale traficului de ființe umane vor stabili practici și programe speciale de identificare, referire, protecție și asistență a acestora, respectând confidențialitatea informației personale și statutului de victimă al copilului. (9) Copiilor victime ale traficului de ființe umane li se asigură dreptul de a frecventa instituțiile de învățământ de stat în condițiile legislației din domeniul educației. (10) Copiilor victime ale traficului de ființe umane care au rămas fără îngrijirea părinților sau care nu cunosc locul unde se află părinții li se asigură posibilitatea căutării urgente a familiei ori li se instituie tutela sau curatela, sau se dispune de servicii de plasament în condițiile legii. (11) Copiii victime ale traficului de ființe umane au dreptul la protecție și asistență pe termen lung, pînă la reabilitarea deplină. Copiii rămași fără
---	--	--	--	---

victime ale traficului de ființe umane trebuie să fie sigure, ușor accesibile și adaptate nevoilor acestora, utilizând un limbaj corespunzător vârstei și gradului de maturitate al copilului.”.				<i>ocrotire părintească și copii rămași temporar fără ocrotire părintească au dreptul la măsuri de protecție sub forma tutelei și curatelei sau la servicii de plasament, în condițiile legii.”</i>
		80.	The draft Law does not provide amendments to article 30. However, the law No 241/2005 on preventing and combating trafficking in human beings does not reflect the article 3 of the EU Anti-Trafficking Directive. Recommendation 15: in the draft Law in Article III, insert a new article providing “In article 30, paragraph (1) shall read as follows “(1) Persons who participate in carrying out or in inciting, aiding and abetting or attempting to commit trafficking in human beings activities shall be held criminally liable in accordance with the Criminal Code.”	Precizare: Conform art. 1 alin. (1) din Codul penal nr. 985/2002, acesta este unica lege penală a Republicii Moldova. Includerea unor descrieri ale formelor de vinovăție sau de participare penală într-o lege specială ar crea un paralelism juridic și ar contraveni structurii sistemului național de drept, unde incriminarea și formele de răspundere sunt rezervate exclusiv Codului penal. Normele privind tentativa (art. 27 CP) și participanții (art. 42 CP) din Partea generală a Codului penal se aplică <i>ope legis</i> (prin puterea legii) tuturor infracțiunilor din Partea specială, inclusiv art. 165 și art. 206. Articolul 30 alin. (1) din Legea nr. 241/2005 are caracterul unei norme de trimitere cu valoare informativă. Sintagma „persoanele care participă” din art. 30 alin. (1) urmează a fi interpretată prin prisma art. 42 din Codul Penal, care include explicit autorul, organizatorul, instigatorul și complicele, asigurând astfel conformitatea materială cu art. 3 din Directiva 2011/36/UE.

				Astfel, conformitatea este garantată prin însăși structura ierarhică a legislației penale, care nu permite lacune de incriminare pentru formele derivate ale infracțiunii.
		81.	The draft Law does not provide amendments to article 31. However, the article 31 of the law No 241/2005 on preventing and combating trafficking in human beings does not entirely reflect the sanctions or measures provided for legal entities in article 6.2 of the EU Anti-Trafficking Directive. Another regulation is being developed to address these aspects. Therefore, this article shall be amended, in conjunction with the dedicated law related to legal persons whose liability is engaged. Recommendation 16: amend the article 31 of the law No 241/2005 on preventing and combating trafficking in human, in conjunction with the draft law currently being developed on sanctions applied to legal persons whose liability is engaged.	Se acceptă <i>„Articolul 31. Răspunderea persoanei juridice pentru traficul de ființe umane</i> <i>(1) Persoana juridică poartă răspundere penală conform Codului penal nr. 985/2002 pentru fapte de trafic de ființe umane.</i> <i>(2) Pentru prejudiciul cauzat în urma acțiunilor menționate la alin.(1), persoana juridică poartă răspundere civilă față de victimele traficului.</i> <i>(3) Tragerea la răspundere a persoanelor juridice nu exclude tragerea la răspundere a persoanelor fizice care au comis infracțiunea de trafic de ființe umane.”</i> Redacția propusă pentru alin. (1) asigură corelarea necesară cu proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative (consolidarea răspunderii penale a persoanei juridice și sancționarea încălcării măsurilor restrictive naționale) (nr. unic 807a/MJ/2025) ce vizează modificarea Codului penal, instituind astfel un regim de răspundere a persoanelor juridice bazat pe sancțiuni disuasive, proporționale și efective, în deplină concordanță cu art. 6 din Directiva 2011/36/UE.

Propuneri la proiectul de lege urmare a ședinței de lucru extinsă cu participarea reprezentanților Comisiei Europene, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Afacerilor Interne, Procuratura Generală, Cancelaria de Stat, organizată după finalizarea etapei de avizare și consultare publică (recomandarea nr. 8, 11 și 12 din Raportul TAIEX)

	Cancelaria de Stat	82.	La demersul Ministerului Justiției nr.03/6022 din 2 iunie 2026 referitor la necesitatea ajustării finale și definitivării, în contextul recomandărilor din Raportul TAIEX (CE), a proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (prevenirea și combaterea traficului de ființe umane și protejarea victimelor acestuia), înregistrat cu numărul unic 818/MJ/2025 și elaborat în scopul transpunerii Directivei 2011/36/UE, astfel cum a fost modificată prin Directiva (UE) 2024/1712 Cancelaria de Stat comunică următoarele. 1. Desemnarea șefului Secretariatului permanent al Comitetului antitrafic în calitate de Coordonator național antitrafic, cu introducerea atribuțiilor exprese, în conformitate cu art. 19 (1) din Directivă – Recomandarea 8 din Raportul TAIEX (CE). Articolul 8 (1) din Legea nr. 241/2005 privind prevenirea și combaterea a traficului de ființe umane prevede expres faptul că ”Coordonarea activității de prevenire și combatere a traficului de ființe umane, de cooperare a autorităților administrației publice cu organizații internaționale, organizații necomerciale, cu alte instituții și cu reprezentanți ai societății civile se realizează de către Comitetul național pentru combaterea traficului de ființe umane” și, respectiv, articolul 8 (7) - ”Activitatea Comitetului național este asigurată de Secretariatul permanent, ceea ce corespunde informației	Se acceptă
--	--------------------	------------	---	-------------------

			incluse în Tabelul de concordanță la proiectul de lege susmenționat. Hotărârea Guvernului nr. 472/2008 cu privire la aprobarea componentei Comitetului național pentru combaterea traficului de ființe umane și a Regulamentului Comitetului național prevede: 11. Asistența organizatorică, informațională și de ținere a lucrărilor de secretariat a activității Comitetului național pentru combaterea traficului de ființe umane este asigurată de către subdiviziunea responsabilă a Cancelariei de Stat, care realizează funcția de secretariat permanent al Comitetului național. 12. Funcția de secretar al Comitetului național pentru combaterea traficului de ființe umane este exercitată de către persoana desemnată din cadrul subdiviziunii responsabile a Cancelariei de Stat. Conform regulamentului Comitetului Național (p. 2) Funcția de președinte al Comitetului național este exercitată de către viceprim-ministru, ministrul afacerilor externe și integrării europene. Funcția de vicepreședinte al Comitetului național este exercitată de către ministrul afacerilor interne și ministrul muncii și protecției sociale. Astfel, vicepreședinții Comitetului Național, Ministerul Afacerilor Interne (IGP (CCTP), IGPF, IGM) și Ministerul Muncii și Protecției Sociale, colectează date sectoriale, efectuează analiza sectorială și prognoza tendințelor fenomenului de trafic de ființe umane. Ministerul Muncii și Protecției Sociale asigură funcționalitatea Mecanismului Național de Referire a Victimelor. Secretariatul Comitetului Național (Cancelaria de Stat)	
--	--	--	--	--

			asigură coordonarea interinstituțională, monitorizarea implementării politicilor publice în domeniu, centralizarea datelor statistice și raportarea către mecanismele naționale și internaționale competente. Regulamentul privind organizarea și funcționarea Direcției drepturile omului și cooperare cu societatea civilă din cadrul Cancelariei de Stat prevede următoarele: 3) În domeniul coordonării procesului de funcționare și dezvoltare a mecanismelor instituționale și asigurarea asistenței organizatorice și informaționale pentru organele consultative ale Guvernului atribuite în competența Cancelariei de Stat, în conformitate cu competențele Direcției: a) asigură activitatea logistică, informațională și de corespondență a organelor consultative ale Guvernului atribuite în competența Cancelariei de Stat, și realizate de Direcție pe domeniile: Consiliului național pentru drepturile omului, Comitetului național pentru combaterea traficului de ființe umane, Consiliului național pentru protecția drepturilor copilului, Comitetului de coordonare pentru Guvernare Deschisă; d) asigură activitatea de secretariat a organelor consultative atribuite în competența Direcției: elaborarea planurilor de lucru, pregătirea materialelor pentru ședințele planificate și ad-hoc, elaborarea proiectelor de decizii și proceselor-verbale ale ședințelor, rapoartelor de activitate ale organelor consultative; Această repartizare a atribuțiilor s-a conturat în mod istoric, sub influența recomandărilor internaționale și având la bază sistemul	
--	--	--	---	--

			administrației publice centrale stabilit prin Legea privind administrația publică centrală de specialitate nr. 98/2012. În acest sens, articolul 16 alineatul (3) din această lege atribuie numai Cancelariei de Stat competența de coordonare a activității ministerelor. Toate atribuțiile secretariatului Comitetului național în domeniul prevenirii și combaterii traficului de ființe umane în vederea realizării obiectivelor Comitetului național, care, conform Recomandării 8 din Raportul TAIEX (CE), au fost propuse a fi introduse expres în proiectul de lege respectiv, sunt prevăzute în p. 91 din Hotărârea Guvernului nr. 472/2008 cu privire la aprobarea componenței Comitetului național pentru combaterea traficului de ființe umane și a Regulamentului Comitetului național. Totodată, cu referire la Articolul 19 Raportorii naționali sau mecanismele echivalente din Directiva 2011/36/UE, ținem să menționăm că Setul de măsuri pentru realizarea concluziilor din raportul final cu privire la implementarea Convenției Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane de către Republica Moldova (runda a IV-a de evaluare), aprobat prin Dispoziția Guvernului nr. 72-d din 15.04 2026, prevede acțiunea 9.1.1. Efectuarea unei analize referitoare la desemnarea unui raportor național independent sau consolidarea unui mecanism independent deja existent, fiind inclusă pentru a implementa recomandarea GRETA - 9.1. Autoritățile ar trebui să examineze posibilitatea de a desemna un raportor național independent sau un mecanism independent	
--	--	--	--	--

			deja existent pentru monitorizarea activităților antitrafic ale instituțiilor de stat. Respectiv, viziunea actuală națională include atât statutul de coordonatori naționali (CS, MAI și MMPS) cât și planifică crearea/atribuirea mecanismelor independente deja existente a competenței pe monitorizarea independentă. Prin urmare, Cancelaria de Stat susține propunerea de a introduce expres atribuțiile Coordonatorului național antitrafic în proiectul de lege în cauză.	
	Cancelaria de Stat	83.	2.Desemnarea unității naționale de coordonare în calitate de punct focal pentru referirea transfrontalieră a victimelor, în conformitate cu art. 11 alin. (4) din Directivă – Recomandarea 11 din Raportul TAIEX (CE). Cancelaria de Stat susține propunerea de a desemna o unitate națională de coordonare în calitate de punct focal pentru referirea transfrontalieră a victimelor, în conformitate cu art. 11 alin. (4) din Directivă.	Precizare: Conform textului din proiect, Unitatea națională de coordonare a Mecanismului național de referire pentru protecția și asistența victimelor și a prezumatelor victime ale traficului de ființe umane va exercita și atribuția de punct național de contact pentru referirea transfrontalieră a victimelor și prezumatelor victime ale TFU. Calitatea de Unitate națională de coordonare va fi exercitată de Ministerul Muncii și Protecției Sociale.
	Cancelaria de Stat	84.	3. Eliminarea termenelor administrative inițiale de cazare în centrele de asistență, precum și a plafoanelor maxime de prelungire, în conformitate cu art. 11 (5a) din Directivă, care impune accesibilitatea necondiționată a centrelor pe durata recuperării depline până la revenirea la o viață independentă – Recomandarea 12 din Raportul TAIEX (CE). Cancelaria de Stat consideră că la acest subiect urmează să se expună Ministerul Muncii și Protecției Sociale dat fiind faptul că instituția asigură activitatea Mecanismului Național de Referire a	Precizare: Termenele de acordare a serviciilor de cazare au fost ajustate în conformitate cu standardul minim de protecție stabilit la art. 11(5a) din Directiva 2011/36/UE, modificată prin Directiva (UE) 2024/1712, precum și în spiritul recomandării nr. 12 formulate de Comisia Europeană în raportul de expertiză de compatibilitate (Raportul TAIEX). Astfel, potrivit textului din proiectul de lege, se instituie termenul inițial de 30 de zile calendaristice de acordare a cazării, durata acesteia urmând

			Victimelor, decide despre instituirea și funcționarea serviciilor specializate pentru victimele infracțiunilor, dar și asigură diversificarea acestora în funcție de necesitățile individuale ale victimelor, și posibilitățile financiare de a asigura normele menționate în Directiva UE art.11 5a).	a fi prelungită urmare a reevaluării periodice a victimei, până la reabilitarea sau integrarea victimei traficului de persoane, în baza planului individualizat de asistență, astfel cum solicită Directiva 2011/36/UE.
Art. I. - Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.72–74, art.195)				
3. Articolul 165: la alineatul (1), în dispoziție, după cuvintele „primirea unei persoane adulte” se introduc cuvintele „inclusiv schimbul sau transferul de control asupra persoanei respective”, cuvintele „comerciale sau necomerciale” se substituie cu cuvintele „, al căsătoriei forțate,”, iar după cuvintele „similare sclaviei” se introduc cuvintele „al aservirii”; alineatul (2) se completează cu lit. i), cu următorul cuprins: „i) cu difuzarea sau facilitarea difuzării, inclusiv prin intermediul tehnologiilor informaționale sau al	Procuratura Generală	85.	1. completarea art.165 alin.(1) lit.c) din Codul penal cu acțiunea de „reținere, ...” a documentelor. În redacția actuală, art.165 alin.(1) lit.c) prevede, drept mijloc de comitere a infracțiunii, „ <i>sustragerea, tăinuirea, degradarea sau distrugerea documentelor</i> ”. Totuși, această formulare nu acoperă expres situațiile în care făptuitorul intră inițial în posesia documentului fără a-l sustrage, de exemplu cu acordul victimei sau sub pretextul realizării unor formalități, iar ulterior refuză restituirea acestuia și îl folosește ca instrument de constrângere, presiune sau control. Completarea propusă este necesară pentru alinierea normei penale la art.20 lit.c) din <i>Convenția Consiliului European privind acțiunea împotriva traficului de ființe umane (în continuare - Convenția)</i> , care prevede obligația incriminării reținerii, sustragerii, ascunderii, deteriorării sau distrugerii unui document de călătorie sau de identitate al altei persoane, atunci când aceste fapte sunt comise cu intenție în scopul de a permite traficul de ființe umane. Necesitatea includerii termenului „reținerea” este confirmată și de <i>pct. 241 din Raportul</i>	Se acceptă

rețelelor de comunicații electronice, a imaginilor, a materialelor video ori a materialelor similare cu caracter sexual care implică victima traficului.”.			<i>explicativ la Convenție</i>, potrivit căruia traficanții iau frecvent victimelor documentele de călătorie sau de identitate, ca modalitate de exercitare a presiunii asupra acestora, iar incriminarea unei asemenea conduite poate constitui un instrument important pentru organele de drept. Din punct de vedere juridic, „reținerea” nu este identică cu „sustragerea”. Sustragerea presupune, de regulă, luarea documentului din posesia victimei, inclusiv prin înșelăciune sau sub un pretext fals. Reținerea acoperă situațiile în care documentul este transmis inițial făptuitorului aparent voluntar sau pentru un scop legitim, iar ulterior acesta refuză să îl restituie și îl folosește pentru limitarea libertății de deplasare a victimei, împiedicarea adresării acesteia către autorități ori menținerea ei într-o stare de dependență. În practică, asemenea situații pot apărea atunci când pașaportul, buletinul de identitate sau permisul de ședere este predat angajatorului, intermediarului ori persoanei care adăpostește victima pentru perfectarea actelor de muncă, de ședere, de cazare sau a altor formalități, iar ulterior documentul nu este restituit. Prin această conduită, victima poate fi constrânsă să accepte exploatarea, fiindu-i creată temerea că nu poate pleca, nu se poate legitima, nu se poate adresa autorităților sau nu poate reveni în țara de origine.	
Art. III - Legea nr. 241/2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. 164–167, art. 812)				
2. La articolul 2: punctul 1) va avea următorul cuprins:	Procuratura Generală	86.	2. revizuirea noțiunii de „exploatare sexuală” inclusă la art.2 pct.3 ¹⁾ al proiectului <i>Legii nr.241/2005 privind</i>	Se acceptă parțial Nu se acceptă înserarea textului „inclusiv” prin realizarea, producerea, transmiterea ,

„1) <i>trafic de ființe umane</i> - fapte infracționale prevăzută la art. 165 sau 206 din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002;”; punctul (3) se abrogă; punctul 3¹) va avea următorul cuprins: „3¹) <i>exploatare sexuală</i> – folosirea persoanei prin constrângere în prostituție sau în industria pornografică, precum și orice altă formă de exploatare de natură sexuală, indiferent de prezența sau lipsa unui beneficiu patrimonial;”; punctul 3²) se abrogă; la punctul 9) textul „ , inclusiv să se angajeze ori să rămână în raport de concubinaj sau de căsătorie” se exclude; punctul 10) va avea următorul cuprins:		<i>prevenirea și combaterea traficului de ființe umane .</i> Redacția propusă de autor: „3¹) <i>exploatare sexuală</i> – <i>folosirea persoanei prin constrângere în prostituție sau în industria pornografică, precum și orice altă formă de exploatare de natură sexuală, indiferent de prezența sau lipsa unui beneficiu patrimonial;</i>”. <i>Ab initio</i>, se propune excluderea sintagmei „<i>prin constrângere</i>” din definiția exploatării sexuale, întrucât aceasta restrânge nejustificat sfera noțiunii. În materia traficului de ființe umane, exploatarea sexuală poate rezulta nu doar din constrângere, ci și <i>din înșelăciune, abuz de putere, profitarea de vulnerabilitatea victimei, dependență economică sau alte mijloace de control etc.</i> Mentținerea termenului „<i>constrângere</i>” în definiția exploatării sexuale ar putea crea riscul interpretării că exploatarea sexuală există doar atunci când este dovedită constrângerea propriu-zisă, deși standardele europene și internaționale utilizează o formulă mai largă: exploatarea prostituției altor persoane sau alte forme de exploatare sexuală. Totodată, <u>includerea beneficiului nepatrimonial este necesară</u>, deoarece exploatarea sexuală poate urmări nu doar obținerea unui câștig financiar, ci și satisfacerea intereselor sexuale ale făptuitorului sau ale unei alte persoane, exercitarea controlului asupra victimei ori obținerea altor avantaje.	difuzarea sau punerea la dispoziție a materialelor ori prestațiilor cu caracter pornografic” deoarece constituie o circumstanță agravantă, în sensul propus la pct. 3 și pct 6 din proiect.
--	--	---	--

„10) <i>stare de vulnerabilitate</i> – situație în care persoana nu are nicio alternativă reală sau acceptabilă decât să se supună abuzului sau exploatării, manifestată în special prin: a) situația precară din punctul de vedere al supraviețuirii sociale; b) situația condiționată de vârstă, sarcină, boală, infirmitate, deficiență fizică sau mintală; c) situația precară și ilegală de intrare sau de ședere în țara de tranzit sau de destinație;”;			Prin urmare, se propune următoarea redacție a art.2 pct. 3¹⁾ al proiectului Legii nr.241/2005: „3¹⁾ <i>exploatare sexuală – folosirea unei persoane, prin metodele stabilite la art.165 din Codul penal, în scopul exploatării în prostituție sau alte forme de exploatare de natură sexuală, inclusiv prin realizarea, producerea, transmiterea, difuzarea sau punerea la dispoziție a materialelor ori prestațiilor cu caracter pornografic, indiferent de obținerea unui beneficiu patrimonial sau nepatrimonial;</i>”.	
punctul 13) se abrogă; la punctul 14) după cuvântul „acordat” se completează cu textul „prezumatei victime a traficului de ființe umane sau”; se completează cu punctele 15)-17) cu următorul cuprins: „15) <i>căsătoria forțată – încheierea unei</i>	Procuratura Generală	87.	3. revizuirea noțiunii de „aservire” inclusă la art.2 pct. 3¹⁾ al proiectului Legii nr.241/2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane . În proiectul discutat s-a propus completarea art. 206 din Codul penal cu litera c¹⁾ cu următorul cuprins: „c¹⁾ <i>aservirii;</i>”. Susținem această completare corespunde standardelor Convenției Consiliului Europei privind acțiunea împotriva traficului de ființe umane și ale Directivei 2011/36/UE, care includ aservirea printre formele de exploatare. În acest context, s-a propus completarea art.2 al proiectului Legii nr.241/2005 cu punctele 16) cu următorul cuprins: „16) <i>aservire – stare a persoanei de dependență și subordonare față de altă persoană, supusă unei forme de constrângere sau dominație de natură psihologică, socială, economică ori afectivă, care limitează în mod esențial libertatea de alegere sau de mișcare, dacă nu constituie sclavie sau practici similare sclaviei;</i>”.	Se acceptă parțial

căsătorii sau relația asemănătoare dintre soți (concubinaj) prin vicierea, lipsa sau afectarea liberului consimțământ a uneia dintre părți; 16) <i>aservire</i> – stare a persoanei de dependență și subordonare față de altă persoană, supusă unei forme de constrângere sau dominație de natură psihologică, socială, economică ori afectivă, care limitează în mod esențial libertatea de alegere sau de mișcare, dacă nu constituie sclavie sau practici similare sclaviei; 17) <i>membru de familie</i> – persoanele prevăzute la art. 133¹ din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002.”.		Urmare a analizei noțiunii propuse în coroborare considerăm necesară revizuirea acestei definiții. Or aservirea nu presupune în mod obligatoriu exercitarea atributelor dreptului de proprietate asupra persoanei, dar implică o stare severă de dependență, supunere și control, în care victima nu are o posibilitate reală de a înceta situația în care se află. Mai mult, sintagma „<i>dominație de natură... afectivă</i>” poate genera interpretări prea largi și neuniforme, întrucât nu orice relație afectivă dezechilibrată poate constitui aservire. Pentru claritatea normei, este necesar ca definiția să lege starea de dependență de mijloace concrete de control, precum constrângerea, amenințarea, abuzul de putere, profitarea de vulnerabilitate, izolarea, dependența economică, datoria impusă, reținerea documentelor sau alte mecanisme similare utilizate în scop de exploatare. Prin urmare, se propune următoarea redacție a pct.16) din art.2 al proiectului de modificare a Legii nr.241/2005: „16) <i>aservire</i> – stare de supunere, dependență și control exercitat asupra unei persoane, prin metodele stabilite la art.165 din Codul penal, în care persoana este determinată să presteze muncă, servicii ori alte activități, să locuiască într-un anumit loc, să rămână la dispoziția făptuitorului sau să se conformeze voinței acestuia, fără posibilitatea reală și efectivă de a înceta această stare ori de a se desprinde de controlul exercitat asupra sa, dacă nu constituie sclavie sau practici similare sclaviei;”.	
--	--	---	--

Ministerul Muncii și Protecției Sociale	88.	1. La pct. 2 prin care se propune definirea noțiunii de „stare de vulnerabilitate”, recomandăm reformularea noțiunii, cu adaptarea acesteia la terminologia și conceptele utilizate de legislația din domeniul asistenței sociale, în special Legea nr. 547/2003, după cum urmează: „10) <i>stare de vulnerabilitate</i> – situație în care persoana, ca urmare a unui risc social, a unei situații de dificultate sau a altor circumstanțe personale, sociale, economice ori juridice, nu are o alternativă reală și acceptabilă decât să se supună abuzului sau exploatării, manifestată în special prin: a) situație socială sau economică precară; b) situație condiționată de vârstă, sarcină, maternitate, stare de sănătate, dizabilitate sau pierderea independenței fizice, psihice ori intelectuale; c) dependență economică, socială, familială, locativă sau de altă natură față de o altă persoană; d) lipsa actelor de identitate, lipsa unui loc de trai sigur, lipsa veniturilor sau accesul limitat la servicii de protecție și asistență; e) situație juridică sau administrativă precară.”.	Se acceptă
Ministerul Muncii și Protecției Sociale	89.	2. La pct. 2 prin care se propune definirea noțiunii de „căsătorie forțată”, se propune ajustarea acesteia în corespundere cu formularea prevăzută la art. 167¹ din Codul penal, care statuează: „Căsătoria forțată - forțarea persoanei de a se căsători sau de a se implica în relații asemănătoare celor dintre soți (concubinaj),	Nu se acceptă În materia prevenirii și combaterii traficului de ființe umane, căsătoria forțată este reglementată exclusiv ca formă de exploatare a activității infracționale, și anume exploatarea unei persoane în scopul căsătoriei forțate (a se vedea Considerentul (11) din Preambulul

		precum și de a rămâne în astfel de relații, săvârșită prin aplicarea violenței sau cu amenințarea aplicării acesteia”.	Directivei 2011/36/UE și art. 2 (3) din Directivă, modificată prin Directiva (UE) 2024/1712 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iunie 2024. Astfel, căsătoria forțată reprezintă scopul special (finalitatea) în vederea căruia victima este recrutată, transportată sau adăpostită. Redacția propusă de MMPS condiționează existența acestei noțiuni de aplicare directă a „violentei sau a amenințării cu aplicarea acesteia”, preluând elementele materiale ale infracțiunii autonome de „căsătorie forțată” incriminată distinct la art. 167¹ Cod penal. În cazul traficului de persoane, elementul material se realizează prin acțiuni specifice de recrutare, transportare, transfer, adăpostire sau primire a unei persoane, cu sau fără consimțământul acesteia. Spre deosebire de art. 167¹ Cod penal, în componența de trafic, violența fizică sau amenințarea directă poate să lipsească integral, infracțiunea consumându-se prin abuz de autoritate, tranzacționare sau profitând de starea de vulnerabilitate a victimei.
Ministerul Muncii și Protecției Sociale	90.	3. La propunerea ce vizează modificarea pct. 14) din art. 2 propunem alinierea la logica reglementată de actul normativ vizat și în acest sens recomandăm după cuvântul „victimei” completarea cu sintagma „și prezumatei victime a”, textul final al prevederii va fi: „14) perioadă de reflecție - interval de timp de 30 de zile, acordat victimei și prezumatei victime a traficului de ființe umane pentru ca aceasta să	Se acceptă

			poată să se recupereze, să evite influența traficantilor și/sau să ia o decizie în cunoștință de cauză în privința faptului dacă va coopera sau nu cu organele de drept.”.	
4. Articolul 8: alineatul (4) se completează cu literele b¹) și h) cu următorul conținut: „b¹) coordonează, prin intermediul Secretariatului permanent și cu participarea autorităților competente, elaborarea și punerea în aplicare a planurilor de răspuns pentru situații de urgență majoră, în scopul prevenirii și reducerii riscurilor de trafic de ființe umane în cazul unor urgențe majore;”; „h) promovează, coordonează și, după caz, propune finanțarea programelor împotriva traficului de ființe umane.”; se completează cu alineatul (7¹) cu următorul conținut:	Ministerul Afacerilor Interne	91.	2) Potrivit aceleiași norme din proiect, Ministerul Afacerilor Interne se desemnează autoritatea responsabilă de elaborarea planurilor pentru situații de urgență majoră și de coordonare a măsurilor operative de răspuns la acestea. În același timp, potrivit prevederilor pct. 4 din proiect, se propune completarea alin. (4) art. 8 din Lege, cu lit. b 1) potrivit căruia, <i>„Comitetul național pentru combaterea traficului de ființe umane va avea atribuția să coordoneze, prin intermediul Secretariatului permanent și cu participarea autorităților competente, elaborarea și punerea în aplicare a planurilor de răspuns pentru situații de urgență majoră, în scopul prevenirii și reducerii riscurilor de trafic de ființe umane în cazul unor urgențe majore.”</i> Este de menționat că, potrivit Hotărârii de Guvern nr. 472/2008, Comitetul Național pentru combaterea traficului de ființe umane (în continuare - Comitetul național) este un organ consultativ permanent al Guvernului, creat în scopul coordonării activității de prevenire și combatere a traficului de ființe umane. Potrivit aceluiași act normativ, funcția de secretar al Comitetului național pentru combaterea traficului de ființe umane este exercitată de către persoana desemnată din cadrul subdiviziunii responsabile a Cancelariei de Stat. În context, normele expuse generează incertitudine, întrucât nu este clar delimitată	Precizare: Textul din proiect a fost revăzut în conformitate cu art. 19 (1) din Directiva 2011/36/UE, modificată prin Directiva (UE) 2024/1712, recomandarea nr. 8 din expertiza de compatibilitate a CE (Raportul TAIEX), precum și opinia Cancelariei de Stat de la pct. 82 din sinteză.

„(7¹) Elaborarea planurilor de urgență majoră și punerea în aplicare a planurilor de răspuns pentru acestea se realizează de către Coordonatorul național pentru combaterea traficului de ființe umane.”			competența fiecărei, care autoritate are responsabilitatea principală pentru elaborarea planurilor respective. Pe de o parte, Ministerul Afacerilor Interne este desemnat expres ca autoritate responsabilă de elaborarea planurilor, iar pe de altă parte, Comitetul național este împuternicit să coordoneze procesul de elaborare și punere în aplicare a aceluiași planuri prin intermediul Secretariatului permanent. Prin urmare, se consideră necesară revizuirea normelor propuse în vederea delimitării clare a competențelor instituționale, a evitării suprapunerilor de atribuții și a asigurării coerenței soluțiilor legislative cu mecanismele de coordonare deja instituite și cu recomandările formulate de partenerii europeni.	
5. Se completează cu articolul 8¹ cu următorul cuprins: „Articolul 8¹. Colectarea datelor statistice (1) Pentru monitorizării eficacității în prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, autoritățile publice competente și organele de drept specializate în prevenirea și combaterea traficului	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	92.	4. La pct. 5 alin. (2) al articolului nou propus 8¹, se propune expunerea alin. (2) în următoarea redacție: „(2) Sistemul de colectare a datelor statistice include, în mod obligatoriu, următoarele categorii de informații, dezagregate cel puțin după sex, vârstă, dizabilitate, statut migrațional, cetățenie, mediu de reședință, tipul traficului și formă de exploatare: a) numărul victimelor și al prezumatelor victime ale traficului de ființe umane, cu indicarea autorității publice competente și/sau organului de drept specializat în prevenirea și combaterea traficului de ființe umane care a realizat identificarea cazului; b) numărul persoanelor bănuite, învinuite, inculpate și al celor condamnate	Se acceptă

de ființe umane asigură înregistrarea, producerea și furnizarea către Comitetul național a datelor statistice anonimizate referitoare la acest fenomen. (2) Sistemul de colectare a datelor statistice include, în mod obligatoriu, următoarele categorii de informații, defalcate în funcție de sex, grupe de vârstă (copil/adult), cetățenie și formă de exploatare: a) numărul victimelor și al prezumatelor victime ale traficului de persoane, cu indicarea autorității publice competente și/sau organului de drept specializat în prevenirea și combaterea traficului de ființe umane care a realizat înregistrarea; b) numărul persoanelor bănuite, învinuite, inculpate și al celor condamnate pentru infracțiunile de			pentru infracțiunile de trafic de ființe umane și trafic de copii, precum și pentru infracțiunile de utilizare a rezultatelor muncii sau serviciilor victimei traficului de ființe umane și traficului de copii cu dezagregare cel puțin după sex, vârstă, cetățenie, statut procesual, infracțiune, forma de exploatare și tipul traficului; c) natura deciziilor definitive de urmărire penală și a hotărârilor judecătorești pronunțate (hotărâri de condamnare, de achitare și încetare).	
---	--	--	---	--

trafic de ființe umane și trafic de copii, precum și pentru infracțiunile de utilizare a rezultatelor muncii sau serviciilor victimei traficului de ființe umane și traficului de copii; c) natura deciziilor definitive de urmărire penală și a hotărârilor judecătorești pronunțate (hotărâri de condamnare, de achitare, încetare sau altele). (3) Comitetul național, prin intermediul Secretariatului permanent, centralizează datele menționate la alin. (2) și asigură publicarea anuală a unui raport statistic sintetizat, cu respectarea normelor privind protecția datelor cu caracter personal și a confidențialității. (4) Comitetului național, transmite anual Comisiei				
--	--	--	--	--

Europene, până la data de 30 septembrie datele statistice anonimizate menționate la alin. (2) aferente anului calendaristic precedent. (5) Metodologia de colectare, indicatorii de raportare și periodicitatea furnizării datelor statistice de către entitățile vizate se aprobă prin hotărâre de Guvern.”.				
6. La articolul 10: la alineatul (1) se completează cu punctul 1¹⁾ cu următorul conținut: „1¹⁾ Ministerul Afacerilor Interne, în cooperare cu autoritățile competente, exercită funcția de Coordonator național pentru combaterea traficului de ființe umane, fiind autoritatea responsabilă de elaborarea planurilor pentru situații de urgență majoră și de coordonare a măsurilor operative de răspuns la acestea;”	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	93.	6. Suplimentar celor expuse, considerăm important următoarele recomandări în vederea consolidării mecanismului național în domeniul prevenirii și combaterii traficului de ființe umane. Astfel, art. 10 alin. (1) pct. 4) va avea următorul conținut: „4) Ministerul Muncii și Protecției Sociale: a) organizează repatrierea copiilor și adulților victime și prezumate victime ale traficului de ființe umane, a persoanelor aflate în situație de dificultate, precum și a copiilor neînsoțiți, în colaborare cu alte autorități publice abilitate în acest domeniu și cu organizațiile necomerciale și organizațiile internaționale; b) coordonează și monitorizează activitatea Mecanismului național de referire pentru protecția și asistența victimelor infracțiunilor, inclusiv a componentei privind protecția și asistența victimelor și a	Se acceptă parțial <i>La art. 10 alin. (1) pct. 4) litera f) după cuvintele „acordării asistenței victimelor” se completează cu cuvintele „și prezumatelor victime ale”.</i> Redacția propusă pentru art. 10 alin. (1) pct. 4) și 12) cuprinde detalii tehnice și operaționale care, potrivit normelor de tehnică legislativă, urmează să se regăsească în acte normative subordonate legii.

punctul 4) litera b) cuvântul „Sistemului” se substituie cu cuvântul „Mecanismului”; punctul 4) se completează cu litera b¹) cu următorul text: „b¹) exercită rolul Unității naționale de coordonare a Mecanismului național de referire pentru protecția și asistența victimelor și a prezumatelor victime ale traficului de ființe umane;”.		prezumatelor victime ale traficului de ființe umane și exercită rolul Unității naționale de coordonare a Mecanismului național de referire pentru protecția și asistența victimelor infracțiunilor; c) elaborează și aprobă, în limitele competențelor, proceduri operaționale, instrucțiuni și alte instrumente de lucru necesare pentru identificarea, asistența și protecția victimelor și prezumatelor victime ale traficului de ființe umane, precum și asigură cadrul metodologic pentru implicarea agențiilor și structurilor teritoriale de asistență socială și a specialiștilor în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie și al reabilitării victimelor infracțiunilor în procesul de identificare timpurie, referire, evaluare, protecție, asistență, monitorizare și reintegrare a victimelor și prezumatelor victime ale traficului de ființe umane; d) prin intermediul Inspectoratului de Stat al Muncii, contribuie la identificarea cazurilor de trafic de ființe umane în scop de exploatare prin muncă; e) în colaborare cu Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă, desfășoară activități de informare privind piața muncii, de ghidare în carieră, precum și implementează măsuri active de ocupare a forței de muncă; f) dezvoltă cooperarea internațională, negociază, încheie acorduri și semnează protocoale de cooperare internațională în domeniul acordării asistenței victimelor și prezumatelor victime ale traficului de ființe umane, în limitele competențelor sale	
--	--	---	--

			instituționale și în conformitate cu legislația în vigoare; g) asigură instruirea și consolidarea capacităților specialiștilor implicați în identificarea, asistența și protecția victimelor și prezumatelor victime ale traficului de ființe umane.”. Art. 10 alin. (1) pct. 12) va avea următorul conținut: „12) agențiile teritoriale de asistență socială și structurile responsabile de asistență socială și protecția drepturilor copilului din municipiul Chișinău și, respectiv, din unitatea teritorială autonomă Găgăuzia, inclusiv prin intermediul Serviciului responsabil de domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie și al reabilitării victimelor infracțiunii, asigură: a) coordonarea și monitorizarea activităților în domeniul prevenirii și combaterii traficului de ființe umane în unitățile administrativ-teritoriale arondate; b) acordarea suportului metodologic în domeniul vizat de prezenta lege structurilor teritoriale de asistență socială; c) participarea la identificarea timpurie și referirea victimelor și prezumatelor victime ale traficului de ființe umane către servicii de protecție și asistență; d) participarea, după caz, la evaluarea situației, a riscurilor și a necesităților victimelor și prezumatelor victime ale traficului de ființe umane, cu respectarea siguranței, confidențialității și demnității persoanei;	
--	--	--	--	--

			e) contribuirea la elaborarea, implementarea și revizuirea planului individualizat de asistență, în coordonare cu managerul de caz și cu serviciile implicate; f) sprijinirea referirii victimei sau prezumatei victime în centre/servicii de asistență și protecție, după caz, în funcție de riscurile și necesitățile identificate; g) facilitarea accesului victimelor și prezumatelor victime la prestații sociale, servicii sociale, proceduri de perfectare a certificatelor de stare civilă și acte de identitate, servicii medicale, consiliere psihologică, consiliere juridică și alte măsuri de sprijin; h) participarea la activitatea echipelor multidisciplinare teritoriale în cazurile care necesită intervenție coordonată; i) realizarea acțiunilor relevante pentru integrarea/reintegrarea socială a victimelor și prezumatelor victime ale traficului de ființe umane, inclusiv prin referire către servicii sociale, subdiviziunile teritoriale de ocupare a forței de muncă și alte servicii relevante; j) monitorizarea situației victimei sau prezumatei victime după referire, plasament, revenire în comunitate sau părăsirea serviciului de protecție, în funcție de planul individualizat de asistență; k) dezvoltarea parteneriatelor cu autorități și instituții publice sau cu organizații private, cu organizații internaționale, cu organizații necomerciale din țară și cu alți reprezentanți ai societății civile, care să contribuie la prevenirea și combaterea traficului de ființe umane;	
--	--	--	--	--

			l) participarea la activități de prevenire și informare la nivel teritorial privind riscurile traficului de ființe umane, în cooperare cu autoritățile publice, instituțiile de învățământ, organizațiile necomerciale și alte entități relevante; m) prezentarea către Ministerul Muncii și Protecției Sociale a rapoartelor semestriale și anuale privind activitățile desfășurate în teritoriu de către structurile teritoriale de asistență socială, cu respectarea confidențialității și protecției datelor cu caracter personal.	
	Ministerul Afacerilor Interne	94.	1) Potrivit pct. 6 din proiect, se propune completarea art. 10 din Lege cu un nou alineat, cu următorul conținut: „1^l) <i>Ministerul Afacerilor Interne, în cooperare cu autoritățile competente, exercită funcția de Coordonator național pentru combaterea traficului de ființe umane, fiind autoritatea responsabilă de elaborarea planurilor pentru situații de urgență majoră și de coordonare a măsurilor operative de răspuns la acestea;</i>” În context, se expune poziția Ministerului Afacerilor Interne privind neacceptarea calității de coordonator național pentru combaterea traficului de ființe umane. Drept argument se precizează că, combaterea traficului de ființe umane reprezintă un domeniu complex, cu caracter multidimensional, care implică intervenția și cooperarea unui număr extins de autorități și instituții publice cu atribuții în domeniul prevenirii, protecției victimelor, urmăririi penale, asistenței sociale, sănătății, educației, migrației și relațiilor externe. În aceste condiții, funcția de coordonator național	A se vedea pct. 91 din sinteză.

			ar trebui exercitată de o autoritate cu un rol de coordonare generală, și nu de o instituție care este, în același timp, unul dintre actorii operaționali în acest domeniu. Suplimentar, se constată că soluția legislativă propusă nu este pe deplin corelată cu recomandările formulate de experții Comisiei Europene. Potrivit recomandării nr. 8 (TAIEX), se propune reglementarea în Lege a unui punct care să prevadă că „coordonatorul național anti-trafic este șeful Secretariatului Permanent”.	
8. La articolul 18: la aliniatul (1) sintagma „agențiilor pentru ocuparea forței de muncă” se substituie cu textul „subdiviziunilor teritoriale pentru ocuparea forței de muncă”; la aliniatul (2) textul „Agențiile pentru ocuparea forței de muncă” se substituie cu textul „Subdiviziunile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă”; se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins: „(5) Victimele traficului de ființe umane care beneficiază	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	95.	5. La pct. 8, prin care se propune modificarea articolului 18 din Legea nr. 241/2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane, în conformitate cu prevederile alin. (4) art. 3 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, în vederea asigurării aplicabilității uniforme și corelării cu prevederile Legii nr. 105/2018 privind promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj, se propune reformularea alineatelor (1) – (3) în următoarea redacție: „(1) Integrarea profesională a victimelor traficului de ființe umane, după reabilitarea psihologică și socială, se realizează cu suportul subdiviziunilor teritoriale pentru ocuparea forței de muncă, în condițiile legislației. (2) Subdiviziunile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă acordă victimelor traficului de ființe umane, servicii gratuite de informare privind piața muncii, ghidare în carieră și intermediere a muncii. (3) Victimele traficului de ființe umane, înregistrate cu statut de șomer la subdiviziunile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă, beneficiază de măsuri active	Nu se acceptă Cu referire la noua redacție a alineatelor (1) – (3), relevăm că redacția actuală a art. 18 împreună cu textul propus prin proiectul de lege la Art. III, pct. 8, asigură scopul art. 18. Facilitățile, serviciile și măsurile active de ocupare a forței de muncă invocate derivă și sunt detaliate în legislația sectorială (Legea nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj). În special a se vedea art. 23 alin. (3) lit. g) din Legea nr. 105/2018 potrivit căruia victimele TFU reprezintă beneficiari de suport suplimentar pe piața muncii, printre care și de facilitățile acordate de lege. Preluarea și reproducerea acestor detalii operaționale în textul Legii nr. 241/2005 devine redundant și contravine normelor de tehnică legislativă, în special art. 55 alin. (1) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, potrivit cărora actul normativ nu trebuie să conțină paralelisme.

de ședere provizorie au dreptul, pe durata valabilității acestuia, să desfășoare activitate de muncă pe teritoriul Republicii Moldova, în condițiile Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova.”.			de ocupare a forței de muncă, inclusiv de formare profesională, subvenționarea locurilor de muncă, precum și de consultanță, asistență și sprijin pentru inițierea unei afaceri.”. Totodată noua propunere privind completarea cu alin. (5), urmează să includă și prevederi privind prezumatele victime ale traficului de ființe umane, după cum urmează „(5) Victimele și prezumatele victime ale traficului de ființe umane care beneficiază de ședere provizorie au dreptul, pe durata valabilității acestuia, să desfășoare activitate de muncă pe teritoriul Republicii Moldova, în condițiile Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova.”.	Cu referire la includerea sintagmei „și prezumatele victime” în contextul dreptului de desfășurare a activității de muncă în bază de ședere provizorie a se vedea opinia autorului proiectului de lege la pct. 37 din sinteză.
	Ministerul Muncii și Protecției Sociale	96.	7. De asemenea propunem expunerea Capitolul III PROTECȚIA ȘI ASISTENȚA VICTIMELOR ȘI A PREZUMATELOR VICTIME ALE TRAFICULUI DE FIINȚE UMANE în redacție nouă: „ Articolul 15. Elementele Mecanismului național de referire pentru protecția și asistența victimelor infracțiunilor specifice segmentului trafic de ființe umane Mecanismul național de referire pentru protecția și asistența victimelor infracțiunilor include componenta privind protecția și asistența victimelor și prezumatelor victime ale traficului de ființe umane (în continuare – Mecanismul național de referire) și are la bază următoarele elemente: a) unitatea națională de coordonare a Mecanismului național de referire, care reprezintă punctul național de contact pentru referirea (inclusiv transfrontalieră) a victimelor și a prezumatelor victime ale	Nu se acceptă Propunerea de expunere a Capitolului III într-o nouă redacție depășește limitele unor obiecții sau propuneri de amendare conceptuală, reprezentând în esență un proiect de lege alternativ. Redacția actuală a proiectului de lege a fost elaborat în vederea transunerii Directivei 2011/36/UE, modificată prin Directiva (UE) 2024/1712, textul fiind supus expertizei de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene și expertizei anticorupție. Totodată, modificarea în corpore a întregului capitol la această etapă avansată ar denatura conceptul agreat cu partenerii europeni, anulând valabilitatea expertizelor eliberate. Mai mult, consultarea suplimentară a proiectului a fost inițiată și circumscrisă strict pe marginea recomandărilor nr. 8, 11 și 12 din Raportul de expertiză TAIEX,

		traficului de ființe umane din cadrul subdiviziunii specializate a Ministerului Muncii și Protecției Sociale. b) specialiștii în domeniul prevenirii și combaterii violenței în familie și al reabilitării victimelor infracțiunilor din cadrul structurilor teritoriale de asistență socială, implicați în identificarea, referirea, protecția, asistența și monitorizarea victimelor și prezumatelor victime ale traficului de ființe umane; c) echipele multidisciplinare; d) procedurile standard de cooperare interinstituțională. e) procedurile operaționale de identificare timpurie, referire, protecție și acordare a asistenței și sprijinului victimelor și prezumatelor victime ale traficului de ființe umane. Articolul 16. Identificarea victimelor și a prezumatelor victime ale traficului de ființe umane (1) Identificarea victimelor și a prezumatelor victime ale traficului de ființe umane se realizează de către autoritățile/instituțiile publice competente, care au motive rezonabile să creadă că persoana este victimă sau prezumată victimă a traficului de ființe umane. (2) Identificarea victimelor și a prezumatelor victime ale traficului de ființe umane se realizează în scopul acordării timpurii a protecției și asistenței necesare. (3) Protecția și asistența se acordă de autoritățile și instituțiile publice, precum și de presatorii de servicii abilitați cu competențe și care au motive rezonabile să creadă că persoana ar putea fi victimă sau prezumată	emis de Comisia Europeană pe marginea proiectului de lege, fapt pentru care introducerea unei versiuni paralele de text pentru întregul capitol nu poate fi susținută, fiind menținută redacția autorului.
--	--	---	---

		victimă a traficului de ființe umane, indiferent dacă aceasta a fost sau nu identificată formal ca victimă. (4) Identificarea victimelor și a prezumatelor victime ale traficului de ființe umane se realizează în cadrul sau în afara procesului penal. (5) Identificarea timpurie, referirea și acordarea protecției și asistenței se realizează în cadrul Mecanismului național de referire pentru protecția și asistența victimelor infracțiunilor, inclusiv prin cooperare cu prestatorii publici și privați de servicii și organizațiile de sprijin relevante. Articolul 17. Centrele de asistență și protecție a victimelor și prezumatelor victime ale traficului de ființe umane (1) Centrele de asistență și protecție a victimelor și prezumatelor victime ale traficului de ființe umane (în continuare – centre) sunt instituțiile care prestează servicii sociale, oferind condiții adecvate și sigure de adăpost și de igienă personală, hrană, asistență juridică, socială, psihologică și medicală necesară, pază și protecție, consiliere, informare, acompaniere/însoțire, servicii de traducere și interpretariat, după caz, precum și asistență pentru contactarea rudelor sau a persoanelor de încredere, dacă aceasta corespunde voinței și interesului victimei sau prezumatei victime. (2) Centrele pot fi create de sine stătător sau prin cooperare de: a) autoritățile administrației publice centrale, cu competențe în domeniu; b) autoritățile administrației publice locale;	
--	--	---	--

			c) organizațiile internaționale și organizațiile necomerciale d) autoritățile administrației publice în comun cu organizațiile necomerciale sau private, în baza unui acord de activitate comună. (3) Centrele acordă cazarea (adăpost) victimelor și prezumatelor victime ale traficului de ființe umane la cererea lor personală sau prin referire, pe o perioadă inițială de 30 de zile. (4) Durata cazării prevăzute la alin.(3) poate fi prelungită în baza reevaluării periodice a situației, a riscurilor, a necesităților de protecție și asistență, precum și a obiectivelor stabilite în planul individualizat de asistență, în următoarele cazuri: a) la solicitarea medicului, pe perioada tratamentului, a recuperării medicale ori atunci când starea de sănătate a victimei sau prezumatei victime impune continuarea cazării/adăpostului; b) la solicitarea organelor de urmărire penală sau a instanțelor judecătorești, pe perioada procesului penal, iar în cazul în care viața sau sănătatea victimei sunt amenințate de un pericol real, durata cazării poate fi prelungită și după finalizarea procesului penal, pe o durată considerată necesară pentru protecția victimei, în baza unei sesizări din partea procurorului sau a unei evaluări individuale a riscurilor; c) la cererea victimei sau a prezumatei victime a traficului de ființe umane, cu indicarea motivației argumentate, dacă persistă necesitatea de protecție, asistență, recuperare	
--	--	--	--	--

			sau reintegrare, conform planului individualizat de asistență; d) în cazul în care obiectivele stabilite în planul individualizat de asistență nu au fost atinse, iar încetarea cazării ar putea afecta siguranța, recuperarea sau reintegrarea victimei ori prezumatei victime. 5) Reevaluarea necesității de cazare se realizează periodic, cu participarea managerului de caz și a specialiștilor implicați, cu respectarea voinței, siguranței, confidențialității și interesului victimei sau prezumatei victime. (6) Femeile gravide victime sau prezumate victime ale traficului de ființe umane beneficiază de cazare/adăpost și asistență adaptată necesităților lor, pe durata necesară pentru protecție, recuperare și reintegrare, conform evaluării individuale și planului individualizat de asistență. (7) Regulamentul de organizare și funcționare a centrelor se aprobă de către fondatori, în baza Regulamentului-cadru, aprobat prin hotărâre de Guvern. (8) Cheltuielile ce țin de activitatea centrelor sunt suportate din bugetul fondatorilor. (9) Organizarea și funcționarea centrelor pot fi susținute material și financiar și de către agenți economici și întreprinzători în condițiile Legii cu privire la filantropie și sponsorizare. (10) Pentru asigurarea securității încăperilor în care sunt cazate victimele și prezumatele victime ale traficului de ființe umane, centrele pot beneficia de sprijinul Poliției în condițiile legii, cu respectarea confidențialității,	
--	--	--	---	--

		siguranței și interesului victimei sau prezumatei victime. Articolul 18. Integrarea profesională a victimelor și prezumatelor victime ale traficului de ființe umane (1) Integrarea profesională a victimelor traficului de ființe umane, după reabilitarea psihologică și socială, se realizează cu suportul subdiviziunilor teritoriale pentru ocuparea forței de muncă, în condițiile legislației. (2) Subdiviziunile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă acordă victimelor traficului de ființe umane, servicii gratuite de informare privind piața muncii, ghidare în carieră și intermediere a muncii. (3) Victimele traficului de ființe umane, înregistrate cu statut de șomer la subdiviziunile teritoriale pentru ocuparea forței de muncă, beneficiază de măsuri active de ocupare a forței de muncă, inclusiv de formare profesională, subvenționarea locurilor de muncă, precum și de consultanță, asistență și sprijin pentru inițierea unei afaceri. (4) Victimele și prezumatele victime ale traficului de ființe umane care beneficiază de ședere provizorie au dreptul, pe durata valabilității acestuia, să desfășoare activitate de muncă pe teritoriul Republicii Moldova, în condițiile Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova. Articolul 19. Repatrierea victimelor și prezumatelor victime ale traficului de ființe umane (1) Republica Moldova contribuie la repatrierea și primirea fără întârzieri nejustificate, ținând cont de necesitatea	
--	--	---	--

			asigurării securității lor, a victimelor traficului de ființe umane cetățeni ai săi și apatrizi care aveau dreptul de a locui permanent în Republica Moldova la momentul intrării pe teritoriul unui alt stat. (2) La solicitarea unei țări de destinație, autoritățile competente ale Republicii Moldova verifică, fără întârzieri nejustificate, dacă victima sau prezumata victimă a traficului de ființe umane are cetățenia Republicii Moldova sau avea dreptul de a locui permanent pe teritoriul ei în momentul intrării în țara de destinație, despre care fapt comunică țării solicitante, luând măsuri de repatriere a victimei, ca urmare a efectuării analizei riscurilor. (3) În scopul facilitării repatrierii victimei și prezumatei victime a traficului de ființe umane care are cetățenia Republicii Moldova sau care avea dreptul de a locui permanent în Republica Moldova la momentul intrării în țară de destinație, dar care nu posedă documentele necesare, autoritățile competente ale Republicii Moldova, la solicitarea țării de destinație, eliberează documentele de călătorie sau orice alt act necesar repatrierii. (4) Dispozițiile prezentului articol se aplică fără prejudicierea vreunui drept acordat victimei sau prezumatei victime a traficului de ființe umane prin orice lege a țării de destinație. (5) Regulamentul privind procedura de repatriere a victimelor și prezumatelor victime ale traficului de ființe umane cetățeni ai Republicii Moldova sau apatrizi care aveau dreptul de a locui permanent în Republica	
--	--	--	---	--

		Moldova la momentul intrării în țara de destinație se aprobă de Guvern. Articolul 20. Protecția și asistența victimelor și a prezumatelor victime ale traficului de ființe umane (1) Victimelor traficului de ființe umane li se acordă asistență în mod consensual și în cunoștință de cauză pentru reabilitare prin oferirea serviciilor medicale, psihologice, juridice, educaționale și sociale, în condițiile prezentei legi și a Legii nr 137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor. (2) Prezumata victimă a traficului de ființe umane se consideră vulnerabilă și are dreptul la protecție și asistență din partea autorităților administrației publice competente. (3) Persoanele identificate drept victime și prezumate victime ale traficului de ființe umane și sunt asigurate cu asistență medicală urgentă prespitalicească, primară, specializată de ambulatoriu și spitalicească în cazul maladiilor social-condiționate cu impact major asupra sănătății publice, precum și în cazul urgențelor obstetricale, inclusiv servicii de sănătate mintală, asistență psihologică specializată și servicii de recuperare a traumelor asociate exploatării în instituțiile medico-sanitare în modul stabilit de Ministerul Sănătății. (4) Accesul la asistența medicală prevăzută la alin. (3) se efectuează conform programului aprobat de către Guvern și este finanțat din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală. (5) Victimelor și prezumatelor victime ale traficului de ființe umane li se acordă o	
--	--	--	--

			perioadă de reflecție de 30 de zile. În această perioadă este interzisă punerea în executare a oricărei măsuri de îndepărtare sau expulzare a acestor persoane. (6) Acordarea serviciilor de protecție și asistență nu este condiționată de dorința victimelor și prezumatelor victime de a face declarații și de a participa la procesul de urmărire penală, nici de domiciliul sau reședința temporară a acestora. (7) Statul asigură protecția, asistența și monitorizarea victimelor și prezumatelor victime ale traficului de ființe umane, în condițiile prezentei legi, din momentul în care apar temeiuri de a crede că sunt victime ale traficului sau sunt în situație de risc de a fi victime ale traficului. Monitorizarea este efectuată de către managerul de caz, care acordă asistență necesară până la reintegrarea/reabilitarea persoanei sau până la dispariția situației de risc. (8) Autoritățile administrației publice competente sunt obligate să informeze victimele și prezumatele victime ale traficului de ființe umane despre drepturile lor, despre autoritățile, organizațiile și instituțiile competente precum și despre serviciile de asistență și protecție de care beneficiază. (9) Victimelor și prezumatelor victime ale traficului de ființe umane li se acordă protecție și asistență în mod consensual și în cunoștință de cauză în condiții de siguranță, confidențialitate și respectare a demnității persoanei, în cadrul Mecanismului național de referire, în conformitate cu prezenta lege și cu alte acte normative.	
--	--	--	---	--

			(10) Echipele multidisciplinare pot contribui la identificarea timpurie, referirea, evaluarea situației, elaborarea planului individualizat de asistență precum și asigurarea protecției victimei sau prezumatei victime în conformitate cu procedurile aplicabile Mecanismului național de referire. (11) Coordonarea interinstituțională și schimbul de informații între autoritățile și organizațiile implicate se realizează numai în măsura necesară acordării protecției și asistenței, cu respectarea confidențialității, protecției datelor cu caracter personal și interesului superior al victimei sau prezumatei victime a traficului de ființe umane. Articolul 21. Confidențialitatea vieții private a victimei și prezumatei victime a traficului de ființe umane (1) Viața privată și identitatea victimei și prezumatei victime a traficului de ființe umane sunt protejate. Înregistrarea, păstrarea și utilizarea informațiilor cu caracter personal privind victima și prezumata victimă a traficului de ființe umane se efectuează cu respectarea regulilor speciale de confidențialitate, în scopul exercitării justiției, protecției și asistenței victimei și prezumatei victime a traficului de ființe umane, precum și în scopul acordării protecției și asistenței, în condițiile legislației privind protecția datelor cu caracter personal.. (2) Este interzisă divulgarea informațiilor despre viața privată și identitatea victimei sau a prezumatei victime a traficului de ființe umane și despre condițiile în care a fost traficată sau există indicii că ar fi fost traficată.	
--	--	--	---	--

			(3) Este interzisă divulgarea informațiilor despre măsurile de protecție a martorilor și a victimelor sau prezumatelor victime ale traficului de ființe umane, despre persoanele care acordă astfel de protecție, precum și despre persoanele care acordă ajutor în combaterea traficului de ființe umane. (4) Respectarea confidențialității informației prevăzute la alin.(1)–(3) este o obligație a tuturor persoanelor și entităților implicate în activități de prevenire și combatere a traficului de ființe umane, de protecție și asistență a victimelor și prezumatelor victime a traficului de ființe umane. (5) În cazul în care viața sau sănătatea victimei sau prezumatei victime a traficului de ființe umane este amenințată de un pericol real, acestea i se asigură, la solicitarea ei, în temeiul unei hotărâri judecătorești, la demersul procurorului sau al organului de urmărire penală, posibilitatea de a-și schimba identitatea în conformitate cu actele normative aplicabile. (6) Divulgarea informațiilor despre măsurile de siguranță și a datelor confidențiale despre victimele și prezumatele victime ale traficului de ființe umane, precum și divulgarea informațiilor despre urmărirea penală și măsurile de asigurare a securității aplicate față de participanții la procesul penal atrage după sine aplicarea sancțiunilor conform legislației. Articolul 22. Atribuțiile misiunilor diplomatice și ale oficiilor consulare ale Republicii Moldova în acordarea de protecție și asistență victimelor și prezumatelor victime ale traficului de ființe umane	
--	--	--	--	--

			(1) Misiunile diplomatice și oficiile consulare ale Republicii Moldova au următoarele atribuții: a) acordă protecție și asistență cetățenilor Republicii Moldova identificați drept victime sau prezumate victime ale traficului de ființe umane, contribuie la repatrierea acestora în conformitate cu prevederile tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, ale legislației țării de reședință, precum și în conformitate cu actele normative aplicabile; b) eliberează cu titlu gratuit, în comun cu structurile teritoriale ale Agenției Servicii Publice, documente sau orice alte acte necesare repatrierii în Republica Moldova a cetățenilor Republicii Moldova care au devenit victime sau prezumate victime ale traficului de ființe umane, în cazul lipsei actelor de identitate; c) difuzează către cei interesați materiale informative privind drepturile victimelor și prezumatelor victime ale traficului de ființe umane potrivit legislației Republicii Moldova și legislației statului de reședință; d) asigură autoritățile administrației publice și organele judiciare ale statului de reședință sau din țările unde au misiuni acreditate cu informații despre legislația Republicii Moldova în domeniul prevenirii și combaterii traficului de ființe umane, privind drepturile victimelor, protecția și asistența acestora, inclusiv adresele centrelor de asistență și protecție a victimelor și prezumatelor victime ale traficului de ființe umane.	
--	--	--	--	--

			(2) Șefii misiunilor diplomatice și ai oficiilor consulare vor desemna un diplomat din cadrul lor ca responsabil de aplicarea procedurii de repatriere a cetățenilor moldoveni victime sau prezumate victime ale ale traficului de ființe umane, de protecția și asistența acestora pe durata șederii lor în țara de tranzit sau destinație, precum și de cooperarea în acest domeniu cu autoritățile administrației publice și organizațiile din Republica Moldova. (3) Misiunile diplomatice și oficiile consulare informează victimele și prezumatele victime ale traficului de ființe umane, într-o limbă pe care acestea o înțeleg, despre drepturile lor, serviciile disponibile, posibilitatea repatrierii asistate, măsurile de protecție și asistență disponibile în statul de reședință și în Republica Moldova, precum și despre autoritățile și serviciile specializate din statele în care au fost identificate. Articolul 23. Garanțiile de stat acordate victimelor și prezumatelor victime ale traficului de ființe umane (1) Instanțele judecătorești și organele de urmărire penală aplică în privința victimelor traficului de ființe umane măsurile de asigurare a securității fizice și a drepturilor prevăzute de legislația în vigoare. (2) Victimele traficului de ființe umane au dreptul la reparația prejudiciului în condițiile legii. (3) Victimele traficului de ființe umane au acces la consiliere juridică și, după caz, la reprezentare juridică, inclusiv în vederea solicitării despăgubirilor, în condițiile	
--	--	--	--	--

			legislației privind asistența juridică garantată de stat. (4) Victimele traficului de ființe umane beneficiază de protecție adecvată în cadrul cercetării și procedurilor penale, în baza evaluării individuale a riscurilor, inclusiv prin aplicarea măsurilor de protecție prevăzute de legislație. (5) În cadrul cercetării și procedurilor penale, autoritățile competente aplică măsuri pentru prevenirea victimizării secundare, inclusiv prin evitarea, în măsura posibilului, a audierilor repetate nejustificate, a contactului direct cu făptuitorul, a expunerii publice inutile și a întrebărilor nejustificate privind viața privată a victimei. Articolul 24. Protecția și asistența străinilor victime și prezumatelor victime ale traficului de ființe umane (1) Republica Moldova acordă protecție și asistență străinilor victime și prezumate victime ale traficului de ființe umane la repatrierea benevolă a acestora în țara de origine (de reședință) ori în alt stat care acceptă primirea acestora, după caz, în regim de urgență, și asigură transportarea în deplină securitate a acestora până la frontiera de stat a Republicii Moldova, dacă tratatele internaționale nu prevăd altfel. Victima sau prezumata victimă a traficului de ființe umane nu poate fi repatriată sau expulzată în țara de origine sau într-un stat terț dacă, în urma aprecierii riscului și securității, s-au constatat motive de a presupune că securitatea ei sau a familiei sale este în pericol.	
--	--	--	--	--

		(2) Pentru a asigura protecție și asistență străinilor victime și prezumate victime ale traficului de ființe umane, aceștia pot fi referiți către centrele menționate la art.17. (3) Străinii victime și prezumate victime ale traficului de ființe umane, specificați la alin.(1) și (2), vor fi informați, într-o limbă pe care o înțeleg, despre procedurile judiciare și administrative aplicate în Republica Moldova și în țările de reședință, precum și despre: a) dreptul de a solicita azil sau altă formă de protecție internațională în Republica Moldova, în conformitate cu legislația națională și tratatele internaționale la care aceasta este parte; b) dreptul de a beneficia, după caz, de ședere provizorie sau de alte forme de protecție prevăzută de legislația națională; c) dreptul la muncă, în condițiile Legii nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova. (4) Străinii victime și prezumate victime ale ale traficului de ființe umane specificați la alin. (1) pot beneficia de o perioadă de reflecție de 30 de zile, de consiliere psihologică, precum și de asistență medicală și socială. De asemenea, ei pot beneficia de asistență juridică gratuită pentru a-și realiza drepturile la toate etapele procesului penal și a susține cererile și acțiunile civile față de persoanele care au săvârșit infracțiuni legate de traficul de ființe umane prevăzute de Codul penal. În această perioadă, este interzisă punerea în executare a oricărei măsuri de îndepărtare sau expulzare emise împotriva acestor victime sau prezumate victime ale traficului de ființe umane.	
--	--	--	--

			(5) În cazul în care străinii victime sau prezumate victime ale traficului de ființe umane nu dispun de acte de identitate din cauza pierderii, sustragerii sau distrugerii lor, Ministerul Afacerilor Externe, prin intermediul misiunilor diplomatice și oficiilor consulare, după caz, le acordă, la solicitarea statului străin, asistență în primirea unor asemenea acte sau a unor permise, necesare întoarcerii în țara de origine (reședință) ori în alt stat care acceptă primirea acestora, după caz. (6) Străinii victime sau prezumate victime ale traficului de ființe umane beneficiază de permise de ședere provizorii, eliberate în mod gratuit, care pot fi prelungite în caz de necesitate. (7) Dreptul de ședere provizorie pentru victimele traficului de ființe umane poate fi acordat sau prelungit străinilor care sunt ori au fost victime ale traficului de ființe umane, inclusiv în cazul în care au intrat în mod ilegal pe teritoriul țării, în condițiile prevăzute de Legea nr. 200/2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova. (8) Străinii victime ale traficului de ființe umane care beneficiază de permise de ședere provizorii, potrivit alin. (6) și (6¹), au dreptul de a desfășura activitate de muncă, fără a fi necesară obținerea unei autorizații suplimentare, în condițiile legislației muncii a Republicii Moldova. (9) Străinii prezumate victime ale traficului de ființe umane dispun de aceleași măsuri de protecție și sprijin acordate străinilor victime ale traficului de ființe umane, pe durata	
--	--	--	--	--

			perioadei de reflecție, cu excepția dreptului de ședere provizorie.”.	
--	--	--	--	--